

בסיעתא דשמיא

מלחמת היהדות באקדמיה

שנים עשר פרקי תחקיר

אודות מאבקי היהדות הנאמנה בתנועות האקדמיה לדורותיה ועד לעצם היום הזה

35 דקות בלבד

הם הזמן שעליך להקדיש בכדי להבין על מה ולמה נזעקו מרגן ורבנן זיע"א ויבלחט"א

זהו הזמן הדרוש לך כדי לעבור על הפרקים שלפניך, המכילים אינפורמציה מקיפה אודות מאבקי היהדות הנאמנה בתנועות האקדמיה השונות, אשר פשטו צורה ולבשו צורה, לאורך הדורות ועד לעצם היום הזה

חשון תשע"ט, ירושלים

בכל הנוגע לחוברת זו ניתן לפנות:

לטל' (תא קולי) 055-6703854 (טלפון כשר)

דוא"ל: M0556703854@gmail.com

מכתב המלצה וחיזוק
מאת מרן הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א
ראש ישיבת סלבודקה וחבר מועצת גדוה"ת

בס"ד, אלול תשע"ח

מלחמת היהדות באקדמיה והמסתעף ממנה זו מלחמה לה' ע"י
גדולי הדורות מזה כמה דורות,
ולאור התגברות השפעתה בדורנו, דבר גדול עשו להסביר וללקט
מדברי גדולי ומאורי הדורות עד גדולי דורנו שליט"א בחומרת הדבר.
ודברי גדולי ישראל אינם צריכים חיזוק, ולא באנו אלא לברך את
העוסקים שחפץ ה' בידם יצליח.
ויה"ר שנזכה במהרה לקיום נבואת ישעיהו הנביא כי מלאה הארץ
דעה את ה' וגו'.

יו"ר ש"ס
Chaim

תוכן ענינים

מה בחוברת?.....11

חלק ראשון

סקירה היסטורית

מרנן ורבנן על משמר הדורות

פרק א'

האקדמיה לדורותיה.....14

התמודדות עם תנועות ההשכלה לאורך התקופות ❖ תנועת ההשכלה באירופה ❖ גדולי ראשי הישיבות בארה"ב נלחמים בנהירה לאקדמיה ❖ בניין עולם התורה בארץ הקודש וסיכול מזימות חדירת האקדמיה - ע"י מרנן ורבנן

פרק ב'

"בתי מדרש" לרבנים - לדורותיהם.....15

המאבק עם המסלפים והמטשטשים מבפנים ❖ הליסטים המתחפש בדמות תלמיד חכם ❖ משתלה מיוחדת לטפוח "רבנים מתוקנים" ❖ במבחן התוצאה ❖ המשכילים, הרפורמים וה'חרדים החדשים' ❖ עדות מרן הגרי"ז על טיבם של ה"רבנים" שיצאו מ"בתי מדרש" אלו ❖ מאחורי מסווה בשינוי השם ❖ ההיסטוריה חוזרת על עצמה

פרק ג'

תקופתנו אנו.....19

הממסד החילוני והממסד האקדמי נכנסים לתמונה ❖ מרן הג"ר אהרן קוטלר זצ"ל עומד ומזהיר - חכם עדיף מנביא ❖ אשר יגורנו בא ❖ מאות יוזמות ופרויקטים המופעלים ע"י גורמים רפורמיים ופולורליסטיים ❖ מטרה מוצהרת לעצב את הציבור החרדי מחדש

פרק ד'

24....."מכון מנדל לפיתוח מנהיגות"

השיטה האמריקנית בדמות "מכון לפיתוח מנהיגות" צוברת תאוצה ❖ 'מנדל' - מכון או סוג של תנועה? ❖ "מכון מנדל לפיתוח מנהיגות" פותח שעריו לציבור החרדי ❖ תוכנית 'שלוחי ציבור' ❖ תוכנית 'גוונים' שע"י פדרציית סאן פרנסיסקו ❖ זהותם של הגופים והאישים הפילנתרופיים הרפורמיים שמאחורי פעילות המכון ❖ האג'נדה של מנדל - בארץ ❖ כיצד פועלת השיטה? ❖ במבחן התוצאה ❖ 'ארגון הבוגרים' של 'שלוחי ציבור' ❖ בוגרי 'מכון מנדל' ו'שלוחי ציבור' בתפקידי מפתח ❖ הבוגרים הופכים ל'שגרירים' ❖ בוגרי מנדל דרוכים לכבוש את השטח ❖ המחוז החרדי שבמשרד החינוך ❖ ישיבות תיכוניות חרדיות ❖ שילוב חרדים בצה"ל ❖ ישיבות הסדר חרדיות ❖ "ישיבת חכמי לב" ו"סמינר בנות חיל" - תוצרת מנדל

חלק שני

דעת תורה

מפיהם ומפי כתבם

פרק ה'

36.....מאמרים קצרים על האקדמיה מאת רבותינו זצוק"ל

להזהיר מפני השתלטות מובילי ההשכלה על מוסדות ה'חרדים' / מרן הגר"ח מבריסק זצ"ל - מכתב משנת תרע"ג ❖ מגמת ההשכלה דלדלה את בית ישראל ברוחניות ובגשמיות / מרן הגר"ר ברוך בער ליבוביץ זצ"ל ❖ ראינו רבים שנפלו חלל בדרך זו / מרן הגר"ר אהרן קוטלר זצ"ל ❖ על רעיון הקמת סמינריון למורים שבו יכינו לקבלת תואר אקדמי / הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל ❖ בנדון אם יש מקום להתיר לימודים באוניברסיטה למטרת קירוב רחוקים / הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל ❖ ההשכלה היא האויב מספר אחד שיש לנו בדור הזה / מרן כ"ק האדמו"ר מסלונים זצ"ל, בעל ה"נתיבות שלום" ❖ על טענת עמי הארץ שכביכול "הרבנים לא מבינים נגד מה הם נלחמים" / הגה"צ רבי יוסף אברהם וולף זצ"ל ❖ פרצופה של הפסיכולוגיה המדעית - אויבנו המסוכן ביותר / הגה"צ רבי יוסף אברהם וולף זצ"ל ❖ מעשה נורא מפי בעל המעשה / הגה"צ רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון ❖ החושך שב"אור המדע" / הגאון הגדול רבי שמשון פינקוס זצ"ל ❖ מכתב תשובה לאב אחד בעניין בחינות בגרות / הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל ❖

חלק שלישי

מרנן ורבנן על משמר בית יעקב

גדולי התורה והחסידות מקימים חומת חיץ בין היהדות החרדית לבין תנועת האקדמיה

פרק ו'

איסור לימודי בגרות, לימודים אקדמיים וקבלת מורות בעלות תואר אקדמי בבית יעקב.....50

החלטת מועצת גדולי התורה מי"ד באלול תשכ"ג ❖ החלטת מועצת גדולי התורה מי"ח בסיון תשכ"ט ❖ גדולי הדור בשנת תשמ"ה: "האיסור לערוך בחינות בגרות בבית יעקב בתקפו עומד" ❖ גדולי הדור בשנת תש"ס: אין לשלוח תלמידות בית יעקב לסמינרים המקיימים לימודי בגרות או לימודי תואר ❖ גדולי הדור בשנת תשס"ח: אין לקבל לבית יעקב מורות שלמדו בקורסים שאינם בפיקוח גדולי ישראל ❖ החלטות כנס חירום כסלו תשע"ו ❖ מכתב עוז מגדולי ראשי הישיבות אדר א' תשע"ו ❖ החלטות כינוס מנהלי הסמינרים כסלו תשע"ח ❖ הוקעת מוסדות המקיימות לימודים כאלו אל מחוץ למחנה

פרק ז'

מכתבים וכרוזים מאת מרנן ורבנן גדולי התורה והחסידות.....55

איסור עריכת בחינות בגרות בבית יעקב בתוקפו עומד / מכתב מכ' בסיון תשמ"ה ❖ אין לקבל לבית יעקב מורות שלמדו בקורסים שאינם תחת פיקוח גדולי ישראל / מכתב מחשון תש"ס ❖ רצונם להפוך מוסדות קדושים אלו להיות כאוניברסיטאות, ויש להתנגד לכל שינוי מהמטרה שלשמה הוקם בית יעקב / מכתב מרן הג"ר משה שמואל שפירא זצ"ל מטבת תשס"ב ❖ אין לשלוח לסמינרים המקיימים "לימודי בגרות" או "לימודי תואר" / מכתב משבט תשס"ח ❖

חלק רביעי

מערכות קודש מרן ורבנן גדולי התורה והחסידות, לאורך התקופות

תיעוד היסטורי

פרק ח'

מערכות הקודש מתקופת השנים שבין תר"פ עד קרוב ל-ת"ש.....60

הסערה סביב הקמת האוניברסיטה העברית בשנות תר"פ - תרפ"ה ❖ מכתב המחאה מאת מרן החפץ חיים זצוק"ל, ניסן תרפ"ה ❖ דבריו הנוקבים של מנהלה הרוחני דשיבת מיר מרן הגה"צ רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל שנשא בישיבה בפתח זמן קיץ תרפ"ה ❖ מחאה והכרזת ימי אבל מביד"צ ירושלים עיה"ק בראשות רבה של ירושלים - מרן הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל ❖ יוזמת העברת ה'סמינר לרבנים' מברלין אל ארץ הקודש ❖ מרן הגר"ר חיים עוזר גרודזינסקי זצוק"ל מקדיש מלחמה עיקשת נגד היוזמה ❖ במכתבו ליוזם הרעיון: "כי לא אנוח ולא אשקוט בזה" ❖ במכתבו להרב קוק: כי זהו "עירוב כוס רעל במי התלמוד" ❖ מרן הגר"ח זצוק"ל פועל לסכל יוזמת פתיחת "מחלקה ללימודי רבנות" באוניברסיטה העברית ❖ מרן הגר"ח זצוק"ל מסכל יוזמת ייסוד סניף של ישיבה-אוניברסיטה שבניו יורק - בארץ הקודש

פרק ט'

מערכות הקודש מתקופת השנים שבין תשט"ז עד תשל"ט.....70

המערכה בשנת תשט"ז בראשות מרן הגרי"ז זצ"ל נגד יוזמת אנשי המזרחי להקמת "המדרשה להכשרת רבנים" ❖ פעילות מרן הגר"י אברמסקי זצ"ל בתשל"א לביטול מזימת הקמת "בית ספר לרפואה" לבני תורה ❖ פעילות גדולי הדור נגד הקמת "בית המדרש לרבנים" ברוח חדשה ע"י אוניברסיטת בר אילן ❖ המערכה בתשל"ה בראשות מרן הגר"א מ שך זצ"ל נגד ה"מכללה" בבית וגן שבירושלים ❖ המערכה הממושכת של גדולי הדור נגד הקמת "ישיבה אוניברסיטה" באה"ק ❖ המערכה בתשל"ט נגד הקמת טורא-קולג' באה"ק

פרק י'

מערכות הקודש מתקופת השנים שבין תש"ס עד תשע"ב.....83

תחילת הופעת רעיון תנועת אקדמיה חרדית בשנות תש"ס-תשס"ב ❖ גדולי ישראל בקול קורא: להרעיש עולם ומלואו לביטול המכונים ה'חרדיים' ללימודי אקדמיה ❖ לחץ משרד החינוך על הנהלות הסמינרים לערוך שינויים מהותיים בתוכני הלימודים ❖ מכתבם של גדולי הדור מתמוז תשס"ו: "הנהלות הסמינרים פועלים כשלוחים של גדולי הדור, ואין רשות לאף אחד לפרוץ מה שגדרו ראשונים" ❖ "אין לנשים חרדיות ללמוד באוניברסיטה" ❖ מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל במכתבו מחשון תש"ע: "אין ללמד בבית יעקב מקצועות אשר לא שערום אבותינו" ❖ מרן הגרי"ש

אלישיב זצ"ל במכתבו מחנוכה תשע"ב: "מטרתם לעשות שינוי הרוח והמהות של הציבור החרדי"

פרק יא

מערכות הקודש מתקופת ימינו.....88

מרן הגר"א זצ"ל שטינמן זצ"ל במכתבו מטבת תשע"ה: **"גם אנו בדורנו צריכים לעמוד במסירות נפש נגד גזירת המלכות"** ❖ מרן הגר"א זצ"ל שטינמן זצ"ל במכתבו מכסלו תשע"ז: **"לימודי אקדמיה אסורים ונזקיהם רבים מאוד"** ❖ גדולי הדור במכתבם מתמוז תשע"ג: **"אין לבנות ונשות ישראל ללכת למוסדות של לימודי תואר"** ❖ מרן הגר"א זצ"ל מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: **"הכינו תוכניות רחבות ידיים במטרה לעקור ח"ו את היסוד של הכלל ישראל"** ❖ מרן הגר"א זצ"ל שטינמן זצ"ל: **"אין להתיר ללמוד אקדמיה בשום אופן!"** ❖ מרן הגר"א זצ"ל שטינמן זצ"ל במכתבו מתמוז תשע"ג: **"איסור לימודי אקדמיה היא קבלת רבותינו מדור העבר"** ❖ מרן הגר"א זצ"ל שטינמן זצ"ל במכתבו מכסלו תשע"ז: **"בלימודי אקדמיה הולכת לטמיון השקעת החינוך של שנים רבות"** ❖ החלטות כנס חירום כסלו תשע"ז: **"בלימודים אקדמיים יש מכשולות עצומים ונאסרו בכל החומר בכל צורה שהיא ללא יוצא מן הכלל"** ❖ פרסום החלטות מועצת גדולי התורה מאייר תשע"ג ❖ פרסום מכתב מאת בד"ץ העדה החרדית - בדבר איסור לימודי אקדמיה, אלול תשע"ח ❖

פרק יב

דברות עוז מפי מרן ורבנן גדולי דורנו שליט"א שנשמעו ונמסרו בכינוסים שונים.....92

לימודי אקדמיה טומנים מכשולים עצומים לקדושת ישראל ויסודות היהדות / כ"ק מרן האדמו"ר מוויזניץ שליט"א ❖ לברוך כמו מאש מהדברים שמאבדים את האמונה / כ"ק מרן האדמו"ר מסלונים שליט"א ❖ מכתב קודש בדבר חובת השעה לעמוד בעוז נגד "המכוונים והמנווטים" המבקשים לגשר בין החרדים לחילונים - ע"י הקמת מוסדות חינוך פסולים והחדרת תוכניות שונות / הגאון הגדול רבי דב לנדו שליט"א, ראש ישיבת סלבודקה ❖ מדוע גדולי הדורות ועד לדורנו אנו, התנגדו לשנות את צורת בית יעקב? ומדוע התנגדו בתוקף ללימודי תואר אקדמי? / הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א, ראש ישיבת סלבודקה ❖ השתדלות לפרנסה מתוך 'איסור' אין זה כלל בגדר השתדלות / הגה"צ רבי דן סגל שליט"א ❖ הסמינרים עומדים בניסיונות עצומים מול לחצים מערכתיים ופיתויים כספיים המופעלים עליהם - להכניס לימודי אקדמיה / הגאון הגדול רבי אביעזר פילץ שליט"א - ראש ישיבת "תושיה" תפוח ❖ ללמוד אקדמיה זה מעבר לגבול האויב! / הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א - ראש ישיבת פורת יוסף ❖ חלילה להאמין להיתרים מדומים!! אי אפשר לזייף את התורה!! / הגאון הגדול רבי בן ציון מוצפי שליט"א - ראש ישיבת בני ציון ❖ לימודים אקדמיים הינם "תרבות יוון" וטעונים הגעלה / הגאון הגדול רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל - ראש ישיבת "קריית מלך" ❖ בית של תורה עם השפעת לימודי אקדמיה הם "תרתי דסתרי" / הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א - ראש ישיבת חברון ❖ טומאת ההשכלה מהי? / הגאון רבי חיים פיינשטיין שליט"א - ראש ישיבת עטרת שלמה ❖ האקדמיה מקררת כל רגש יהודי ומיבשת כל לחלוחית של קדושה / הגאון רבי משה ברזובסקי שליט"א - ראש ישיבת "בית אברהם" סלונים ❖ בת שהולכת לאקדמיה איבדה את היקרות והחשיבות להיקרא "בת בית יעקב"! / הגאון רבי מאיר

מפתח כרוזים, פרוטוקולים ומסמכים שונים.....105-106

פנינים מגדולי ישראל:

20.....	כולם מאורגנים ומסונפים לארגונים חילוניים והשפעתם רבה - מרן הגרא"מ שך זצ"ל
	מרן הג"ר ישראל סלנטר זצ"ל: בן תורה ההולך ללמוד באוניברסיטה -
39.....	יש סבירות להניח כי הינו "בעל הבנה שטחית" בלימוד
41.....	המחיר הגבוה ששילמה יהדות גרמניה בעד 'הסיכון האהוב' - הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל
54.....	דעת מרן בעל הקהילות יעקב זצ"ל על לימוד באוניברסיטה
	פסק מרן הגר"ח מברסק "אסור ללמוד באוניברסיטה אף במקום פיקוח נפש"
55.....	עדות מרן הג"ר ברוך בער ליבוביץ זצ"ל
	ח"ו לומר שהיא על פי התורה הק' שיתנו ישראל בניהם לגימנסיות
58	מרן הג"ר ברוך בער ליבוביץ זצ"ל
58.....	משולחן זה לא תצא בשום אופן הוראת-היתר בעניין זה - מרן בעל החזון יחזקאל זצ"ל
58.....	כך התחילו המזרחי! - מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל
66.....	האוניברסיטאות מטמאים את הגוף והנפש - מרן הגרא"מ שך זצ"ל
67.....	המחיר ששילמה פרנקפורט על שהתירה את המדע - הגה"צ בעל ה"מכתב מאליו" זצ"ל
68.....	אין לנשים חרדיות ללמוד באוניברסיטה - מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל
69.....	חזיר עם שטריימל - מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל
82.....	כל באיה לא ישובון - מרן בעל ה"קהילות יעקב" זצ"ל
	חומר האיסור ללמוד במוסד שמשמיעים בו דברים שאסור לשומעם
85.....	מרנן בעל האבי עזרי ובעל הקה"י זצ"ל
87	פרנסה זה מן השמים! - מרן הגרי"ג אדלשטיין שליט"א
87.....	דרייט נישט די קאפ! (אל תבלבלו את הראש) - מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל
	היה פועל בתפלתו לפני הבורא יתברך שהאנייה תיטבע בים עם בנו
92.....	הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל
94.....	זה לא יכול לצאת מהנשמה! - מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל
96.....	לחפש שידוך אחר! - מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל
100.....	האיסור הוא גם אם לא יושפע מזה לרעה - מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל
	גם אם יאמרו דברים שאינם נוגעים לאמונה וליסודי התורה, מוכרח שיש בהם ארס
103.....	מרן ה"בן איש חי" זצ"ל

מה בחוברת?

בחוברת זה מוגשים לפני הקורא בס"ד שנים עשר פרקים של חומר תיעודי היסטורי אודות מאבקי היהדות הנאמנה לאורך הדורות בתנועות האקדמיה השונות, אשר פשטו צורה ולבשו צורה, מראשיתה ועד לעצם היום הזה.

בארבעה הפרקים הראשונים המהווים את **החלק הראשון** של החוברת, ניתנת סקירה היסטורית קצרה אודות תופעות האקדמיה לדורותיה, בעיקר במאה שנים האחרונות, עד לימינו אנו ועד בכלל.

בפרק ג' - נסקרת במתכונת מתומצתת תמונת מצב עדכנית אודות פעילותם האינטנסיבית של הממסד החילוני, ממסד האקדמיה ושותפיהם הקרנות הפילנתרופיות הרפורמיות, במטרה להפיץ ולהחדיר את ערכי האקדמיה בקרב בני היהדות הנאמנה.

בפרק ד' - רוכז מידע עדכני אודות מה שניתן לזכות כסוג של תנועה אידיאולוגית-חברתית חדשה ההולכת ומתפתחת בצעדי ענק בין כותלי האקדמיה, בדמות "מכון מנדל לפיתוח מנהיגות" ובדמות ארגון הבוגרים שלו שנוסד לאחרונה. מדובר בפעילות מסוכנת ביותר אשר המידע המרוכז אודותיה נחשף כאן לראשונה! יצוין כי לצורך עריכת פרק זה נעזרנו בתחקירים שנערכו על ידי מספר גופי מחקר מהשורה הראשונה, כמו 'מכון לביא - זכויות האזרח', 'מרכז ליב'ה', מכון המחקר שע"י ארגון 'חותם' ועוד, על אודות פעילויות שונות של המכון ואודות מקורות המימון שלו.

בפרקים ה' - י"ב רוכזו תחת קורת גג אחת, מכתביהם ואמירותיהם של מרנן ורבנן קברניטי האומה, שנכתבו או נאמרו לאורך התקופות השונות שבמאה השנים האחרונות על אודות רעת וסכנת האקדמיה ורוחותיה, בעקבות פרשיות שונות שהסעירו את היהדות הנאמנה.

יצוין כי בתקופה האחרונה התפרסמו תחקירים שונים בעיתונות החרדית ובחיבורים אחרים, אודות תנועת האקדמיה 'החרדית' בת ימינו, מקימיה, שורשיה, מטרותיה, ועל המסתתר בין כתליה, ואין מטרתנו בחוברת זו לכפול את אשר כבר נאמר ונכתב.

החומר המונגש בזאת בפני הקורא מהווה מעין סיור מודרך אל תוך מרחבי ההיסטוריה. ניתנת בזאת הזדמנות לחוש את חרדתם העמוקה של מרנן ורבנן מנהיגי האומה, מההשפעה ההרסנית של האקדמיה ורוחותיה מראשית ימיה ועד לימינו אנו, ולהיווכח כי בכל התקופות מנוי וגמור היה עמם ללחום נגדן מלחמת מצווה בחירוף נפש.

פרקים אלו חושפים תרחיש החוזר על עצמו פעם אחר פעם: בכל פרק זמן קמה יוזמה חדשה 'להכשיר' את האקדמיה באצטלה שונה ובאמתלאות שונות; בכל פעם גדולי אותה תקופה מזהים מיד את הסכנה הנשקפת ליהדות ולתורתנו הקדושה מחדירת האקדמיה, בכל פעם מחדש נרתמים לצאת נגדה למלחמה ברוב עוז ותעצומות.

המסר המרכזי המשותף העולה מהתיעוד הרב, אחד הוא: חיים של תורה ודת האקדמיה מהווים

סתירה מוחלטת זה לזו.

הבה נשים עטרה לראשנו את דבריו הקדושים של הרמב"ן ז"ל (ויקרא טז-ח) שכתב בזה הלשון:
"צריכים לחסום פי המתחכמים בטבע, הנמשכים אחרי היווני [ר"ל אריסטו], אשר הכחיש כל דבר
זולתי המורגש, והגיס דעתו לחשוב, הוא ותלמידיו הרשעים, כי כל עניין שלא השיג אליו הוא בסברתו,
איננו אמת", עכ"ל.

ברור מאליו כי יש להרחיב בנושא זה הרבה יותר, אולם החוברת מוגשת במתכונת זו בבחינת "לא
עליך המלאכה לגמור", ויהי רצון שעל ידה יתעוררו אחרים שהנושא קרוב לליבם, לבוא ולהוסיף
נדבכים נוספים במלאכת קודש זו.

אנו תפילה כי חפץ ה' בידינו יצליח ללמד תועים בינה, ויתקיים בנו מקרא שכתוב "קוה אל ה' חזק
ויאמץ לבך וקוה אל ה'" (תהלים כז-יד).

המערכת

חלק ראשון

סקירה היסטורית

מרנן ורבנן על משמר הדורות

האקדמיה לדורותיה

התמודדות עם תנועות ההשכלה לאורך התקופות ❖ תנועת ההשכלה באירופה ❖ גדולי ראשי הישיבות בארה"ב נלחמים בנהירה לאקדמיה ❖ בניין עולם התורה בארץ הקודש וסיכול מזימות חדירת האקדמיה - ע"י מרנן ורבנן

התמודדות היהדות הנאמנה עם תנועת ההשכלה הכללית והשלכותיה, היא התמודדות עתיקת יומין הנמשכת מאות בשנים, ואולי אף מעבר לכך. כבר בדברי חז"ל והראשונים אנו מוצאים פה ושם את החיכוכים הראשוניים בין שומרי משמרת הקודש לבין פירות הביאושים של אלו ששאפו לקרבם את הערכים ואת האידיאות של חכמת יוון העתיקה, זו שהאקדמיה המודרנית נשענת על יסודותיה התרבותיים והערכיים. ראה לדוגמה את דברי הרמב"ן ז"ל (ויקרא טז-ח) שכתב בזה הלשון: **"צריכים לחסום פי המתחכמים בטבע, הנמשכים אחרי היווני [ר"ל אריסטו], אשר הכחיש כל דבר זולתי המורגש, והגיס דעתו לחשוב, הוא ותלמידיו הרשעים, כי כל עניין שלא השיג אליו הוא בסברתו, איננו אמת",** עכ"ל.

בדרך כלל מקובל לשייך את תנועת ההשכלה היהודית ואת המאבקים כנגדה כתופעה השייכת לעת החדשה, שהחלה במאות האחרונות על ידי משה מנדלסון הברלינאי ותלמידיו. אולם לאמיתו של דבר, תנועות השכלה שונות עוררו פולמוסים עזים גם שנים רבות קודם לכן. כבר בתקופת יהדות ספרד וצרפת היה פולמוס ארוך ומאבק עיקש של גדולי הדורות ההם כנגד ההשכלה הכללית של אותם ימים, ולזמורות הזר שנבעו ממנה בעיקר בקרב שכבות מסוימות בספרד ובפרובינציה שבצרפת. גדולי הדור ניהלו באותן שנים מערכה עיקשת כנגד אותם זמורות זר, כאשר את הדי המערכות הללו ניתן לראות עד עצם היום הזה בכתבי רבותינו הראשונים, ובעיקר בתשובות הרשב"א, אשר עמד בחוד החנית באותו מאבק עיקש. מאבק זה הסתיים באופן טרגי בגירוש ספרד, כאשר עלה הכורח על יהדות ספרד העתיקה.

■ תנועת ההשכלה באירופה

מאות שנים לאחר מכן, בצל התגברות תנועת ההשכלה העולמית, צצה ועלתה שוב תנועת ההשכלה היהודית על ידי מנדלסון הברלינאי ותלמידיו, והפעם בפנים חדשות. שוב היו אלו אנשים שינקו את השקפתם מחכמת האומות, וגררו את המוני היהודים אל עבר פי פחת מתוך תמימות וחוסר הבנה. גם אז היו כאלו אשר ניסו לייצר "השכלה יהודית כשרה" אשר מטרתה הייתה כביכול לחזק את הקהילה היהודית ולהיות אור לגויים, אך תוך תקופה קצרה פרקו תלמידיהם מעליהם כל עול תורה ומוסר. גם הפעם נזעקו גדולי הדורות וניהלו מאבק עיקש בתנועה החדשה, כדוגמת בעל הנודע ביהודה והחתם סופר בדורם, וכדוגמת הגאון רבי יעקב עטלינגר בעל הערוך לנר בדורו, ואחריו תלמידו הגאון רבי שמשון רפאל הירש,¹ וכן הלאה. אך הפעם התבערה לא כבתה. תנועת ההשכלה

1. תיאור מסכת מאבקיו של הג"ר שמשון רפאל הירש זצ"ל ב'השכלה' במשך כחמישים ושלוש שנות פעילותו, משנת תקצ"ו עד תרמ"ט, מופיע בסקירת תולדותיו בסוף ספרו 'חורב' מהדורת פלדהיים - ניו יורק שנת תשי"ג.

הביאה חורבן ליהדות ברחבי מדינות אירופה, ורח"ל אבדו מתוך הקהל קהילות שלמות. לדאבון הלב, תוך כמה דורות התהפכה הקערה על פיה, ושומרי התורה והמצוות הפכו למיעוט מתוך העם כולו, כפי שלצערנו אנו רואים עד לעצם היום הזה.

יש לציין כי חלק מרכזי בהתפשטותה של תנועת ההשכלה האירופאית, נטלו אנשי השלטונות והממשלות השונות, אשר עודדו ואף כפו את ההשכלה בדרכים רבות ומגוונות. לכל אורך הדרך הלכו אנשי תנועת ההשכלה שלובי זרוע עם מוסדות השלטון, שניצלו את כוחם האדיר כדי להחדיר את ההשכלה הכללית בקרב יהודי אירופה שעמדו חסרי אונים מול האגרופ השלטוני. נקודה חשובה זו צריכה להוות עבורנו תמרור אזהרה בולט ומהבהב גם בתקופתנו אנו.

גם פרק זה בתולדות תנועת ההשכלה נחתם באופן טראגי, עם חורבנה של יהדות אירופה.

■ על טהרת הקודש

עולם התורה שנבנה מחדש בארצנו הקדושה נבנה על יסודות אחרים, על טהרת הקודש, **מתוך התבדלות מוחלטת** מכל מושגי העולם החילוני. עם זאת, בקרב יהדות ארה"ב היה נושא האקדמיה אקטואלי ובווער במשך שנים רבות, כאשר גדולי ראשי הישיבות בגולת אמריקה ניהלו מאבקים קשים וממושכים נגד הנהירה למוסדות האקדמיה.

ברבות הימים נעשו ניסיונות שונים להקמת מוסדות אקדמיה באצטלאות שונות עבור הציבור החרדי, כמשתקף היטב מהחומר התיעודי הרב המקובץ והמוגש להלן בחוברת זו. אולם הודות לתקיפותם של מנהיגי האומה נגדעו יוזמות אלו על ידם בעודן באיבן, וגם אלו שנפתחו לבסוף נדחפו אל מחוץ למחנה, או לכל הפחות אל שולי המחנה.

פרק ב'

"בתי מדרש" לרבנים - לדורותיהם

המאבק עם המסלפים והמטשטשים מבפנים ❖ הליסטים המתחפש בדמות תלמיד חכם ❖ משתלה מיוחדת לטפוח "רבנים מתוקנים" ❖ במבחן התוצאה ❖ המשכילים, הרפורמים וה'חרדים החדשים' ❖ עדות מרן הגרי"ז על טיבם של ה"רבנים" שיצאו מ"בתי מדרש" אלו ❖ מאחורי מסווה בשינוי השם ❖ ההיסטוריה חוזרת על עצמה

■ הסכנה הכפולה!

'בתי המדרש לרבנים' היו פרק משמעותי בתוך המגמה הכללית של החדרת ערכי האקדמיה לתוך היהדות הנאמנה. במסגרת מסוכנת זו של בתי מדרש לרבנים, הפעילות הייתה מבפנים, ולעיתים אף בצורה מוסווית, ורק עיניהם החדה של גדולי הדורות מסוגלות היו להבחין בסכנה המרחפת.

האסון הטמון ברעיון זה הוא דו כיווני. מחד גיסא, הוא חותר להמיר את המושג האוטנטי של רב בישראל, בדמות של 'רב נאור ומתקדם'. די בכך לסכן ולזרוע הרס במוסד המפואר של הנהגת כוח התורה בישראל. מאידך גיסא, נועד הרעיון להעמיד מנהיגים חדשים בוגרי בתי המדרש לרבנים וחדורים בערכי האקדמיה. מנהיגים אלו יתמנו לרבני קהילות, ומעמדת השפעה זאת יוכלו להחדיר את האקדמיה ואת רוחותיה לציבור.

זו הסיבה, וכפי שתחזינה עיני הקורא, שרבותינו קידשו מלחמות תקיפות נגד רעיון עוועים זה. בכל פעם שצצה התוכנית מחדש, נרתמו הרבנים להדוף אותה ולכל הפחות להדיחה מחוץ למחנה.

סקירה של 'בתי המדרש לרבנים' לדורותיהם וקווים לדמותה של מלחמה זו מופיעים במאמרו המקיף של הסופר התורני הנודע הרב ר' משה שנפלד ז"ל בשנת תשל"א. תחת הכותרת '**המדרשה ומשמעותה**' מתמקד הרב שנפלד בנושא טעון זה. באותה עת התחוללה סערה גדולה סביב הקמת 'בית מדרש לרבנים' ע"י אנשי המזרחי מהדורת תשכ"ט - תשל"א, שהושווה תחת השם 'מדרשה גבוהה לתורה'.

הציטוטים דלהלן בפרק זה הם קטעים מתוך אותו מאמר, שלדאבוננו כאז כן היום, רלוונטיים לחלוטין ואף ביתר שאת. לקחי העבר בנושא זה משמשים כתמרורי אזהרה מהבהבים וציוני דרך גם לתקופתנו אנו, בה ההיסטוריה חוזרת על עצמה. השיטות זהות, אלא שכיום הן עוצמתיות וממוסדות יותר, ומושקע בהן כסף רב יותר.

המלחמה בשתי חזיתות

"היהדות הנאמנה לתורה, מלחמה לה בשתי חזיתות: התגוננות כלפי רודפים ומדכאים מבחוץ, המבקשים לעקור את הכל ולבטל את התחומים המבדילים בין ישראל לעמים, ולהפוך גוי קדוש לעם של חולין, ומאידך, מאבק עם מסלפים ומטשטשים מבפנים, שאמנם רוממות התורה בגרונם, אבל בידם חרב פיפיות של "תיקונים" בדת והתאמת ההלכה להבלי הזמן. קשה מלחמה בגייס חמישי ערמומי, מאשר עמידה בשער מול אויב גלוי וידוע.

הכתבה שהופיעה ב"דגלנו" ניסן תשל"א

"במלחמתו של בחר האבות יעקב אבינו עם שרו של עשו, מובא - במדרש: **חד אמר כליסטים נדמה לו,**

וחד אמר כת"ח נדמה לו. כמעשה אבות סימן לבנים, הדגים לנו יעקב אבינו את המאבק שימשך עד עלות שחר הגאולה השלמה - בשתי החזיתות הנ"ל. להתייצב במערכה עם מי שנדמה כת"ח, יכול רק מי שנחון בכושר הבחנה מעולה וחוש ריח מעודן, רק הוא יכיר את הליסטים הזומם לשדוד את הנפש, כשהוא מתחפש בדמות תלמיד חכם. צרות רוחניות שונות ומשונות מתחדשות על יהדות התורה לבקרים, והן משכיחות את הראשונות, עד שנתמלא כל הבגד כולו קרעים. הדתיים הלאומיים השקט לא יוכלו, והנה הוגה לבם מזימה חדשה - ישנה לעצב דמות רבנית כצלמם וכמתכונתם הלאומית: דמות הליסטים הנדמה לת"ח. האֶבְנִים אשר עליהם ייולד יצור שעטנז זה מוקמים והולכים כסמינר לרבנים, כשהוא מושווה תחת שם 'מדרשה גבוהה לתורה'.

המשתלה לטיפוח "רבנים מתוקנים"

"מימיו של מנדלסון לא פסקה החתירה תחת סמכותם של רבני ישראל. ידעו המשכילים והרפורמים לכל

גוונים כי כנסת ישראל תשמור על צביונה המקודש כפי שניתן מסיני, כל עוד שעיני העדה ימשיכו להיות שלוחי דקמאי, שעטרת התורה הולמתם. לפיכך כווננו כל אבני הבליסטראות אל לבם של הרבנים, בניסיונות להושיב על כס הרבנות קלים ביראה ומגלים פנים בתורה שלא כהלכה. "רבנים מתוקנים" זקוקים למשתלה מיוחדת לטיפול ולטיפול הולם - דהיינו בתי מדרש לרבנים.

"הדתיים-הלאומיים יודעים יפה, כי בעיית הרפורמה במוסד הרבנות היא שאלת חיים לעתידם הרעיוני. החינוך הישיבתי מחדיר ללב התלמידים את האמונה בנצחיות התורה מן השמים, ומטביע בנפשם את ההכרה כי ראשונים כמלאכים. כל מי שספג חינוך כזה מלא חופניים וקלט שיחות ממשגיחים עמוסים ביראת שמים, לא על נקלה ירים בריש גלי יד מורדת בתורת משה, אפילו אם קלות דעת ורופפות השקפתית ספחה אותו למחנה הדתי-לאומי. המסקנה ההגיונית שהסיקו אנשי המזרחי היא, כי יש הכרח לשנות את הרוח שבישיבות, לשתול כלאיים בערגותיה, להלבישה מחלצות של שעטנז: במקום גמרא - מחקר בתלמוד, במקום התעמקות בדברי חז"ל מתוך עמל ויגיעה עד אין קץ - ביקורת מדעית וניתוח דברי חז"ל לאור הנסיבות ההיסטוריות של התקופה בה חיו ופעלו. תלמידים שישתו ממים מורעלים כאלה, תורתם תיהפך להם לסם המוות, ידיעותיהם יהפכו להם לרועץ, השקפותיהם המעוותות על "התפתחות ההלכה" יגבשו להם דרכי פסיקה ברוח הזמן והתאמת הדין לדרישת ההמון. הראביס הניאו-אורתודוקסים בארה"ב הגמישים, בעלי נימוסין מודרניים המעוררים בחיי חברה, הפוסקים כדי להשביע רצונם של הפרזידנטים אשר בהיכליהם הם מכהנים, משמשים דגם אידיאלי עבור אנשי המזרחי, ועפ"י מתכונתם הם שואפים לגזור גם את צורת הרבנים בארץ הקודש".

במבחן התוצאה

הרב שנפלד ממשיך לתאר במאמרו את התוצאה של בתי המדרש לרבנים:

"הסמינריונים לרבנים מילאו את התקוות שתלו בהם מייסדיהם, הם הפכו לבית היוצר להרס האומה והעמידו בראש הקהילות רועים שהחריבו את קדושת הבית היהודי, החינוך, אורח החיים ובית הכנסת עד היסוד. הסמינריונים בברסלוי, וינה, בודפסט, וילנה, זיטומיר, "ישיבת" אודסה, שכטר וסינסיני, כל אחד ואחד במקומו ובתקופתו מהווה פרק מביש בפני עצמו".

צא וראה עדותן של כל גדולי הדור ובראשם מרן הגרי"ז זצ"ל במכתבם מכ"א בטבת תשט"ז, וזו

לשונה:

"בדבר 'המדרשה להכשרת רבנים' ש'מלבד ההוראה במדעי היהדות תינתן במדרשה השכלה אקדמאית כללית' וכן 'הדרכה בשיפוט רבני', כפי שהם בעצמם פרסמו זאת בעיתונות באופן רשמי, אשר הסכנה במוסד כזה מזבנת לכל, וכבר נוסדו משכבר הימים במדינות שונות 'בתי מדרש לרבנים' כאלה ונאסרו אז בשעתם על-ידי גדולי הדורות ההם.

והניסיון הראה בעליל עד כמה קלקלו והחריבו המוסדות האלה את בית ישראל בכל הנוגע לתורה וליהדות, והרבנים שיצאו מ'בתי מדרש' אלה היו מנוערים וריקנים מכל ללא תורה וללא יראה, והחריבו גם את קהילותיהם כידוע לכל, וגם בדורנו אנו עמדו תמיד רבוננו על המשמר לבלי תת ליסד 'בתי מדרש לרבנים' כאלה.

וכל אלה שנטו מדרך זו, נכשלו ויצאו מהם זמורות זרים והיו לסילון ממאיר וקוץ מכאיב לבית ישראל, מהם היו למקצצים בנטיעות וכו' וכו', ושמו את פניהם 'לתקן' את הדת לפי רוח הזמן ולהתאים את חוקי התורה הק' למציאות החופשית ולדרישת הזמן".

מרן הגרי"ז זצ"ל:
"והיו לסילון ממאיר
וקוץ מכאיב לבית
ישראל"

מאחורי מסווה בשינוי השם

במיוחד ראוי לציין את שיטת הסוואה שנקטו בה מחוללי השינוי בפרשיות שונות, כשהחול מוגש במצג של 'על טהרת הקודש' כביכול. כדי לשבר את האוזן נציין שנים מהם:

בשנת תשס"ז זממו הדתיים-לאומיים להקים "מדרשה להכשרת רבנים". בראשית הדרך הם לא הסתירו כלל את מטרתם להכשיר רבנים ש"ישכילו" להתאים את חוקי התורה לפי רוח העת החדשה, אך משנוכחו בתגובתם החריפה של כל גדולי אותו הדור ובראשם הרב מבריסק מרן הגרי"ז זצ"ל, במכתבם הנ"ל מיום כ"א בטבת תשס"ז, הם שינו את המגמה. **תוך שלושה ימים** לבשו המייסדים מסכה ושלחו מכתב לרבנות הראשית, בו הודיעו כי "התלמידים ילמדו אך ורק לימודי קודש ש"ס ופוסקים תורה נ"ך ודרשנות". הם ניסו בכך ליצור שקט תעשייתי וסברו כי בכך תוסר התנגדותם החריפה של גדולי הדור, ויכללו להמשיך בהפעלת התוכנית. אולם גדולי הדור שבו ונתאספו ופרסמו מכתב חדש, בו נכתב בין היתר:

"בהמשך לאספתנו שקיימנו ביזם כ"א בשבט בדבר "בית המדרש לרבנים" ... התאספנו שנית ביזם החמישי ד' באדר, לאחר שהגיע לידינו מכתבם של המייסדים, אשר נשלח להרבנות הראשית, ומכיוון שכוונתו של המכתב הזה ברורה להרפות ידיים ולהכהות את ההתנגדות להקמת המוסד הזה בדברים שאין להם שחר - מצאנו לנכון לחזור ולגלות את דעתנו כי התנגדותנו המוחלטת להקמת המוסד הזה... בעינה ובתקפה עומדת..."

לפיכך אנו חוזרים ואומרים שהחובה מוטלת ללחום ולהפריע להקמת מוסד כזה..."

גם בשנת תשל"א במסגרת המערכה נגד הקמת 'מדרשה גבוהה לתורה' שלחמו כנגדו גדולי הדור דאז בכל עוז, נקטו פטרוני ה'מדרשה' בשיטה זו, וכך מסכם ר"מ שנפלד במאמרו הנ"ל את מאורעות אותם הימים:

"בתוכנית המקורית של ה'מדרשה' הופיעו כמקצועות חובה לתלמידים: היסטוריה, דידקטיקה ופסיכולוגיה. משמע שכדי להיות רועה לעדת ישראל, יש להזדקק דווקא לפסיכואנליטיקאים, הכופרים בקיום נשמה, חלק אלוך ממעל, ונוברים במדמני הנפש הבהמית שבאדם, והם מחולליה של ההתבהמות המתירנית של דורנו. אמנם עקב מחאת גדולי הדור נרתעו פטרוני ה'מדרשה' וביטלו לכאורה את שילוב לימודי החול בתוכנית. הם עשו זאת לאו דווקא משום שקיימו בנפשם טוב לשמוע גערת חכם, אלא מתוך חישובים ענייניים, פן ירתיעו אזהרות גדולי התורה את האברכים מלהירשם ל'מדרשה'.

"גדולי הדור לא הלכו שולל אחרי התחבולות הערמוניות. הם הבינו היטב כי אם ה'מדרשה' אינה מתימרת להיות שונה מכל כולל על טהרת הקודש, ימשכו ראביי רוקמן ובני עדתו העשירים את ידיהם מן ה'מדרשה', וכי עצם העובדה שאינם מסתייגים ממנה גם במתכונתה החדשה, היא הוכחה ניצחת כי אכן רעל בסיר הזה, ואין כאן אלא מלכודת להשתיק את המחאות ולדחות את ביצוע המזימה המקורית לשלב יותר מאוחר.

"גדולי התורה הכריזו כי האיסור בעינו עומד, וה'מדרשה' המיוחדת להעמדת רבנים ודיינים גם ללא לימודי חול, היא זמורת זר בכרם יבנה. ולא עוד אלא שגדולי הדור המרחיקים ומטיבים לראות, מעריכים את הוראת מקצועות מקרא נ"ך ואמונה, שהנהלת ה'מדרשה' השאירה אותם גם בתוכנית המתוקנת, שהיא סכנה לא פחות ואולי עוד יותר גדולה מאשר לימודי חול, שכן מרצים בעלי דעות כוזבות בלימודי קדש עלולים להרע ולקלקל ביתר שאת מאשר בלימודי חול.

"ברור שהנהלת ה'מדרשה' לא תרפה ממזימתה להצמיח רבנים מודרניים, ואם סערות המחאה מפריעות לה להסתייע למטרה זו בלימודי חול, היא תנסה להפוך קודש לחול ולעשות את התורה קרדום לחפור בה בורות נשברים אשר מים חיים של יהדות אין בהם, אולם נחשים של מינות ועקרבים של השכלה מתירנית יש בהם".

תקופתנו אנו

הממסד החילוני והממסד האקדמי נכנסים לתמונה ❖ מרן הג"ר אהרן קוטלר זצ"ל עומד ומזהיר - חכם עדיף מנביא ❖ אשר יגורנו בא ❖ מאות יוזמות ופרויקטים המופעלים ע"י גורמים רפורמיים ופולורליסטיים ❖ מטרה מוצהרת לעצב את הציבור החרדי מחדש

הממסד החילוני נכנס לתמונה

בשני העשורים האחרונים חלה תפנית יסודית: ממשלת מדינת ישראל והממסד האקדמי עצמו החלו לגלות עניין בציבור החרדי. בניגוד מוחלט למקרים הקודמים המתוארים לעיל, הפעם לא היה מדובר ביוזמה של גורמים פרטיים, אלא ביוזמה ממסדית של גופי הממשל והאקדמיה עצמם, אשר הפנו משאבים עצומים למטרה זו. עובדה זו גרמה לכך, שהפעם ההתנגדויות שהוכיחו את עצמן ביעילות רבה במקרים הקודמים, הפכו להרבה פחות יעילות. סכומי העתק והכוח העצום של גורמי השלטון הביאו לכך שתוך תקופה לא ארוכה קמו להם שורה של מוסדות אקדמיה, למורת רוחם של מרגן ורבנן עיני העדה, אשר התריעו ומתריעים בנושא שוב ושוב לאורך השנים.

חכם עדיף מנביא

כבר בשנת תשי"ח עמד מרן הג"ר אהרן קוטלר זצ"ל, ובמבטו החודר כמו ניבא את הבאות. היה זה במסגרת כינוס מחאה רבתי על דברי הבלע שהשמיע איש המזרחי על מרן הגרי"ז זצ"ל, בשעה שנלחם בחירוף נפש נגד הקמת "מרכז רוחני עולמי". מרן הג"ר אהרן קוטלר במבטו החודר והרואה למרחקים עמד על הדוכן והזהיר מפני המלחמה הגדולה בא"י ובכל העולם, נגד התורה ונגד האמונה, מכיוון גורמים עוינים הפועלים מעמדת מנהיגות, שלטון ושררה, ומבקשים להתאים את התורה לרוח הזמן.

וכה היו דבריו:

"עלינו לדעת שמתנהלת כיום מלחמה עקובה, הן בארץ ישראל הן באמריקה והן ביתר הארצות, מלחמה נוראה כנגד התורה, וכלולה בה כמוזן מלחמה כבדה כנגד האמונה.

מלחמה זו עשירה מאוד בכוחות ובאמצעים, נוסף על הכוח הידוע מאז ומקדם, כלישנא דקרא (קהלת ט-יד) "עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא אליה מלך גדול וסבב אותה ובנה עליה מצודים גדולים", והוא היצר הרע, שהינו מלך גדול, ולרשותו חיילים ולגיונות רבים, וכמלך גדול בונה הוא מצודים גדולים תמיד לאדם לארבו וללכדו ברשתו. לאמצעי היצר שמאז ומקדם, הנה נוספו לו עתה אמצעים חדשים בדמות מנהיגים, אלו שהשתלטו על רסן ההנהגה, והחלו אנשים ריקי אמונה בלי תורה לנהל מלחמת חרמה כנגד התורה מעמדת מנהיגות ומעמדת שלטון ושררה.

ועוד בידיהם אמצעי נוסף למשוך ולשמן כלי מלחמתם, והוא הכסף, שכידוע יענה את הכל. והרבה פעמים אין המשמעות בפיתוי כספי גרידא, אלא ממש בפת לחם, כי כך הוא לדאבונו המצב בא"י ובעוד מקומות שעניין הפרנסה תלוי הרבה בידיהם של אלו המנהלים מלחמה נגד התורה ונגד האמונה, ומשתמשים הם באפשרות שבידם להפעיל לחץ ומכבש באופנים שונים, והדברים ידועים.

ולא די להם בזה אלא שהוסיפו לרתום לכל הכוחות הללו גם את התורה עצמה כביכול, בפרסמם

בשם התורה כביכול ידיעות ופסקים, המבטלים כל מה שפסקו והורו לנו רבותינו לאמיתה של תורה. העניין החל בכך שנטו לשלוח ידם בתורה, שנחזף כאילו להתאימה לימינו, לצורכי דורנו או לצורכי המדינה, ונטלו על עצמם למצוא את הדרך איך להתאימה. אמנם באופן גלוי מצהירים הם כאילו, שאינם נוטשים התורה לגמרי וללכת כנגדה, אך משמעות הדברים, שאין נושא חן בעיניהם הדרך הכבושה והסלולה ע"י חכמי ישראל וכלל ישראל, הלומדים את תורתנו הקדושה כפי שלימדוה ולמדוה בכל הדורות ללא שינוי, וזאת רוצים המה לשנות".

(פורסם בספר נטעי נעמנים, שי"ל ע"י ישיבת בית מדרש גבוה דלייכווד שנת תשנ"ח, עמודים רסא-רסב)

■ אשר יגורנו בא

כאמור, מרן הג"ר אהרן קוטלר זצ"ל כבר ראה בזמנו בשנת תשי"ח את עוצמת הכוח של משנאינו וניבא את העתידות. ואולם היום, כעבור שישים שנה, ממדי הכוח גדלו אלף מונים, ואכן אנו עומדים מול מלחמה כבדה מלפנינו ומאחרינו. לדאבון הלב התוצאות ניכרות היטב בשטח, וכבר פורסמו בעת האחרונה תחקירים נרחבים המציגים בבהירות את תמונת המצב.

בארצנו הקדושה הולכת ומתפתחת כיום פעילות רחבת היקף על ידי עשרות רבות של ארגונים חילוניים. אלו מפעילים מאות יוזמות ופרויקטים שונים ומשונים, כשמטרתם אחת היא: **לעצב מחדש את הציבור החרדי**, ולהחזיר בו תפיסות פלורליסטיות ורפורמיות. הגורמים האמיתיים העומדים מאחורי היוזמות המסוכנות מבחינה תקציבית הם קרנות פילנתרופיות ופדרציות שונות **בארה"ב** המשתייכים לחוגי הרפורמים, שחרתו על דגלם מגמה ברורה לקידום יהדות רפורמית ופלורליסטית. הפעילות בקרב הציבור החרדי נעשית תוך שיתוף פעולה פורה והדוק עם הדור החדש של חוגי ה'חרדים החדשים'.

כולם מאורגנים ומסונפים לארגונים חילוניים והשפעתם רבה

לפנים לא היה צורך בשום ארגון, כי כל בת ישראל הייתה מאורגנת, ההנהגה בבית היה על צד היותר טוב, מילה של אבא ואמא היה קדוש לכל הבית כולו. דעותיהן היו קובעות בכל, ולא הייתה שום פרצה, וכבודה בת מלך פנימה, ואף הרחוב היה בסדר, כל זה היה מלפני כמה עשרות בשנים.

אבל לדאבונו עכשיו המצב נשתנה מקצה אל קצה, בתקופתנו קורה דברים אימים, הרחוב מקולקל עד מאוד, הפריצות הגיעה לממדים נוראים קשה ללכת ברחוב. **השקפות ורעיונות הנוגדות לדעת התורה ולמוסריה המה השולטות, כולם מאורגנים ומסונפים לארגונים חילוניים והשפעתם רבה, והם זרים לרוח התורה והיהדות. את מוסר התורה והיהדות עזבו, וחיפשו להם בארות נשברים.**

ולאט לאט חדרו רוחות אלו גם לתוך הבית, בת קמה באמה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל שיהיה בעקבתא דמשיחא. ובמצב כזה אין היחיד יכול להחזיק מעמד נגד הרוחות הללו, ועל כן עכשיו חובת השעה והזמן גרמא להתלכד ולהתארגן, כי טובים השנים מן האחד, ואז נדברו 'ראי ד' איש אל רעהו להתחזק...

ממני המברך אתכן בברכת התורה,

אלעזר מנחם מן שך

(מתוך מכתב מד' אלול תשכ"ח, נדפס במכתבים
ומאמרים ממד' הגרא"מ שך זצ"ל - ח"א עמ' מז)

הקדמה

מתוך מחקר בשם "השפעת 'הקרן החדשה לישראל' על החברה החרדית" (אוגוסט 2017) - שפירסם מכון המחקר שע"י ארגון 'חותם', פרק ההקדמה (עמוד 7). נתוני המחקר פורסמו עם הופעתו - בעיתונות החרדית היומית.

'הקרן החדשה לישראל' פועלת זה כמה עשורים במטרה לשנות את זהותה היהודית של מדינת ישראל. בכירים ב'קרן החדשה' מובילים את הפיכתה של ישראל למדינה רב-לאומית, באופן בו תחדל להתקיים כמדינה יהודית.¹ אברהם בורג, בכיר ב'קרן החדשה',² אמר בשנת 2011 כי "יש סיכוי סביר מאוד שבין הירדן לים תהיה רק מדינה אחת, לא שלנו ולא שלהם... זאת הזדמנות שכדאי לנצל".³ לדידו, "להגדיר את מדינת ישראל כמדינה יהודית זה המפתח לסופה. מדינה יהודית זה פציץ. זה חומר נפץ".⁴ אמירותיו של בורג ושל בכירים נוספים בקרן מצטרפות לפעולות בשטח של ארגוני הקרן - ארגונים המקבלים מהקרן מימון ופעמים רבות גם הכוונה.

פעילות הקרן נגד המדינה נעשית בשני מישורים. האחד, דה-לגיטימציה לישראל בהתמודדותה עם סוגיות ביטחוניות ולאומיות שונות. הדבר בא לידי ביטוי בכך שארגונים מהקרן מאשימים את ישראל בפשעי מלחמה, פועלים להטמעת מסתננים זרים בחברה הישראלית ועוד. כמו כן, חלק מארגוני הקרן קוראים להכרה ב'זכות השיבה' ויישומה בפועל, שפירושו נהירה של מיליוני ערבים אל תוך ישראל, ואף תומכים בחרם על המדינה.

במישור השני, הקרן פועלת לבטל את הצביון היהודי שעיצב את המדינה מיום הקמתה. הקרן מזהה בקרב ציבור רחב בישראל זיקה למסורת ולאמונה, והיא פועלת במרץ לשנות את המצב ולעצב את החברה על פי תפיסת עולמם של הרפורמים בארה"ב. הקרן וארגוניה אף פוגעים במעמדם של הרבנים וגדולי התורה⁵ ופועלים להגדיל את כוחם והשפעתם של הרפורמים והקונסרבטיבים בארץ.⁶ בנוסף, ארגונים מהקרן פועלים לקעקע מן היסוד את טהרת המשפחה היהודית, תוך תמיכה ומתן לגיטימציה לנישואים אזרחיים,⁷ לרבות נישואי תערובת.⁸ כמו כן, ארגונים מהקרן מובילים את חלוקת הכותל המערבי⁹ ופוגעים בקדושת השבת במרחב הציבורי בירושלים¹⁰ ובמקומות נוספים בארץ.¹¹

מעבר לאמור, ניתן לזהות שורת קמפיינים ויוזמות במימון 'הקרן החדשה' להשפעה על אורח חייו של הציבור החרדי בישראל ולשינויו. בין מסעי התעמולה של הקרן, ניתן למצוא את הקמפיין 'לשוויון בנטל' לגיוס בני הישיבות, קידום מסע תקשורת נגד הציבור החרדי בנוגע ל'הדרת נשים', פעילות לכפיית לימודי ליבה על כלל החברה החרדית ועוד. בנוסף, הקרן מקיימת מאמץ אסטרטגי מרכזי לשינוי עמדות בחברה הישראלית בכלל ובחברה החרדית בפרט, על ידי מיזמים כדוגמת תכנית NIF-D. עבור מיזם זה, שהושק בשנת 2014, מוקצים תקציבים גדולים במיוחד וכן ייעוץ בחשיבה אסטרטגית ובהקמת מערכות לביצוע. השפעתו של מיזם זה על החברה החרדית ניכרת ומורגשת בשטח.

NIF-D - תכנית ששמה לה למטרה, לעצב מחדש את החברה הישראלית, לעבר תפיסות ליברליות וחילוניות. (פירוט והרחבה בעמ' 19-25).

בחוברת זו מופיעה סקירה ראשונית על פעילות 'הקרן החדשה' להשפעה על החברה החרדית בישראל. למרות מספר פרסומים שהופיעו בעבר בכלי תקשורת חרדיים, נראה כי התמונה הכוללת של אסטרטגיית הפעולה של 'הקרן החדשה' במגזר זה עדין אינה ידועה מספיק לרבנים ולאנשי ציבור. ניתן לזהות כי אסטרטגיה זו משלבת מאבק נגד החברה החרדית מחד גיסא, ופעילות חברתית וכלכלית שמטרתה להשפיע ולשנות את החברה הזו, מאידך גיסא. מצד אחד, ארגונים מהקרן מנהלים מאבקים ציבוריים ומשפטיים הפוגעים באורח החיים החרדי ואף בזכויות ובתקציבים שיועדו למגזר זה. לעתים מאבקים אלה לוו בהתגברות רגשות שנאה ברחוב כלפי הציבור החרדי. מצד שני, אנו עדים לכך שהקרן מזהה את הציבור החרדי כגורם פוטנציאלי להגדלת השפעתה בישראל.

הקרן מפתחת תכניות ומשקיעה כספים בארגונים הפועלים בקרב המגזר החרדי, במטרה להחדיר את תפיסות עולמה אל המגזר ולשנות את עמדותיו. השפעה זו כוללת פעילות להחלשת כוחן של המפלגות החרדיות בקרב ציבור תומכיהן. לסיום נציין כי כל הארגונים המוזכרים בחוברת זו מקבלים מימון מהקרן החדשה, וחלקם אף מקבלים ממנה הכוונה והדרכה.

תרשים 1 השפעת 'הקרן החדשה לישראל' על החברה החרדית (2005-2015)

גורמים עשירים ומסוכנים אלו פועלים לשנות את אופיו של הציבור החרדי **מבפנים**, על ידי שימוש בשיטות אמריקניות מתוחכמות ביותר, שיטות שהציבור הישראלי בארץ – הן החרדי והן החילוני – טרם הכיר מעולם.

הגורמים הללו אינם האויבים היחידים של הציבור החרדי, אשר איננו סובל ממחסור באויבים ושונאים

המבקשים להשמידו; בג"ץ, לפיד, השמאל, התקשורת, פוליטיקאים וגופי ממשלה רבים, עוינים את הציבור החרדי משכבר הימים.

ואולם, הבדל אחד יסודי קיים ועומד בין כל אותם מזיקים ותיקים ומוכרים לבין האויב החדש הניצב לפתחנו: כל אותם רודפי עולם התורה והשונאים הוותיקים, הם אויבים 'מיושנים'. הם משתמשים בשיטות ה'ישנות והטובות' משנות השמונים והשישים; הציבור החרדי כבר התנסה בהן פעמים רבות, מכיר אותן על כרעיהן ועל קרבן, ויודע היטב כיצד ניתן להתמודד עמם ולהימלט מהם, אם רצונו להילחם ולעצור אותם. לעומת זאת, אנשי העסקים האמריקנים פורצים אל הזירה המאובקת בשיטות עבודה חדשות, מסוג אחר לגמרי.

השיטות והטכניקות האמריקניות אינן מוכרות לציבור ולעסקונה המקומית בארץ. כמו בכל התחומים האחרים,

גם בתחום המלחמה נגד הציבור החרדי האמריקנים תמיד מפתיעים את כולם, כשהם מגיעים עם כלי הנשק המתקדמים ביותר, ומשאירים את כולם מאחור, פעורי פה...

לא קלה היא מלאכת המחקר וחשיפת הנושא על כל היבטיו. האמריקנים ושלוחיהם הם ככל הנראה מומחי עולם **במלאכת הטשטוש, ההסתרה, התעתוע וההטעיה**. המפעל המפלצתי אפוף כולו בחומה של מידע כוזב, של מילים מכובסות ושל שיטות מצוינות של הסתרה ובלבול.

בפרק הבא נסקור את אחד ממפעלי ענק הללו, הלא הוא "מכון מנדל לפתוח מנהיגות", ותכנית "שלוחי ציבור" שעל ידו שנועד לצבור החרדי.

JERUSALEM
INSTITUTE
FOR POLICY
RESEARCH

UJA Federation
NEW YORK

מגמות שינוי בחינוך החרדי
14:00 - 9:00 | 19.03.18
ב' ניסן תשע"ח

סדר יום:

9:00 התכנסות

9:30 ברכות

ליאור שילת, מנכ"ל, מכון ירושלים למחקרי מדיניות.
איציק דהבי, מנהל המחוז החרדי, משרד בחינוך.

10:00 - 11:30 מושב ראשון:
הפיקוח במחוז החרדי של משרד החינוך: בין רשויות, רשתות והציבוריות החרדית
ד"ר ענת בארט: המחוז החרדי במשרד החינוך – האתגר שבגילוי.
אסנת אבוהצירא: מניעים וחסמים ביורוקרטיים בהקמת מערך הייעוץ לגיל הרך במחוז החרדי – חקר מקרה.
אתי בינדר: היחס לחינוך החרדי ברשות מקומית מעורבת.
מרים איפרגן: מסרים משלימים ומתנגשים במפגש של גורמי סמכות בציבור החרדי עם מפקחי המחוז החרדי.
שחר שאער: תפיסת תפקיד המפקח של המחוז החרדי בקרב בעלי תפקיד בבתי ספר ממלכתיים-חרדיים.
פיגי כהן: שיח על תהליך כתיבת המפקחים.

11:45 - 14:00 מושב שני:
מחקרים על הישיבות התיכוניות החרדיות
פרופ' עמירם גונן: הצגת ממצאי סקר פוטנציאל הביקוש לישיבות תיכוניות חרדיות.
מר אליעזר היון: התפתחות הישיבות התיכוניות החרדיות לסוגיהן.
הרב בצלאל כהן: חסמים העומדים בפני הישיבות התיכוניות החרדיות והדרכים להסירם.
הרב בנייה טבילה: חינוך על-יסודי לבנים חרדים, מבט מערכתי.
הרב מנחם בומבך: ההתנסות בהקמת המדרשה החסידי בביתר עילית כמפעל חלוצי בקרב הציבור החסידי.

בתמונה: פרוסום על "כנס חינוך" – המזומן ע"י "הפדרציה של ניו יורק" הרפורמית. משתתפים בכנס ראשי החץ של קהילת ה'חרדים החדשים'.

“מכון מנדל לפיתוח מנהיגות”

השיטה האמריקנית בדמות “מכון לפיתוח מנהיגות” צוברת תאוצה ❖ ‘מנדל’ - מכון או סוג של תנועה? ❖ “מכון מנדל לפיתוח מנהיגות” פותח שערו לציבור החרדי ❖ תוכנית ‘שלוחי ציבור’ ❖ תוכנית ‘גוונים’ שע”י פדרציית סאן פרנסיסקו ❖ זהותם של הגופים והאישים הפילנתרופיים הרפורמיים שמאחורי פעילות המכון ❖ האג’נדה של מנדל - בארץ ❖ כיצד פועלת השיטה? ❖ במבחן התוצאה ❖ ‘ארגון הבוגרים’ של ‘שלוחי ציבור’ ❖ בוגרי ‘מכון מנדל’ ו‘שלוחי ציבור’ בתפקידי מפתח ❖ הבוגרים הופכים ל‘שגרירים’ ❖ בוגרי מנדל דרוכים לכבוש את השטח ❖ המחוז החרדי שבמשרד החינוך ❖ ישיבות תיכוניות חרדיות ❖ שילוב חרדים בצה”ל ❖ ישיבות הסדר חרדיות ❖ “ישיבת חכמי לב” ו“סמינר בנות חיל” - תוצרת מנדל

■ ‘מנדל’ - מכון לימוד, או סוג של תנועה חדשה?

פרק זה עשוי לחשוף את הקורא למידע לא קל לעיכול, שעל פניו אפילו נשמע לא מעט מוזר ומשונה. נשתף כבר בשלב זה את הקורא בתחושות שאחזונו במהלך עריכת התחקיר אודות מכון מנדל העולמי על שלוחותיו בארץ. נוכחנו לראות כי מדובר בתופעה נדירה שבה האידיאולוגיות השונות והמשונות, המגמה לחולל שינויי תפיסה, המגמה להוביל תהליכים חברתיים, הנחישות, הדבקות במטרה, התמיכה המוראלית והחזון מרחיק הלכת - הם רק חלק ממערכת הקודים הבסיסית של המקום הזה. כפי שיפורט בהמשך, ערכים אלו מבצבים ועולים מכל תוכנית, מכל הרצאה, ובעצם כמעט מכל פיסת נייר הנושא את הלוגו התמים למראה המכונה ‘מכון מנדל למנהיגות’.

במהלך התחקיר נחשפנו כל העת לעוד מידע, לעוד רבדים, לעוד תחומי פעולה ולעוד מעגלי השפעה של ‘מנדל’. ככל שהעמקנו וככל שהרחבנו התבהרה שוב ושוב העובדה הפשוטה, כי ‘מנדל’ כבר חרג מזמן מהמושגים הרגילים של מכון לימוד. המיזם פשוט הפך למין תנועה אידיאולוגית-חברתית חדשה בכל קנה מידה, שניתן לסכם אותה במילה אחת ללא שום גוזמה: “מנדליזם”!

בשנים האחרונות מתפתחת יוזמה הצוברת תאוצה, ליצירת ‘הנהגה חרדית חילופית’ שתפעל מתוך גישה אקדמית. אחד הפרויקטים המרכזיים העוסקים בכך הוא תוכנית ‘שלוחי ציבור’ הפונה למגזר החרדי, שהוקמה על ידי ‘מכון מנדל לפיתוח מנהיגות’, בשיתוף עם ‘האוניברסיטה העברית’. לתוכנית זו ישנם כבר כיום למעלה ממאתיים בוגרים ובוגרות, שכל אחד מהם מוביל פרויקט או מנהל מיזם בתוך הציבור החרדי. רבים מהם פועלים תוך שיתוף פעולה עם גורמים נוספים. יש לציין כי תוכנית זו היא רק אחת מהתוכניות לשינוי פני הציבור החרדי, אבל כפי הנראה זוהי התוכנית המרכזית.

בוגרי תוכנית שלוחי ציבור (או כלשונם השלו“צים), לאחר סיום לימודיהם במסגרת התוכנית, יוצאים לשדה הפעולה חדורים בתודעת שליחות ובתחושת מחויבות לפעול “למען הקהילה” ברוח המנדליזם ששאפו אל קרבם, קרי: “שינוי פני הציבור החרדי מתוך גישה אקדמית והחדרת ערכי הפלורליזם, האקדמיה והדמוקרטיה”.

בחודש אדר תשע”ז נוסד ארגון הבוגרים של תוכנית ‘שלוחי ציבור’ במטרה להעצים את התהליך. כנס היסוד

התקיים בקמפוס הר הצופים של האוניברסיטה העברית בירושלים. לארגון זה, הפועל תחת הסיסמה "כוחנו באחדותנו", מטרה כפולה: ראשית, ליצור 'קהילה' מגובשת ומאוחדת חדורת שליחות לפעול "למען הציבור החרדי בישראל", תוך העצמת תחושת ה"שותפות למשימה", ושנית, לשמש כפלטפורמה לתמיכה ולסיוע הדדי ביישום התפקידים והפרויקטים השונים, איש איש בתחומו.

הללו פועלים במרץ, בזהירות ובמקצועיות, מתוך מגמה בלתי נסותרת **להפוך עם הזמן לאפוטרופוסים** על המערכות הציבוריות והחינוכיות של הציבור החרדי בארץ הקודש.

מהי תוכנית 'שלוחי ציבור'? האם מדובר בקהילה ידיונית חדשה? בפורום מקצועי? בבית חינוך לשינוי ערכי יסודי? בסוג של תנועה "חרדית" בהתפתחות, או שמא במסגרת רפורמית למהדרין? התשובה לכל השאלות הללו היא "כן".

על מנת להבין במה מדובר, ואת הסכנה הקיומית, בלשון המעטה, הרובצת לפתחנו מתוכנית 'שלוחי ציבור', נציג בפניך קורא יקר בראשי פרקים, רקע אודות מכון מנדל, מפעליו, בוגריו ופירותיו. נלמד גם מי הם הגורמים העומדים מאחוריו. נלמד גם על היקף פעילותה של תוכנית 'שלוחי ציבור' בציבור החרדי, במסד החרדי ובמערכותיו. יש לציין כי אמנם פורסמו לאחרונה בציבור החרדי תחקירים שונים אודות תנועת האקדמיה 'החרדית'; מכל מקום, הוקדשה בהם מעט מדי תשומת לב למכון זה, ובפרט לתוכנית 'שלוחי ציבור'.

מהו "מכון לפיתוח מנהיגות"?

'מכון לפיתוח מנהיגות' הינו שיטת עבודה אמריקנית בעידן החדש לשינוי פני החברה. מגמה זו הולכת ומתרחבת משנה לשנה. בשיטה זו פועלים בעולם כולו ארגונים רבים השואפים לשנות את פני החברה במגוון של תחומים. במכוני 'פיתוח מנהיגות' אלו משתתפים החניכים בקורס, בו הם מקבלים ארגז כלים לניצול יכולות, כישורים וידע, הכשרה והדרכה כיצד להפוך למנהיג שמוביל שינוי, כל אחד בתחומו. כך מהווים מכונים אלו **בית יוצר** לפיתוח מנהיגים צעירים, כשבסיום הקורס מחויב כל אחד מהחניכים להכין ולהגיש פרויקט גמר של 'תוכנית שינוי' בתחום שיבחר לעצמו.

כזה הוא מכון מנדל לפיתוח מנהיגות, שלו שלוחות רבות בארץ ובעולם.

■ מכון מנדל - מוביל המגמה לשינוי פני החברה בארץ

מכון מנדל לפיתוח מנהיגות או בשמו הלועזי Mandel Leadership Institute, הוא מהמובילים ואולי אף הדומיננטי ביותר, עם ניסיון רב שנים, ל'שינוי פני החברה בישראל', כלשונם. הקמתו בארץ של מכון מנדל למנהיגות הינו מיזם משותף של **"קרן מורטון מנדל" ומשרד החינוך** מהשנה הלוועזית 1992 למניינם, כאשר כמעט כל התפקידים הבכירים במערכת החינוך הכללית מאוישים על ידי בוגריו. המכון על בוגריו מהווים רשת מאורגנת הפועלת תוך עזרה הדדית איש לרעהו. יש לציין כי בוגרי מנדל היוו גורם משמעותי ל**שינוי החינוך הממלכתי דתי ולהכנסת אלמנטים זרים לתוכו**, כפי שמתאר מפקח בכיר לשעבר בחינוך ממלכתי דתי.

גם ביחס ל**ציבור החרדי** בארץ, מכון מנדל הוא הגורם הבולט ביותר העוסק בפיתוח 'מנהיגים חדשים חילופיים' **בתוך המחנה פנימה**. מכון זה הוא שמוביל את תוכנית 'שלוחי ציבור' וכפי שיפורט בהמשך.

מי הם הגופים והאישים המחזיקים מכספם את פעילותו של מכון מנדל בארץ?

מכון מנדל הכללי הוקם בארץ לפני עשרים וחמש שנה, בשנת תשנ"ב, על ידי שלושת האחים למשפחת מנדל: ג'ק, ג'וסף ומורטון מנדל. מדובר בשלושה פילנתרופים אמריקנים, יהודים חילוניים הנמנים על חוגי הרפורמים בארה"ב.

האחים מנדל הקימו קרנות פילנתרופיות גדולות ובין היתר את "קרן מנדל" המחזיקה את "מכון מנדל" ופרויקטים שונים הקשורים לפעילותו. קרנות אלו תורמות כספים רבים לקרן החדשה לישראל (New Israel Fund), הידועה בפעילותה הנרחבת להרס הדת בישראל, ולעוד שורה של מוסדות וארגונים הקשורים לתנועות

הרפורמיות בארה"ב ובעולם. כך, לדוגמה, קרן מנדל תרמה בשנת 2016 שישה עשר מיליון דולר לצורך השלמת בניין טמפל רפורמי בעיר קליבלנד שבאוהיו בארצות הברית, המקום בו מתפללים נשיא קרן מנדל מורטון מנדל ומשפחתו. כמו כן, מורטון מנדל הוא בין התורמים לבית הספר להכשרת 'רבאיים' רפורמיים שע"י היברו יוניון קולג' (Hebrew Union College) ול'מכון הרטמן' בצפון אמריקה, באמצעות אחת מקרנותיו.

כדי להרחיב את הקף פעילותם של קרן מנדל ושל מכון מנדל, גויסו קרנות פילנתרופיות נוספות, המחזיקות אחוזים מסוימים מתוך העלויות של קרן מנדל. מדובר ברשימה של קרנות, אשר רובן ככולן בעלות אופי זיקה ברורים לתנועות הרפורמיות בארה"ב ובעולם.

צמצום פערים וקידום שוויון הזדמנויות בחינוך בישראל

קרן מנדל ישראל

תרגיל קבוצתי מחזור כ"ה

בית ספר מנדל למנהיגות חינוכית
שבט, תשע"ח | ינואר, 2018

בשנת 1991 פנה שר החינוך למורטון מנדל והציב לפניו אתגר: להכשיר אנשי מקצוע איכותיים כדי לאייש עמדות מפתח במשרד החינוך, כך נוסד מכון מנדל למנהיגות בירושלים. בעשרים וחמש השנים החולפות הצמיחה קרן מנדל-ישראל, באמצעות תוכנית בית ספר מנדל למנהיגות חינוכית היוקרתית והאינטנסיבית, ובתוכניות נוספות, דור של מנהיגים לתחום החינוך ולמכלליים. מכון מנדל למנהיגות הוא אקסטינסיבית לתוכניות לפיתוח מנהיגות, ובהן תוכנית מנדל למנהיגות חינוכית בצה"ל – מיזם משותף עם חיל החינוך והנוער בצה"ל, **תוכנית מנדל לפיתוח מנהיגות בקהילה החרדית, תוכנית מנדל למנהיגות נוער ותוכנית מנדל למנהיגות בתרבות יהודית**. בעשור החולף הרחיבה קרן מנדל את פעילותה ברחבי ישראל, והיא כוללת גם את מרכז מנדל למנהיגות בנגב, המכשיר ומטפח מנהיגים ברמה המקומית בדרום הארץ, ואת מרכז מנדל למנהיגות בצפון, בו מתקיימות תוכניות להכשרת מנהיגים בצפון הארץ.

בית ספר מנדל למנהיגות חינוכית

משימתו של בית ספר מנדל למנהיגות חינוכית היא להעשיר את מערכת החינוך בישראל במנהיגים מנחי חזון, שיש להם השאיפה, המחויבות וחוכמת המעשה הדרושים כדי לשפר את החברה הישראלית. **בית ספר מנדל למנהיגות חינוכית נוסד בירושלים בשנת 1992 כמיזם משותף לקרן מנדל-ישראל ולמשרד החינוך.** עד היום סיימו את התוכנית כ-400 עמיתים ועמיתות, שהשתלבו בתפקידי מפתח במערכת החינוך, רבים מהם כמנהלי בתי ספר, כמשרתי ציבור בעמדות מפתח במשרד החינוך ובמחלקות חינוך ברשויות מקומיות, ובארגונים חינוכיים וחברתיים שונים. בית הספר מציע תוכנית לימודים ייחודית בתחום טיפוח המנהיגות, המבקשת להרחיב ולהעמיק את הידע ואת היכולת של העמיתים לתרום לשדה החינוך בישראל. המרחב החינוכי בבית הספר מתאפיין בריבוי שדות ידע מקצועיים ותיאורטיים, ובהכלה של שונות תרבותית. מרחב זה מאפשר לעמיתים להתוודע למציאות החברתית מרחבת התרבויות והזהויות לעומקה, להכיר זוויות מבט ותחומי ידע שונים, לנוע ביניהם בחופשיות ולהתבונן דרכם במצבים מורכבים. בית הספר רואה בריבוי זה משאב הכרחי ללמידה ולניבוי זהות אישית-מקצועית אוטונומית, מודעת וביקורתית ולהבטחת החזון החינוכי. תהליכי למידה אלו מתאפשרים בזכות הרכב קבוצת העמיתים בבית הספר, הרכב חברי הסגל, מבנה תוכנית הלימודים, תוכני יחידות הלימוד ואופי תוצרי הלמידה.

תמונת עמוד השער, ועמוד ראשון, מתוך חוברת שהונפקה ע"י "מכון מנדל למנהיגות חינוכית" ינואר 2018

מהי האג'נדה של מכון מנדל - בארץ?

למכון מנדל בישראל אג'נדה ברורה; במסמך רשמי של המכון הוא מעיד על עצמו וחושף את קצה הקרחון. כך נכתב בו:

"מכון מנדל למנהיגות בעשרות שנות פעילותו, שם לעצמו כמשימה לסייע בהצמחת מנהיגים בתחום החינוך והחברה בישראל;

בתוכניות השונות לפיתוח מנהיגות אותן מפעיל מכון מנדל, הוא מחפש ומאתר אנשים מחויבים בעלי יכולת ומוטיבציה להנהיג ולהוביל, ומספק להם את התנאים המיטיבים ללמידה והתפתחות... בדגש על: סביבה מאפשרת להיכרות ולמידה, ליוזי צמוד ומקצועי, מפגש עם נשות ואנשים בכירים בחברה הישראלית, סיורים ולמידה בקבוצה איכותית ומגוונת למשך התוכנית כולה."

■ תוכנית 'שלוחי ציבור למגזר החרדי' ותוכנית גוונים - רקע כללי

במהלך השנים תש"ע - תשע"א (2010-2011 למניינם) הוקמה במכון מנדל ובאוניברסיטה העברית - תוכנית 'שלוחי ציבור' לפיתוח מנהיגות חרדית. התוכנית הוקמה על ידי שתי דמויות מרכזיות הנמנות על שורות הציבור החרדי, הלא הם **מנחם בומבך ונעמי פרל**, כשהאחרונה מופקדת על ניהול התוכנית בפועל. שני אלה הם בוגרי התוכנית הארצית של "בית ספר מנדל למנהיגות חינוכית" (תוכנית מנהיגות **לציבור הכללי**). לאחר סיום לימודיה במכון מנדל ב-2009 למניינם (מחזור ט"ז), הצטרפה נעמי פרל לסגל המכון ופתחה את התוכנית **לחרדים** הנקראת 'שלוחי ציבור', יחד עם מנחם בומבך.

כל מי שמכיר במקצת את הדור השלישי של קהילת ה'חרדים החדשים', מכיר היטב את שתי הדמויות הללו המהוות ראשי חץ מסוכנים ביותר ליהדות החרדית. מדובר באנשים חדורי שליחות כמעט משיחית לשינוי פני הציבור החרדי, הפועלים **ללא הרף** להחדרת סולם הערכים **החילוני הליברלי** אל תוך המחנה פנימה.

מה בתוכנית?

אפשר לסכם בקצרה, תוכנית 'שלוחי ציבור' מורכבת משני חלקים עיקריים: **חלקו הראשון** הוא הכשרת מנהיגות בין כותלי "מכון מנדל למנהיגות", ו**חלקו השני** מכונה "תוכנית שלוחי ציבור המורחבת"; חלק זה מתבצע במסגרת האוניברסיטה העברית, וכולל מימון מלא ללימודים אקדמיים בתחומים שונים, לתואר ראשון, שני ואף שלישי. פרטים נוספים יפורטו בהמשך.

כיצד נולדה תוכנית 'שלוחי ציבור' ולאן התוכנית חותרת?

רעיון הקמת תוכנית 'שלוחי ציבור' ע"י נעמי פרל הינו פרויקט גמר של לימודיה בתוכנית נוספת שנקראת '**תוכנית גוונים**'; נעמי פרל היא בוגרת מחזור ח' של 'גוונים'. (אגב, גם מנחם בומבך המכהן כיום כמנהל פרויקטים בכיר במכון מנדל, וגם בניהו טבילה, המכהן כיום כמפקח מטעם המחוז החרדי במשרד החינוך על רשת ישיבות הכלאיים, שניהם מרקע חרדי, שעברו הכשרה במסגרת מחזור י' של 'תוכנית גוונים', בנוסף על הכשרתם במכון מנדל).

בשל ההשפעה המכרעת של הבוגרים החרדים של תוכנית 'גוונים', ובשל הקשר המהותי שבין שתי התוכניות, נסקור בקצרה את תוכנית 'גוונים'.

מהי תוכנית 'גוונים'? מה מטרתה, ומי עומד מאחוריה?

המידע דלהלן נכתב על פי המופיע בפרסומיה הרשמיים של התוכנית:

- **'גוונים'** הינו מיזם מבית היוצר של "**הפדרציה היהודית של סן פרנסיסקו**" (להלן: **הפדרציה**). מדובר בתוכנית **הדגל של פעילות הפדרציה** לשינוי הזהות היהודית במדינת ישראל.
- המיזם הוקם בשנת 2000 (למניינם) במטרה גלויה: ליצור **שינוי** בחברה הישראלית ולפתח בה **יהדות המבוססת על תפיסות עולם זרות ופלורליסטיות**, בדומה למצב הקיים בקהילות רפורמיות וליברליות בארה"ב.
- המגמה ב'גוונים' היא לפתח **רשת מנהיגים ואנשי ציבור, שיפעלו** איש איש בתחום עיסוקו, **לעיצובה של זהות יהודית-דמוקרטית-פלורליסטית-ישראלית** בקרב החברה במדינת ישראל.
- מגמה זו ממומשת על ידי **גיבוש קבוצה של אנשי מפתח בחברה הישראלית, גברים ונשים כאחד, לקורס חשיפה ליהדות הליברלית באופן אוהד וידידותי**. אנשי מפתח אלו כוללים בין היתר אנשי עסקים, אנשי

אקדמיה, נבחר ציבור ובעלי זירות השפעה רחבות בתחומי עניין שונים.

• התוכנית כוללת **תשעה מפגשים** בני יום אחד **בין חברי הקבוצה, שבת קבוצתית ושני סיורים חווייתיים** בני יומיים בארץ, במטרה להכיר מקרוב גופים וקהילות המקדמים פלורליזם יהודי בישראל. בחלק מתוכניות 'גוונים' יוצאים חברי הקבוצה לסיור בארה"ב, כדי לחשוף אותם לדגמים שונים של פלורליזם יהודי בסן פרנסיסקו ובניו יורק. סיורים אלו נועדו להיות מקור השראה לקיום יהודי פלורליסטי, ולעורר בלבם חשק לסייע בקידום תפיסות פלורליסטיות בחברה הישראלית.

• במסגרת התוכנית מקיימים חברי הקבוצה דיונים מרתקים בנושאים שונים העומדים על סדר היום הציבורי-יהודי בישראל, ושומעים הרצאות מפי מרשיעי ברית ידועים בעלי תפיסות ליברליות קיצוניות, וכן מפי אישים הפועלים לשינוי זהותה היהודית של ישראל, כמו גלעד קריב - מנכ"ל התנועה הרפורמית, דניאל הרטמן - מייסד 'מכון הרטמן', דב אלבז - מרצה ב'מדרשת בינה' וממקימי הישיבה החילונית בת"א ועוד.

• רבים מבוגרי התוכנית מעידים כי התוכנית שינתה את תפיסת עולמם ביחס לרפורמים ודומיהם.

• לאחר סיום הקורס, הופכים 'בוגרי גוונים' לשגרירי ה'יהדות הפלורליסטית', במידה כזו או אחרת, ומפעילים פעילויות שונות לקדם אותה, כל אחד בזירת ההשפעה שלו בחברה הישראלית.

ומה טיבה של פדרציית סן פרנסיסקו העומדת מאחורי המיזם?

פדרציה זו היא הקרן הרפורמית הגדולה, העשירה, החזקה והמסוכנת ביותר ליהדות האותנטית.

מעדותה של הילה ילון, מנהלת מחלקת תעסוקה וחינוך בשלוחת הפדרציה בארץ, בראיון לתקשורת, עולה כי "בחזון פעילות הפדרציה עומדת השאיפה לטיפוח הזהות של חברה ישראלית פלורליסטית. **להגשמת חזונה מתמקדת הפדרציה בקידום שלושה קהלי יעד עיקריים: יוצאי אתיופיה, חרדים וערבים** ישראליים, וזאת באמצעות ארבעה תחומי תוכן שהם **חינוך, תעסוקה, מנהיגות והתנדבות**". הנ"ל הדגישה בדבריה כי "**ליבת העשייה של הפדרציה מתרכזת בפיתוח פעילות לקידום פלורליזם יהודי, בעיקר על ידי הפעלת 'תוכנית גוונים'**, וכן על ידי מימון פעילויות רבות שמהותן היא קידום פלורליזם יהודי בישראל".

על פי המידע בפרסומיה הרשמיים של 'תוכנית גוונים', במסגרת הקורס נדרש מכל חניך במחזור להגיש כפרויקט גמר **'הצעה ליוזמה מעשית בתחום שינוי הזהות היהודית'**. הפרויקטים המוצעים על ידי הבוגרים נבחנים בקפידה, ומתוך שלל ההצעות זוכות מדי שנה שורת פרויקטים נבחרים למימון הפדרציה. מעבר לתמיכה הכספית, העמיתים מקבלים ליווי בתהליך החשיבה, התכנון והיישום של הפרויקט, ולאורך כל הדרך.

כך נולדה התוכנית 'שלוחי ציבור' של נעמי פרל. כאשר התוכנית הוגשה כאמור במסגרת פרויקט הגמר ב'גוונים', זיהו אנשי הפדרציה את הפוטנציאל האדיר מבחינתם הגלום בתוכנית כזו, **שנועדה להכשיר 'שכבת מנהיגות ציבורית חדשה בקהילה החרדית'**. הם הבינו כי תוכנית זו עשויה להוביל להגשמת חזונה של הפדרציה לקידום פלורליזם יהודי בקרב הציבור החרדי, בממדי ענק, ירחם ה'. כמובן, התוכנית זכתה מיד למימון מלא של הפדרציה, כפרויקט נבחר.

■ הזיקה בין תוכנית 'שלוחי ציבור' לתוכנית 'גוונים'

תוכנית 'שלוחי ציבור' הינה כמעט שכפול של תוכנית 'גוונים', וכמובן בהתאמה למאפיינים המיוחדים של הסטודנט החרדי. חברי הקבוצה נבחרים בקפידה, ומתקבלים אליה רק כאלה שהם מובילי דרך ב'חברה החרדית האזרחית', כגון מנהלי מסגרות חינוכיות וחברתיות, ראשי ארגונים קהילתיים, ראשי מחלקות ואגפים בעיריות ובמועצות החרדיות, יזמים חברתיים ובעלי השפעה נוספים בקהילה החרדית.

גם אופי המפגשים ב'שלוחי ציבור' דומה מאד לתוכנית 'גוונים'. תוכני הלימוד כוללים בין היתר את הנושאים: "החברה בישראל וערכיה, ערכי הדמוקרטיה, תפיסות פלורליסטיות והומאניות, זהותה של המדינה כמדינה יהודית דמוקרטית, סובלנות ותהליכי השתלבות, צמיחה ושותפות עם החברה בישראל".

מסיבת גוונים #1

בואו עם בנות/בני הזוג לפתוח שנה חדשה עם מוזיקה שמחה, כיבוד טעים ואנשים נפלאים.

27/09 גן עמיר

קיבוץ עינת

19:00

קהילת גוונים

JCF

פעילות "גוונים" בחסות ה"פדרצייה של סן פרנסיסקו" הרפורמית

תוכנית 'שלוחי ציבור' אף מופעלת **במסגרת 'גוונים'** ובהתאמה מלאה של התכנים **לרוח 'גוונים'**. פרטים נוספים על כך יבואו בהמשך. מציאות חמורה זו המתוארת כאן אמורה להחריד כל נפש יהודי שורשי. **התנועה הרפורמית בכבודה ובעצמה, אבי אבות הטומאה, עומדת ומכשירה מנהיגות חינוכית עבור הציבור החרדי.** האם ישנם בעולם מילים וביטויים שיתארו דיו את גודל החרפה, האסון והעלבון הנורא לתורתנו הקדושה?

■ 'שלוחי ציבור' - במבחן התוצאה

לפני שנתאר את שיטות הפעולה של 'שלוחי ציבור' לפרטיהן, נסקור את התוצאות הניכרות היטב בשטח.

כידוע וכמפורסם, בשנים האחרונות קמו להן מספר בלתי מבוטל של ישיבות תיכוניות חרדיות, ישיבות הסדר ומכינות קדם צבאיות. לא רק ישיבות כלאיים קמו, אלא גם בתי ספר 'ממלכתי - חרדי', ארגוני תרבות ועוד. למרבה הפלא, כמעט בכל מוסד שכזה, כאשר מנסים לברר ולבדוק מי האדם הדומיננטי העומד מאחורי הקמת המפעל או המיזם, מגלים בתוך הביוגרפיה האישית שלו את המשפט התמים למראה - **"בוגר מכון מנדל לפיתוח מנהיגות"**, או **"בוגר תוכנית שלוחי ציבור לפיתוח מנהיגות חרדית"**.

כאשר מנסים למפות את היקף **המשרות ותפקידי המפתח** הרבים המאוישים ע"י בוגרי המכון, מגיעים למסקנה המדהימה שכמעט אין כיום מוסד, ארגון או גוף כלשהו העוסק במלאכת החרבת הציבור החרדי, שאיננו מנוהל או מושפע במידה רבה על ידי בוגרי מכון מנדל.

להלן קומץ דוגמאות:

- שתי הקרנות הגדולות המממנות מלגות לחרדים הלומדים במוסדות האקדמיה ובמכללות - הלא הם **"קרן קמח"** ו**"קרן וולפסון"** - מנוהלות על ידי בוגרי מכון מנדל.
- **תוכניות שילוב החרדים של הג'וינט**, המממן גם הוא חלק נכבד ממנגנוני ההרס של הציבור החרדי - מנוהלות על ידי בוגרי מנדל.
- הרפורמה הגדולה של משרד החינוך **להקמת ישיבות תיכוניות לציבור החרדי** - מנוהלת על ידי בוגר המכון.
- הצמרת המרכזית של **המחוז החרדי** שבמשרד החינוך, מחריבי בתי החינוך של הציבור החרדי - הם בעיקר בוגרי המכון.
- הדוברים הרעשיניים של קבוצת ה'חרדים החדשים' - מנדליסטים.
- **הפרויקטים 'שילוב חרדים במשטרה' ו'שילוב חרדים בשירות המדינה'** - מנוהלים על ידי בוגרי מנדל.
- גם בצמרת פרויקט **'שילוב חרדים בצה"ל'** - נמצאים בוגרי המכון (אם כי המידע הצבאי, כרגיל, מעורפל).

• שורה של ישיבות תיכוניות, בתי ספר ממלכתיים חרדיים, ישיבות הסדר חרדיות, כוללי שעטנז למיניהם - הוקמו בין היתר על ידי מנדליסטים.

בנוסף, שאיפתם המוצהרת של אנשי המכון היא להכניס את אנשיהם לעמדות מפתח מרכזיות בגופים שלטוניים ופרטיים בעלי כוח השפעה ציבורית. מסיבה זו אנו מוצאים את בוגרי מנדל משובצים בתפקידי מפתח במגוון רחב של תחומים: ברשויות המקומיות, במשרדי ממשלה, במערכת החינוך, בטיפול בנוער בסיכון, בתעסוקה, ברפואה, בשירות הציבורי, בשירותי הרווחה, בליווי לבעלי תשובה, ואף יש בין בוגרי המכון גורמים רבים הקשורים לפוליטיקה החרדית. כמובן, נמנענו מלפרט את שמותיהם במסגרת זו.

מעבר לכל זה, בוגרי המכון הקימו שורה של ארגונים הפועלים ב'רוח המנדליזם', מאחורי כל מיני כותרות ושמות תמימים למראה: ארגון לגרושות, ארגון לבנות נושרות, ארגון לנשים מוכות, מספר עמותות העוסקות במתן ייעוץ לנוער (המייצגים כמובן על לימודים ב'ישיבות תיכוניות חרדיות' או ב'ישיבות הסדר חרדיות', והכל מאחורי המעטפת של ייעוץ 'מקצועי' ותמיכה רגשית בבני הנוער), ארגוני 'גישור' בין חלקי החברה (הסברים כמובן מיותרים), מכונים לחקר החברה החרדית, מכוני מחקר תורני בהם יושבים 'הוגי הדעות' של חוגי ה'חרדים החדשים' ומייצרים את רעיונותיהם, ועוד ועוד ועוד.

■ כיצד פועלת השיטה?

יש להבין את השיטה מיסודה, וכיצד היא בנויה החל מהשלב הראשוני, דרך השלבים המתקדמים ועד לתוצר הסופי בדמותו של "בוגר מנדל".

קודם כל, עלינו להבין שמכון מנדל, בדומה למכונים נוספים מסוג זה הפועלים בעולם, הוא מכון יוקרתי ונחשב מאוד, ולא קל להתקבל למכון שכזה.

אנשי המכון מחפשים תמיד את האנשים המכובדים, ממרכז הקונצנזוס. הם אינם אוהבים לקבל לשורותיהם טיפוסים צדדיים ונחשלים, אלא דווקא את ה'טופ שבטופ'. מסיבה זו, חלק גדול מבוגרי המכון הם בוגרים של ישיבות העילית של עולם הישיבות. מדובר באברכים ובבוגרות בית יעקב, אשר בשלב מסוים מחייהם עברו משבר או שינוי רוחני כלשהו, שגרם להם לפתח השקפת עולם בסגנון חוגי החרדים החדשים.

ואולם השאלה המתבקשת היא - מה מושך תלמידים חרדיים לבוא ללמוד במוסד שכזה, בפרט כאשר מדובר במוסד פרטי, שאינו מוסמך להעניק תעודה בעל תוקף אקדמי?

את התשובה לשאלה זו נבין לאחר שנסקור את חבילת ההטבות המכובדת שבה זוכה כל חניך במהלך לימודיו במכון, ואף לפנייהם ואחריהם.

מנהלי מכון מנדל, כמו דומיו בעולם, בוררים את החניכים בצורה קפדנית. הם מחפשים אנשים מוכשרים מאוד, בעלי מוטיבציה גבוהה וכישורים ארגוניים וחברתיים, שיאפשרו להם להשפיע על סביבתם. טיפוסים חזקים ומובילים, היודעים לעשות הרבה "מצב ורעש" סביבם. הנבחרים הם בדרך כלל אנשים ונשים בעלי ניסיון כלשהו בעשייה חברתית, שכבר הספיקו להוכיח את ייחודיותם יוצאת הדופן. בסופו של דבר מדובר בקבוצה **קטנה ומובחרת של כעשרים חניכים בודדים בכל מחזור**, המתקבלים למכון.

אם מומחי המכון מגיעים למסקנה כי אותו "אתרוג מהודר" זקוק ללימודים אקדמיים על מנת להעצים את יכולותיו המקצועיות והחברתיות, הם שולחים אותו קודם כל ללימודי אקדמיה במסגרת "תוכנית שלוחי ציבור המורחבת באוניברסיטה העברית", כשהתוכנית מממנת את כל מערכת לימודיו של הסטודנט הנבחר והמפונק מא' ועד ת'. בזמן שעמיתיו לספסל הלימודים נאנקים תחת הנטל הכלכלי, ה'מנהיג' הצעיר זוכה ללוקסוס - לימודים יקרים מאוד, חינם אין כסף. במידת הצורך החניך נשלח גם ללימודי תואר שני ואפילו שלישי, על חשבון הברון. התוכנית אף מעניקה לחניך ליווי ותמיכה במהלך הלימודים. כמה נפלא.

לכל אורך תקופת הלימודים זוכה האתרוג לפינוק נוסף - מלגת קיום בסך 4000 שקלים בחודש. בזמן שחבריו לספסל בקושי שורדים עם העלויות הגבוהות, הסטודנט דנן יושב רגוע ושלי, 'על התורה ועל העבודה'... אגב, יש לציין כי הלימודים משולבים בתוכניות הרגילות של האוניברסיטה העברית, יחד עם כלל הסטודנטים והסטודנטיות, **ללא כל הפרדה מגדרית או מגזרית** ייחודית עבור הסטודנטים החרדיים.

לאחר גמר לימודיו במסגרת האוניברסיטה או במקביל אליהם, משתתפים הסטודנט או הסטודנטית בתוכנית **לימודי מנהיגות** ברוח 'גוונים' במסגרת המכון עצמו - מכון מנדל. התוכנית אורכת שנתיים, וכוללת לימודי פילוסופיה, חברה, חינוך, פיתוח כלי מחקר והובלת שינוי, ואפילו לימודי יהדות ו'ערכים יהודיים' על פי הפרשנות הליברלית-רפורמית של מושגים אלה.

בתיאור תוכנית 'שלוחי ציבור' המופיע בפרסום הרשמי של 'גוונים', מדווח כי ליבת התוכנית מבוססת על מודל 'גוונים'.

ומהו מודל 'גוונים'?

"עמיתית התוכנית מתכנסים אחת לשבועיים, לסדנה של למידה ודיונים מעמיקים. נושאי הדיון והלמידה:

החברה בישראל וערכיה, ערכי הדמוקרטיה, תפיסות פלורליסטיות והומאניות, זהותה של המדינה כמדינה יהודית דמוקרטית, סובלנות ותהליכי השתלבות, צמיחה ושיתופיות עם החברה בישראל".

במהלך מפגשים דו שבועיים אלו, כשש שעות כל אחד, זוכה הקבוצה לארח "אורחים נכבדים ומוכרים" מעולם האקדמיה, אשר בהרצאותיהם חושפים את בני הקבוצה לערכים פלורליסטים וכפריניים, ומשתפים את חברי הקבוצה בדיונים גלויים אודות בעיות חברתיות וקהילתיות, קונפליקטים שונים בקרב הציבור החרדי ופתרונות אפשריים ברוח אקדמית. מחמת חומרת הדברים שאין הנייר סובלתם, נמנענו מלצטט כאן מדברי האפיקורסות שמרצים אלו משמיעים מעל כל במה ומתחת כל עץ רענן.

לאחר גמר לימודיו במסגרת שלוחי ציבור, מגיע החניך אל השלב השלישי והחשוב מכל - **שלב ההזנק**.

■ ההזנק אל עולם העשייה

מטרתה העיקרית של המכון היא להצמיח מתוכו אנשים פורצי דרך. כמו ב'גוונים' כך גם ב'שלוחי ציבור', כחלק ממיתוס התוכנית, נדרש כל חניך לבנות פרויקט חברתי או חינוכי **שיוביל לשינוי ערכים בקרב הציבור החרדי**. מובן מאליו כי לא מדובר בפריצות דרך בתחום החיזוק של עולם התורה והחסידות. מבחינתם, אין זו התקדמות אלא הליכה לאחור. התקדמות מבחינתם פירושה פתיחת ישיבה תיכונית חרדית, ארגון שמפנה נוער נושר לצבא, ארגון חרדי לקידום מעמד האישה, ארגון חרדי לטיפוח סובלנות ופלורליזם וכדומה.

כמו ב'גוונים' גם כאן ב'שלוחי ציבור' מקבל החניך לאורך כל הדרך הנחיה אישית מטעם מובילי התוכנית, ובתום הלימודים מסייעים לו להשתלב בעמדות מפתח בציבור הישראלי ובחברה החרדית בפרט.

'פרויקט הגמר' המוגש על ידי החניך מועבר למובילי התוכנית. הללו בודקים את הפרויקט היטב, ובונים סביבו חבילת הזנק ייעודית. אם צריך תקציב חד פעמי להקמת המיזם (Seed Money) - קיבלת. צריך עזרה וייעוץ של מומחים מהשורה הראשונה? המכון ישיג לך את המומחים, ויממן עבורך סדרה של פגישות עמהם, לאורך תקופת הקמת המיזם.

ואולם חלק מבוגרי המוסד אינם מעוניינים להקים מיזם עצמאי, אלא לארגן פעילות מסוימת **תחת גורמים קיימים**. למשל - פלוני רוצה לארגן 'שילוב חרדים במשטרה' תחת אגף כוח אדם במשטרה. השני רוצה לפתוח ארגון לצורך החדרה לתוך הת"תים: לימודי דמוקרטיה, ציונות, איכות הסביבה או כל נושא אחר, **תחת המטרייה של משרד החינוך**. בוגרים מסוג זה יקבלו מהמכון את הסיוע הנדרש כדי להשתלב בעמדת מפתח, וכן במימון הפעולות הראשוניות הנדרשות לצורך הקמת הפעילות. למכון מנדל יש קשרים עצומים כמעט בכל צומת מרכזי במדינה, ומה ש'לא הולך' באמצעות קשרים - הולך, כמובן, עם כסף. המכון מקושר עם שורה של קרנות עשירות מארה"ב, התורמות כספים רבים לאינספור גופים במדינת ישראל, וקשה למצוא מי שיסרב לבקשותיהם, בפרט כאשר בדרך כלל מדובר בשאיפות הקרובות לליבו של הממסד הישראלי.

השפעת התוכנית על בוגריה ניכרת בצורה הברורה ביותר. בוגרי מכון מנדל חתומים בחותמת חזקה, המאפיינת היטב את השקפת עולמם, את שיחם ושיגם, ובעיקר - את שיטות הפעולה, המקצועיות והיעילות בהן הם נוקטים.

■ בוגרי מנדל דרוכים לכבוש את השטח

כדי לשבר את האוזן על גודל הסכנה הרוחנית, די בידיעה כי כיום כמאה (!!!) מבוגרי 'שלוחי ציבור' תופסים עמדות הנהגה ותפקידי מפתח. כמו כן מופעלים על ידי בוגרי מנדל קרוב למאה (!!!) פרויקטים חינוכיים וחברתיים, דרכם מבקשים הללו להשפיע ולהוביל שינוי.

פעילותם של בוגרי מנדל פרוסה על פני מעגלי השפעה נרחבים: הם נמצאים בתחום 'בית המדרש', בתחום החינוך, בתחום הפוליטיקה החרדית, בתחום משרדי ממשלה ורשויות מקומיות, בתחום התעסוקה, בתחום העיתונות הכתובה והדיגיטלית, בעמותות חברתיות ואפילו בתחום הקמת כוללים עם תוכניות הכשרה לרבנים, המותאמות לרוח המנדליזם והזמן...

הבוגרים אינם נחים לרגע. הם כבר הקימו שבעה אתרי אינטרנט, שלושה מכוני מחקר ושישה כתבי עת, שכולם כאחד פועלים ברוח תנועת המנדליזם, וידם עוד נטויה להגדיל את קהיליית בוגרי מנדל. לא פחות מדאיגה היא רשימת הפעולות המתוכננות הארוכה: הרחבת הפילנתרופיה, שיתופי הפעולה ויוזמות משותפות עם עוקרי התורה ומהרסי הדת.

■ 'חכמי לב' ו'בנות חיל' - תוצרת מנדל

אי אפשר שלא להזכיר את מוסד הכלאיים הידוע לשמצה 'חכמי לב' אשר הוקם לפני מספר שנים על ידי **בוגרי מנדל**, ולאחרונה נודע כי מוסד זה מצוי תחת שליטת עמותה רפורמית-פלורליסטית בשם '**האגודה לקידום החינוך בירושלים**' (להלן: "האגודה"). מדובר באגודה שפעילותה ממומנת על ידי פדרציית ניו יורק ופדרציית סן פרנסיסקו הרפורמיות, ועוד שורה של קרנות פילנתרופיות עם זיקה ברורה ליהדות רפורמית ופלורליסטית. עפ"י פרסומיה הרשמיים של האגודה, היא מחזיקה ומפעילה שנים עשר מוסדות חינוך על יסודיים, וביניהם אנו פוגשים את "הישיבה החרדית חכמי לב". עוד ראוי לציין כי בפרסומים הרשמיים של האגודה מופיע הטקסט הבא: "**בכל מוסדותינו ותוכניותינו אנו חותרים לקיים ולהנחיל ערכים חברתיים הומוניסטיים, דמוקרטיים, ציוניים ופלורליסטיים...**"

אגב, גם מנכ"ל האגודה ועוד שלושה חברי הנהלה של האגודה, הם בוגרי מכון מנדל.

לסיום פרק זה אי אפשר שלא להזכיר את **מכתבם של מרנן ורבנן גדולי הדור**, שלאחרונה (סוף חודש טבת שנה זו, תשע"ח) יצאו במלחמה גלויה נגד '**סמינר בנות חיל - בית יעקב למדעים ואמנויות**', אשר רוח אקדמית מנשבת בקרבו. סמינר זה הינו **תוצרת בוגרי מנדל**, ברוח מיטב מסורת בוגרי מנדל והגופים הרפורמיים המובילים את תהליך השינוי. ראוי לציין כי במסגרת אירוע רב משתתפים בכנס ייסוד ארגון הבוגרים של 'שלוחי ציבור', הוצג סמינר זה **בגאווה** כאחד הפרויקטים **פורצי הדרך** של שניים מבוגרי מנדל.

בס"ד יום ראשון כ"ז טבת תשע"ח

על משמור "בית יעקב"

(א) בדבר הסמינר לבנות "בנות חיל" שנפתח בירושלים בשנת הלימודים הנוכחית, לאחר בירורים ושיחות עם הנוגעים בדבר **הוברר שהנהלת הסמינר מורכבת מאנשים שהשקפתם ופעילותם לא מתאימים לרוח "בית יעקב"**. הננו להודיע כי אין ראוי לשלוח לשם, מפני שיש חשש נזק לחינוך הבנות במקום זה.

(ב) מוסד "בית יעקב" יסודתו בהררי קודש ואופיו וצורת התנהלותו נקבעו ע"י גדולי התורה זצ"ל שהיו שותפים להקמתו, ולשם כך העמידו עקרונות ברורים כפי שהופיע במשך השנים בהחלטות מועצה"ת שהתפרסמו ברכים, העקרון הראשון והיסודי שמסגרת "בית יעקב" היא מסגרת קודש שבאה לחנך את בנות ישראל להיות שומרות דת ואוהבות תורה, ואין לקיים בו לימודים אקדמיים בשום צורה.

וע"כ מוסדות שלא קיבלו ע"ע את יסודות בית יעקב כפי שנקבע ע"י מייסדיו אינם ראויים להקרא בשם "בית יעקב", ואין לשלוח למקומות אלו.

י. גרשון אדלשטיין דב לנדו משה הלל הירש דוד כהן

מכתבם של מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א נגד סמינר "בנות חיל". פורסם ב'יתד נאמן' יום שלישי כ"ט טבת תשע"ח.

למעשה, המאבק ב'מכון מנדל' ובתנועת המנדליזם - מבחינת היהדות הנאמנה, הריהו אותו מאבק עתיק יומין של גדולי הדורות במיזם 'בתי המדרש לרבנים', כפי שתואר לעיל. כאז כיום המגמה והשיטה היא להחדיר ולהשליט על הציבור את ערכי האקדמיה ואת רוחותיה, באמצעות מיזמים ליצירת מנהיגים חדשים. אולם, כמתואר לעיל, כיום השיטה פשטה צורה ולבשה צורה, ופנים חדשות באו לכאן. עיקר החידוש במהדורה המחודשת והמשופרת נעוץ בכסף הרב ובמקצועיות הרבה המושקעים במיזמים רבי ממדים אלו. כך הם הופכים לכדי תנועה מתפתחת ומשגשגת בכל קנה מידה, ומכאן גודל הסכנה פי כמה וכמה, ה' יצילנו.

כתבה שפורסמה ב'יתד נאמן' יום שלישי כ"ט טבת תשע"ח

"בית יעקב יסודתו בהרי קודש"

גדולי ישראל שליט"א מתריעים מפני סמינרים הקמים לאחרונה הנוגדים את החינוך הטהור

■ כן מעוררים מרנן ורבנן שליט"א מפני גופים ידועים ומוכרים שכל מגמתם לשנות את הציבור ולפרוץ את הגדרים והחומות שהקימו מרנן גדולי ישראל זצוק"ל ויבלחט"א בעמל רב במשך כל השנים למנוע כל השפעה מהרחוב הכפרני רח"ל ■

לשלוח לשם, מפני שיש חשש נזק לחינוך הבנות במקום זה."

בהמשך מכתבם, מתייחסים מרנן גדולי ישראל שליט"א, לסכנה הגדולה מפני פרצות האקדמיה, אשר גופים שונים מנסים להחדיר את הלימודים הללו לבנות ישראל הכשרות בכל דרך, תוך ניסיונות ופיתויים, חרף האיסור הנחרץ והמסמרות שקבעו בזאת מרנן גדולי ישראל זצוק"ל ויבלחט"א.

"מוסד 'בית יעקב' יסודתו בהרי קודש", כותבים מרנן ורבנן שליט"א, במכתבם, "ואופ" יו רצורת התנהלותו נקבעו ע"י גדולי התורה זצללה"ה שהיו שותפים להקמתו, ולשם כך העמידו עקרונות ברורים כפי שהופיע במשך השנים בהחלטות מועצה"ת שהתפרסמו ברכ"י, העקרון הראשון והיסודי שמסגרת 'בית יעקב' היא מסגרת קודש שבאה לחנך את בנות ישראל להיות שומרות דת ואוהבות תורה, ואין לקיים בו לימודים אקדמאיים בשום צורה."

את מכתבם מסיימים מרנן ורבנן שליט"א: "וע"כ מוסדות שלא קיבלו ע"ע את יסודות בית יעקב כפי שנקבע ע"י מייסדיו אינם ראויים להקרא בשם 'בית יעקב' ואין לשלוח למקומות אלו."

בונים חומות

יחיאל סבר

מרנן גדולי ישראל שליט"א, מתריעים במכתב נוקב ונחרץ מפני הסכנה החמורה אודות סמינרים הקמים לאחרונה ואשר נוגדים בדרך חינוכם את החינוך הטהור מקדמת דנא, ברוח "בית יעקב". בנוסף מעוררים מרנן ורבנן שליט"א, מפני גופים ידועים ומוכרים אשר כל מגמתם הינה לשנות ח"ו את הציבור התורתי הנאמן לד' ותורתו, בניסיונם לפרוץ את הגדרים והחומות שהקימו לאורך השנים מרנן גדולי ישראל זצוק"ל ויבלחט"א, מפני כל השפעה ח"ו של הרחוב הכפרני, רח"ל.

בראשית מכתבם קוראים מרנן ורבנן שליט"א, להורי התלמידות, שלא לשלוח את בנותיהם לסמינר חדש שהוקם בירושלים ואשר הנהלת הסמינר מורכבת מאישים "שהשקפתם ופעילותם לא מתאימים לרוח 'בית יעקב'": "בדבר הסמינר לבנות 'בנות חיל' שנפתח בירושלים בשנת הלימודים הנוכחית, לאחר בירורים ושיחות עם הנוגעים בדבר הוברר שהנהלת הסמינר מורכבת מאנשים שהשקפתם ופעילותם לא מתאימים לרוח 'בית יעקב'. הננו להודיע כי אין ראוי

חלק שני

דעת תורה

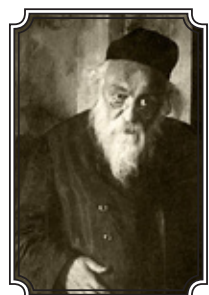
מפיהם ומפי כתבם

מאמרים קצרים על האקדמיה מאת רבותינו זצוק"ל

להזהיר מפני השתלטות מובילי ההשכלה על מוסדות ה'חדרים' / מרן הגר"ח מבריסק זצ"ל - מכתב משנת תרע"ג ❖ מגמת ההשכלה דלדלה את בית ישראל ברוחניות ובגשמיות / מרן הגר"ר ברוך בער ליבוביץ זצ"ל ❖ ראינו רבים שנפלו חלל בדרך זו / מרן הגר"ר אהרן קוטלר זצ"ל ❖ על רעיון הקמת סמינריון למורים שבו יכינו לקבלת תואר אקדמי / הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל ❖ בנדון אם יש מקום להתיר לימודים באוניברסיטה למטרת קירוב רחוקים / הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל ❖ ההשכלה היא האויב מספר אחד שיש לנו בדור הזה / מרן כ"ק האדמו"ר מסלונים זצ"ל, בעל ה"נתיבות שלום" ❖ על טענת עמי הארץ שכביכול "הרבנים לא מבינים נגד מה הם נלחמים" / הגה"צ רבי יוסף אברהם וולף זצ"ל ❖ פרצופה של הפסיכולוגיה המדעית - אויבנו המסוכן ביותר / הגה"צ רבי יוסף אברהם וולף זצ"ל ❖ מעשה נורא מפי בעל המעשה / הגה"צ רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון ❖ החושן שב"אור המדע" / הגאון הגדול רבי שמשון פינקוס זצ"ל ❖ מכתב תשובה לאב אחד בעניין בחינות בגרות / הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל ❖

מרן רבינו חיים הלוי מבריסק זצ"ל

מכתב מיום כ"ב סיון תרע"ג,

להזהיר מפני השתלטות מובילי ההשכלה על מוסדות החדרים

כחש ההשכלה מאז התחילה לפעם בבית ישראל ועד היום, הוא אחד מיסודות המרים, שבה ונוטלת חלק בראש בחורבן בית ישראל.

ראשית אמרותיה היה כי מטרתה להוסיף לקח לבני ישראל בחכמות חיצוניות, למען הרחב צעדיהם בדרכי החיים. גדולי הדור ומאוריה שראו את הכל באספקלריה המאירה חשו עתידות לה. בראותם כי יסודה שורש פורה ראש ולענה בעקירת הדת והתורה יחדיו, עמדו וגדרו והודיעו שלא ינהו אחריה.

אבל, כמובן, הלא על פת לחם יפשע גבר, ואין דבר העומד בפני תקוות הפרנסה ורחבת החיים, ועל כן הצליחו

מעשיהם במדינות רבות להטות לב העם ולעשות נשמות בהגוי כולו.

אך בהשם יתברך תקוות ישראל עוד לא נכזבה, כי מדינות האלה מעט היו תושביהם מאחינו, והמדינות שבהם הרוב מאחינו בנ"י נשארו בתקפם, ודברי גדולי הדור היה להם למשמרת, והתורה היה מבצר חזק להגוי כולו שלא יוזק מהם, כי בהיות רעת האחרים נודעה - היה בית ישראל מובדל מהם...

אבל המיית הרעים וסערת רוחם מבלי השקט, יחד עם שרירות לבם, גברה, ומבלי עמדם למשפט הדעת והיושר שינו מעשיהם וידרכו קשתם לדבר סרה על בית ישראל דברים שלא היו ולא נבראו, דברי שקר וכזב על ישראל ותורתו, לא על הפרט בלבד כי אם על הגוי כולו ודתו... וכעבור תקופה גדולה של שנים רבות... הלא יביט ישראל ויתחשב מה עמדו ומה עצומות מכותיו הנוראות וסבלו הרב! ובזה יבא חשבון וימצא, כי רבות החריבו ורבות הכו לרסיסים, וידאב הלב על חורבן בית ישראל...

ובכן, גבר חפצם ורצונם שיהיו המה מורי דרך התורה להעם, וזה שאינם יודעים התורה, מה היא התורה והדת ומה היא המצווה והאמונה, אינה חוסמת בפניהם את הדרך כלל, כי לא יבינו סתירת הדבר ולא ידעו שאי-ידיעתם מונעתם מלהיות מורה בדבר.

ועל כן אספו אספות וחוו דעות ויעמדו למניין ויחליטו לשום מעינים בהחדרים בכל הפרטים, וכבר פרסמו החלטתם זאת במכתבי העתים.

לכן ידע בית ישראל כי כל דבריהם הם נגד התורה והדת ולא יניחום על מפתן החדרים, כי הוא שורש פורה ראש ולענה להשחית בני ישראל ולהטותם מדרך ה' בחורבן שאין לו תקווה ח"ו...

נדפס בקובץ מכתבים מאת רבותינו גדולי ישראל, מכתב לא

מון הג"ד ברוך בער ליבוביץ זצ"ל
בעל ה"ברכת שמואל"

מגמת ההשכלה שברה את בתי המדרש ודלדלה את בית ישראל ברוחניות ובגשמיות

אחינו נשובה נא בעוד מועד, כי ההשכלה חשכה עינינו ודלדלה אותנו, ואין לנו שום הנאה בעולמנו הן במצב החומרי של כלל ישראל, והן ברוחניות. הנה כל כוח ישראל הוא ע"י התורה כמו שכתוב "בזמן שקולו של יעקב נשמע וכו'", ואם כן ח"ו אם כל אחד פונה לעצמו, א"כ נמצא שאין מי שיעמוד בקשרי המלחמה.

נשובה נא לחזק בדק בית ישראל ונרפא את בתי המדרשות שנשברו ע"י ההשכלה, ובזכות זה ירחם השי"ת עלינו ויגבר ישראל על ידי שישעבד לבבנו אל התורה, ונזכה לגאולתנו ולביאת משיחנו בב"א.

(מתוך מכתב לרב א' במדינת אשכנז, נדפס
ב"ברכת שמואל" קידושין סי' כ"ז סק"י)

ראינו רבים שנפלו חלל בדרך זו

בנוכחות קהל בני הישיבות הניצבים כאן, אומר דברים מפורשים אודות המכשלה הנוראה של נגיסת מחצית היום ללימודי הקולג'.

מאוד יש לחשוש מעניין נורא זה, מלבד עצם החיסרון של ביזיון התורה, שהרי באופן זה ממעיטים תורה וגדולי תורה מכלל ישראל, כי איככה יצמח "בריסקער רב" או דוגמתו מכאלו שמפנים כשרונותיהם וזמנם ללימודים חיצוניים.

מלבד זאת, עלינו לשים לבנו אל העיקר.

אין העניין נובע מחיפוש של דרכים לצורכי פרנסה וכדו', כי הרבה דרכים ואופנים אחרים יש לכך. נביעת הדברים היא מכך שמחקים אנו את הגויים אומות העולם, אלו שרגליהם לא עמדו על הר סיני ולא להם ניתנה התורה. בעיניהם השתלמות האדם בלימודי השכלה היא השלמתו ותרבותו. בעיניהם, דמויות כמו החתם סופר או כרבי ישראל סלנטר לוקין בחסר. אמות המידה שבידם - מביטות אל לימודי ההשכלה, ובעיניהם זה כל האדם.

אך אנו, להבדיל אלף אלפי הבדלות "לא תהא תורה שלמה שלנו כתורה שלהם", תורה שמלאכים התחננו לקבלה, תורה שנלמדת ע"י כלל ישראל מימות משה ואף לפניו, גם האבות למדו תורה, תורה שהיא ארוכה מארץ מידה ורחבה מיני ים, תורה שאנו נאספים לכבוד של גדוליה, תורה זו כבודה הוא שנצמיח ונגדל מקרבנו את גדוליה וחכמיה, וברור שלא נוכל לעשות זאת מחלוקת היום בינה לבין לימודי קולג'.

התורה חוגרת שק, שהזנחונה ועוסקים בחיקוי דרכי הגויים. אצל ההמון הרחוק מתורה שפשה בו נגע ה"עם הארצות" ואינו יודע להעריך את התורה כערכה, האדם נמדד לפי השכלתו בקולג', וכך חדר הנגע לתוכם של אהלי התורה מתי המספר, להפנותם ללימודי קולג', וכאילו להפוך את הבן תורה לאדם "שלם" כביכול.

חלילה וחס, מי שמיטיב לחדור ולברר אפילו סוגיא אחת בש"ס ייטיב להתמצא בכל ענייני העולם אלף פעמים מהללו, ואלו שצעדו בנתיב המעורב, מה שעלה בידם זוהי ריקניות, ולא רק בסוגיות חמורות בש"ס ופוסקים, אלא אף ריקניות בהכנת ואמירת דרשה, ריקניות אפי' באמירת סברא כדבעי, כי להבין אפילו דיבור אחד בתוס' משקלו אלף מונים מהבלים אלו...

עלינו לזכור ולשנן לעצמנו מה שפסק הרמב"ם הל' ע"ז (ב-ג) כי אם ישמע האדם או יהרהר בדבר שיכול להביא בלבו מחשבה או הרהור כל דהו בענייני אמונה, עובר בלאו דלא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, כי יתחיל לבנות עפ"י שכלו ממה שישמע ויחשוב, ויתדרדר לגמרי ויבוא לידי מינות, ולא זה מביא לטורדו מן העולם הבא.

ומי בטוח בעצמו לעבור סכנה זו ולצאת שלם בלי פגע, ורבים ראינו שנפלו חלל בדרך זו, ואף אלו שלא נתדרדרו לגמרי הרי שנפגמו מאוד, וזוהי סכנה לעולם ועד.

(פורסם בספר נטעי נעמונים שי"ל
ע"י ישיבת בימ"ד גבוה דלייקווד
שנת תשנ"ח, עמודים רסו-רסז)

מרן הג"ר ישראל סלנטר זצ"ל: בן תורה ההולך ללמוד באוניברסיטה - יש סבירות להניח כי הינו "בעל הבנה שטחית" בלימוד

מרן הג"ר ישראל סלנטר זצ"ל נתבקש להסביר את פשר התופעה בזמנו שהיו בוגרי ישיבות שהתפתו לצאת מכותלי בית המדרש ללמוד לימודים אקדמיים (לימודים חיצוניים)?

מרן השיב כך: אחת הסיבות לכך היא השטחיות בהבנת הלימוד! מי שעמל בתורה ומתייגע להבין את התוס' על בוריו, מה סברו בקושיא ומה נתחדש בתירוץ וכדומה, נחשף למתיקות התורה בצורה מופלאה כ"כ עד שאין לו כלל מה לחפש בלימודים חיצוניים; אבל הלומד בשטחיות, גם אם יספיק כמה מאות דפין אינו מרגיש אפילו טיפה מן הים מחכמת ומתיקות התורה, ועל כן עלול לחפש את המתיקות הדמיונית - להבדיל אלפי הבדלות - בלימודים החיצוניים, שלזה אין נדרש כלל עמל ויגיעה כי אין בהם שום נסתרות, עד כאן דבריו.

(מזבא בספר "דרכי מוסר" להג"ר חיים
יעקב נפתלי זילברברג זצ"ל מווארשא,
תלמיד הגרי"ס זצ"ל, עמ' לט)

בשנת תשי"א התעוררה באנגליה הצעה לפתוח סמינריון למורים אשר ישלב לימודי קודש עם לימודי תואר, במטרה להציל כאלו שבלאו הכי לא היה סיכוי שיגיעו לישיבות הקדושות, שלא ילכו לאוניברסיטה רגילה. היוזמים פנו להגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל לשמוע דעת תורה בעניין, והוא השיב במכתב דלהלן.

הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל
בעל ה"מכתב מאליהו"

על רעיון הקמת סמינריון למורים שבו יכינו לקבלת תואר אקדמי

קיבלתי את מכתביכם וטרם ענית... אמנם מכיוון שנוגע לפרובלימה עמוקה מאד אשר נגעתם בה במכתביכם, מוכרח אני להזדרז ולכתוב...

אין לי שום ספק שתזיהרו בתכלית הזהירות שלא לקבל אל הסמינריון אלא כזה שאין בזה רק תועלת הצלתו, ואשר אילו לא קיבלתם אותו הי' נכנס באוניברסיטה בתור תלמיד פנימי - על כל פנים. וגם את זה תעשו לא על דעת עצמכם אלא עפ"י הצעת רבנו הרב אב"ד הכהן הגדול שליט"א. כל זה ברור לי מאוד ואינני מסופק כלל בדבר...

אעפ"כ אני רואה בזה בעיה עמוקה מאוד, וקרוי ללבי לייעץ לכם להניח את כל העניין כולו בשב ואל תעשה.

ידעתי גם ידעתי כי יש בזה קידוש ה' גדול מאוד, והצלחת נפשות ממש, אמנם שאלה אחת יש לי לשאול:

במה נוכל להבטיח אשר מציאות מוסד כזה, לא יחליש את בחור הישיבה במשך לימודו? היינו בחור אשר אילו לא הי' נמצא סמינר כשר כזה ואופן לימוד באוניברסיטה עם הכשר מצוין כל כך, אז היה לומד בישיבה ונשאר בן תורה ממש, ולא היה עולה על דעתו כלל לעשות הכנות לאוניברסיטה, ולא הי' שם לעצמו כלל תוכנית של B.A וכדומה, ועתה כאשר לפניו מציאות כזו, כבר עיקר לימודו בישיבה הקדושה חלוש הוא מתחילתו, ומתפתח באופן זה, ובהשקפה ושאיפה כזו, אשר לא יהי' אחר כך ספק בדבר שראוי להכניסו לסמינריון וכו' למען להצילו, וכבר אמרו לנו חז"ל (גיטין מה). "לאו עכברא גנבא אלא חורא גנבא".

ועתה, הבעי', מניין לנו הביטחון כי לעומת אשר אלה שלפנינו, שכבר באמת צריכים תיקון בסמינריון כזה, כי

כבר נגע ללבם חשק השגת B.A על כל פנים, אולי לעומת תיקון אלה נגרום אשר הרבה (במשך הזמן) יצטרכו לתיקון, ונהי' אנחנו, רופאי הנפשות, אלה הגורמים למחלתם!...

הקלקול שנקלקל יהי' קודם הרבה - לשאלת קבלת הבחור לסמינריון. ואם גם תקבלו לסמינריון מעטים מאוד, מכל מקום עניין האפשרות הזו יבלבל את מוחותיהם של הרבה בחורים, גם כאלה שסוף סוף לא יגיעו אל הסמינריון...

מה יהי' לאחר גמר המחזור הראשון, ומן הסמינר הזה יצאו כאלה שהם מורים טובים עם דרגה אוניברסיטאית ועם יר"ש וקצת תורה... האם לא יהיה ניסיון גדול אף לבעל הכשרון המצוין הלומד בישיבה כי ילך לו בדרך זו, והאם נוכל לבטוח כי בנינו ממש יוכלו לעמוד בניסיון זה?

לא, אחי היקרים!

קרוב אני לראות בזה את עצת היצר, עצה מחוכמת שלו להטעות בה את מצוינינו היותר חשובים, ואינני רואה לעצמי אפשרות להימנות על העניין הזה...

(מתוך מכתב מיום ג' בהר תשי"א,
נדפס ב"מכתב מאליהו" ח"ג עמ' 355)

הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל
בעל ה"מכתב מאליהו"

בנדון אם יש מקום להתיר לימודי אוניברסיטה למטרת קירוב רחוקים

ב"ה

ידיד נפשי רב חביבי ויקירי, רב ההשפעה ומחנך לחנך חניכי דאורייתא עושה מעשה ר' חייא שלא תשתכח תורה מישראל, ה"ה מוה"ר אברהם הכהן הי"ו ונו"ב הכבודה ורב הערך מב"ת וכל בניהם הנפלאים, יהי ה' עמכם מעתה ועד עולם...

בנוגע לשאלת למוד לימודי האוניברסיטה למען לאפשר לפעול יותר אחר כך בעד תורה ויראת שמים, כבר כתבתי דבר הטעות אשר בזה, במכתבי... לה"ר בנימין זאב קויפמן הי"ו... ושמה גם דעת מרן החזון איש שליט"א.

כללו של דבר שמי שמכין את עצמו בהכנות הנדרשות להשפיע על הרחוקים ולהיות מהרבנים או מהדרשנים בקהילותיהם, הנה ראינו נאמנה שלא פעלו הרבה כלל, ואדרבא הם עצמם אבדו את לחלוחית השקפות התורה במשך הזמן.

האם באמת זהו תיקון רב שיפעלו, אשר כמה מהרחוקים יבואו בשבת לביהכ"נ וייסעו לשם באויטאס (ברכבים) וכדומה? ואם להשפיע על הקרובים בדעה עמונה, הנה ברור, שהדרגא האוניברסיטאית מפריעה.

ואפילו היחידים הגדולים שנצלו והגיעו למקומות השפעה על רחוקים וקרובים יחד, ידוע ברור כי עד כמה שצירפו רחוקים בחוג השפעתם כך נתמעט תוכן השפעתם, והלוואי שישמרם השם מה"קולות" מצד הצורך עבור הרחוקים שהמה התחלת הנפילה.

ואם אלה שבאים לדבק באוניברסיטאות כוונתם לפרנסה, כי לא קלה היא הפרנסה בהיותו מלמד בת"ת, וקלה היא בהיותו רב בקהילה רחוקה, יסירו נא מסווה (של) "לשם שמים", ויאמרו בגלוי כי מוכרים המה את תוכן יראת שמים עבור פת לחם. ואז מה לנו ולהם? יצאו נא כאלה ממקומות התורה הטהורה ולא יבלבלו אחרים בקלקולם...

ידידו עוז חובבו ומוקירו מאוד מאוד.

אא"ד

(מתוך מכתב הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, נדפס בספר זיכרון לבעל ה"מכתב מאליהו" עמ' קז)

מרן כ"ק האדמו"ר מסלונים זצ"ל
בעל ה"נתיבות שלום"

ההשכלה היא האויב מספר אחד שיש לנו בדור הזה

"...ומקום הניחו מן השמים להצליח ליהדות החרדית אך ורק ע"י חינוך טהור ונקי, מה שאין כן עניין ההשכלה... שזה האויב מספר אחד שיש לנו בדור הזה... וכשרות וטובות נסחבות עם

הזרם הזה שאחריתם מי ישורנה.

וכמו שאמרו חז"ל (ע"ז, כ') "שאני מינות דמשכא", כמו כן גם ההשכלה - אין דבר מושך כמו זה, והוא כעץ הדעת שנחמד העץ להשכיל ותאוהו הוא לעיניים.

הנימוקים להתנגדותי הנמרצה להשכלה...

א. יש בעיית הספרים האסורים... וכן בנוגע למורים... זה מכניס באדם "כפירה", והדברים אסורים לא פחות מ"בשר נבילה וטריפה".

ב. האישה היהודיה מצד עצמותה וטבעיותה יש בה כוח משיכה לקראת הטוב והטהור. המקוריות שלה תובעת הימנה לרצות חיים רוחניים, ו"השכלה" - למי שמבין פנימיות הדברים - היא תחליף מלאכותי לסיפוק הנפש...

לנו יש רכוש עצום... מהמעיינות הנצחיים, תענוגים עילאיים שאין להם שום תחליף בעולם..."

(נתיבות שלום, מכתבי קודש מכתב רמ"א)

המחיר הגבוה ששילמה יהדות גרמניה בעד 'הסיכון האהוב'

...בגרמניה לפני השואה היה כל מי שהתכוון לרבנות, בצד לימודו בסמינר לרבנים, עוסק גם בהשכלה גבוהה, כי גם היהדות החרדית התייחסה בחיוב ל'סיכון האהוב' של רכישת השכלה כללית יחד עם ההשכלה התורנית. ביטוי קולע זה של פרץ רזנצוויג, משקף בדיוק את מצבו של היהודי הגרמני, ובפרט החרדי, כי כל אחד הרגיש היטב בסכנה, ולא מעט התלבט הנוער החרדי בבעיות שצמחו מ'סיכון אהוב' זה.

נגיד כי רובם יצאו בשלום מסבך הבעיות, אבל מחיר גבוה שילמה יהדות גרמניה: גאוני תורה לא יכלו לגדול בתחומה!

הגה"צ רבי שלמה זולבה זצ"ל - ציטוט מתוך מכתב, (פורסם בספר "אגרות וכתבים", מכתב תקמ"ד)

במכתב אחר העוסק בנושא זה כותב הגה"צ זצ"ל בנוסח זה:

"הניסיון הורה לנו, כי מהחינוך לתורה עם דרך ארץ לא יצמחו גדולי תורה, ושמונים שנה של חינוך זה בגרמניה יוכיחו", עכ"ל.

על טענת עמי הארץ שכביכול "הרבנים לא מבינים נגד מה הם נלחמים"

ההיסטוריה והספרות הרגילו את המשכיל לקצוץ על גדולי ישראל שנלחמו נגד כפירה חדשה. הם דנים את הגדולים כחסרי הבנה לגבי התופעות החדשות, וכי חוסר ההבנה הוא שגרם למלחמתם.

ונהפוך הוא: אשר ישלטו החכמים המה בשונאי התורה!

כפי הנראה, החכמים ז"ל שלחמו נגד רפורמות החינוך של נפתלי הירץ ויזל, הבינו את מגמותיו ותוצאותיהן - יותר טוב ממה שמחבר הקונטרס "דברי שלום ואמת" הבין אותן.

המהר"ל מפראג ז"ל נלחם (בספרו באר הגולה) נגד עזריה מן האדומים. קשה להניח שיטעה מישהו לחשוב כי עמקות המחשבה של בעל "מאור עיניים" שקולה נגד עמקות המחשבה של המהר"ל מפראג או ר' שאול מורטיירא זצ"ל בעל "גבעת שאול", וכי הוא החרים את "שפינוזה" מתוך חוסר הבנה, או דווקא מחמת הבנתו את הכפירה המסוכנת והמדבקת שבספריו.

הרש"ר הירש זצ"ל, אין ספק כי תפס את מגמותיו של גרץ, (המסלף המסוכן של היסטוריית תקופת התנאים), יותר טוב ממה שגרץ בעצמו הבין אותן.

רבינו חיים מבריסק זצ"ל ושאר הגדולים שקמו נגד התנועה הציונית, הבינו את עקירת הדת החבויה בה - יותר טוב ממה שהרצל בעצמו הבין.

יסודות הרפורמה החבויים בדרישה של הקמת "סנהדרין", "מרכז רוחני" וכיוצא בו - עינו של רשכבה"ג הגרי"ז סולובייציק זצ"ל (הרב מבריסק), שזפה אותם יותר ממה שיוזמי ה"סנהדרין" וכו' תפסו את הדברים בעצמם.

חכמי ישראל אלה, ושכמותם, הבינו ומבינים את כל ישותו של העולם המודרני. הם יודעים אותו ומתכוונים למרוד בו!

תפיסתם של חכמי ישראל לגבי השכלה נובעת מתוך הכרת יסודותיה ושאיותיה.

המסקנה: מוסדות התרבות, גימנסיות, משרדי חינוך והספרות המדעית, נערצים כמוסדות להשכלה גבוהה בתוקף התעמולה ובתוקף שלטונם הכספי והאדמיניסטרטיבי. תפיסה עמוקה ונכונה של התרבות, נדירה היא למאוד למצוא במוסדות המוסמכים והמסמיכים.

חכמי התורה העומדים בראש התורן, הם מבינים את שרטוטי הנוף המתפתלים למטה בעומק.

(נערך מתוך ספרו "התקופה ובעיותיה")

(חלק תורה ומדע, עמוד מא)

פרצופה של הפסיכולוגיה המדעית - אויבנו המסוכן ביותר

תורות הנפש בתולדות המדע המודרני - מרובות הן ממש כמספר השקפות העולם. כל דעה ודעה מבארת את מהותו של האדם ותעודתו. **בעלי התבונה** אומרים - האדם כולו שכל. כל מעשיו שכליים המה, וממילא כל מעשיו נכונים הם. לדעת **בעלי החומר** לא התבונה היא העיקר אלא החומר, וכל מעשיך יהיו לשם החומר. באו **בעלי הביאולוגיה** שאף הם ממאמיני החומר הם, ואמרו: התכונה הביאולוגית של האדם זהו כל האדם. ישנם מאמיני יצירה התכונה האנושית... וכך ישנם כל ענפי העבודות זרות שבעולם.

על יסודות אלו התפתחה הפסיכולוגיה, שאולי היא כיום אויבנו המסוכן ביותר. הפסיכולוגיה הזאת מתארת את אופיו של האדם ואת התפתחותו, החל מגיל הרך, עובר לגיל המבוגר ועד לשנות העמידה והזקנה. היא אומרת לקוראיה באהבה: מציאותך הפנימית הנפשית מתפתחת מתוך גורמי הסביבה שמבחוץ, מתוך גורמי הסביבה שמבפנים, ומתוך גורמי הגיל שעשויים להשתנות.

הפסיכולוגיה הזאת "משחררת" את האדם מאחריותו המוסרית, ומתאמצת להמציא דפוסי מוסר חילופיים תמורת דפוסי המוסר האמיתיים שנמחקו על ידה, כעין מוסר תחליפין תחת מוסר התורה.

הפסיכולוגיה הזאת השתיקה את ההתלבטות האמיתית בלבו של האדם, שרוב אגדות חז"ל מוקדשות לה - היינו מלחמת היצרים, יצר הרע ויצר הטוב. אין לך הגדרת מטרת החיים יותר קולעת מאשר זו: "להרגיז" את היצר הטוב על היצר הרע, ולאהוב את השם **בשני היצרים**. חז"ל - בכוחם הגדול והצנוע - עוררו את האדם בכל פרקי חייו להתעוררות אמיתית: **"יש לך אויב!"** אבל האויב אינו עומד מבחוץ, הוא נמצא בך! "לא יהיה בך אל זר". בך, בתוכך! היצר הטוב זוהי הנשמה עצמה, ניצוץ הקדושה הבורע בלבו של כל יהודי ויהודי, זוהי הנשמה הצמאה שנכספה וערגה אלך קל-חי, ואילו היצר הרע הוא המסווה הנסוך על פני המרגלית היקרה והעדינה - הנשמה. תקרע את המסווה, וחפץ השם בידך יצליח!

כמה גדולים דברי חכמים. זהו המוסר האמיתי שנתן את פירותיו הגדולים בישראל, מאין כמותם ביתר העמים. רמת המוסר שחינוך התורה השיג אותה, אין לה תקדים או מקביל! כל מי שעינו פקוחה ידע להעריך את העובדות על בורין: מסירות הנפש, התמסרות ללימוד התורה, קבלת עול המצוות אף במחיר הפסד כספי רב - תופעות כאלו ושכמותן **בשכבות-עם רחבות** במשך דורות רבים עד למאד - הוי אומר ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ!

מאז נתן משה רבינו לפנינו את דרך החיים והמוות, לא חדלו טובי המוחות והלבבות בישראל - לחקור על השאלה: איזו דרך החיים? נכתב על זה ספר משלי וקהלת, נכתבו על זה אגדות חז"ל ופרקי אבות בפרט, נכתב על זה ספר מסילת-ישרים, הספרות המוסרית שבחסידות והספרות המוסרית שבתנועת המוסר מטעם רבי ישראל סלנטר זצ"ל.

הרעיון היסודי של כל הספרות העמוקה והעשירה הזאת, היא: לבחון כהוגן את נפש האדם, היכן נמצאים מקומות התורפה בתוכה, שייצר הרע מתאמץ לחדור דרכם לתוכה.

מאידך הפסיכולוגיה המודרנית מעוניינת להכיר את האדם בתור "תופעה מעניינת", תיאור כדי לדעת, כדי לספק את דרישות השכל, למטרת השתלטות השכל על כל היקום. תיאור זה מנתק את הפרח היפה - משורשו אשר במרומים, כדי להשתלט עליו.

ואילו הפסיכולוגיה האמיתית, היינו חכמת המוסר שלנו, אמנם אף היא חוקרת את כל דרכי ההשפעה על האדם, אך המגמה היא ללמוד כיצד לשחררו מן ההשפעות הטבעיות הללו, להגביר את היצר טוב על היצה"ר.

(נערך מתוך ספרו "התקופה ובעיותיה"
חלק תורה ומדע, עמוד מד)

הגה"צ רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון זצ"ל

מעשה נורא מפי בעל המעשה

מעשה נורא סיפר לי אברך יקר אחד ת"ח מופלג (כעת מגיד שיעור), שלמד בישיבה בכפר חסידים בשנת תשכ"א בערך, כדלהלן.

הוא ה' בחור שבא מאמריקא ללמוד בישיבה, אחרי שלמד שם בקאלעדז' (אוניברסיטה) ב' שנים, אבל לא גמר את לימודיו והבטיח לאמו שאחרי שילמד (להבדיל) בישיבה שנה אחת, יחזור לאמריקא ויגמור את מה שהתחיל בקאלעדז'. והנה שבוע קודם סוף הזמן שלח מרן ז"ל (הגה"צ רבי אליהו לופיאן) לקרוא לכל הבחורים שבאו מחו"ל, (חוץ מאותם שבאו מאנגליא, ואמר הטעם כי הם אינם להוטים כ"כ אחרי הקאלעדז' כמו האחרים), ואמר לפניהם שיחה מוסרית שהייתה מוקדשת כולה בעניין הקאלעדז', ולבסוף אמר להם כך: כתיב 'השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם וגו' וחרה אף ד' בכם וגו', ויש להבין, כיון דבחרון אף איירי קרא, א"כ למה לא כתוב 'וחרה אף אלוקים בכם', שהרי זהו ענין של דין, ומה טעם מזכיר כאן הכתוב שם של **רחמים**?

והשיב, דהלא זה פשוט שאין החרון אף והעונש באים כנקמה ח"ו אלא ככתוב (דברים ח') 'וידעתם עם לבבך כי כאשר ייסר אב את בנו כן ד' אלקיך מייסרך', והנה אם בן חוטא והולך בדרך עקלקלות, והאב רואה שאם ייסרו בשוטים ייטיב הבן את דרכו, הרי הוא **מייסרו** בוודאי **מתוקף רחמנותו** עליו, אבל אם כבר תעה בדרך חייו אשר אין תקווה ממנו, אז למה יכהו בחנם ללא תועלת?!

וזהו משא"כ וחרה אף ד' בכם וגו', לומר לך כי תעמדו במצב שיש לקוות עוד מכם שתיטיבו דרכיכם ותעשו תשובה, לכן 'וחרה אף ד' בכם ועצר את השמים' וגו' (בשם של רחמים), כדי שתתעוררו ע"י היסורים לשוב אליו, משא"כ אם תעמדו במצב ירוד שאין מה לקוות מכם וכו' כנ"ל.

ובסיום דבריו אלו פנה מרן ז"ל אל הבחורים ואמר להם: 'מעתי אל תתמהו אם אתם רואים צעירים שהולכים לקאלעדז' ואינם נענשים כלל מן השמים על זאת, הטעם הוא כי מהם אין כבר מה לקוות וכבר נאבדו ר"ל... אבל אתם שזכיתם ללמוד כאן בהישיבה הק', אתם עומדים במצב שאם ח"ו תלכו לקאלעדז' יתנו לכם מכות ("וועט מען אייך געבין פעטש"), ודעו את זאת היטב שלא יעזבו אתכם מן השמים בשום אופן שתלכו שם, כי יתנו לכם מכות נאמנות ("מ'וועט אייך געבין שטארקע פעטש")...' ואמר דברים אלו בקול רם ובהתעוררות גדולה, ונפל עלינו פחד נורא שקשה לתאר, ובכך גמר את דבריו ונפרד מאתנו...

והמשיך בעל המעשה לספר עוד וזה תוכן דבריו: "אני נזדעזעתי מאד מהדברים הנוראים, ואמרתי לנפשי כי ודאי לא ידרוך מעתה כף רגלי במקום טומאה של הקאלעדז', אבל מה אשיב לאמי שתטעון כנגדי בזה, ובפרט שהבטחתי לה מראש כנ"ל, ולכן נכנסתי כעבור ימים אחדים אל מרן ז"ל ביחידות ושאלתי לו מה אעשה לשכך כעס אמי עליי, אם אומר לה שאני לא הולך לקאלעדז'?"

"ואז פנה מרן ז"ל אלי בפנים שוחקות ואמר לי, כך תאמרו לאמכם: 'אמא יקרה, אני מתפלל ומקווה להשי"ת שתאריכי ימים הרבה, אבל מסתמא לא יותר ממאה ועשרים שנה (ואמר זאת בחיוך כי יותר ממשה רבינו לא תחיה), ואז לאחר ק"כ שנה שם בעולם האמת הרי מקבלים עיקר ה'נחת רוח' שהאדם רוצה בו לנצח, ואז תקבלי הרבה נחת ממני...' "

והוסיף מרן ז"ל ואמר: "הרבנית שלי ע"ה ענתה כך בזמן המלחמה העולמית הראשונה שהיינו רעבים ממש

ללחם, וכל השכנים מסביב שלחו לקרוא לבניהם שלמדו בישיבות שיבואו ויעשו איזו מלאכה להרוויח לחם ולשבור רעבון בתיהם, אבל אנחנו הי' לנו תשע בנים כולם בישיבות הקדושות ולא רצתה אמם, הרבנית ע"ה, בשום אופן שיעזבו את הישיבה ח"ו אפי' לשעה אחת, והשכנות ראו את מצב הרעבון בבית שלנו, ואמרו לה למה אתם מתייסרים 'כעטופים ברעב', תשלחי אחרי שניים שלשה מבניך שיבואו ושישביעו רעבון בתיכם וכו'. ענתה לה הרבנית בעוז ואמרה: **"עכשיו אינני רוצה שהבנים יעזרו לי, כי יבוא זמן כזה שאני אהיה מוכרחת לקבל עזרתם - וזה בעולם האמת!! לכן אני רוצה שיישארו כעת בהישיבה כדי שיוכלו לעזור לי אז כשאצטרך לעזרתם!"**... ובזה גמר את דבריו.

וכאן המשיך בעל המעשה וסיפר כך: "אגיד את האמת, כי יצאתי ממנו אז בדאגה ולא נחה דעתי בזה, וחשבתי לעצמי שרבינו לא מכיר את אנשי אמריקה, ומה תתפעל אמי מדברים אלו? אבל כשבאתי ואמרתי לה הדברים האלו כנ"ל, ראיתי מתשובתה מיד **כי פעלו עלי' הדברים היטב**, ומני אז ב"ה אין לי שום טרדה ודאגה בעניין הקאלעדז', וממשיך בלימוד התורה הק', כה יעזרני ד' לשבת באהלה של תורה כל ימי חי'!" (ע"כ סיפור המעשה הנפלא, ישמע חכם ויוסיף לקח).

(מספר "לב אליהו", חלק בראשית, מדור מעשים והנהגות, בעריכת הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל, עמ' 65)

הגאון הגדול רבי שמשון פינקוס זצ"ל

החושך שבאור המדע

סבורני, שהחושך - כמה שזה יישמע משונה - הוא האור! אין לך דבר שמחשיך כמו האור! ואסביר את דברי.

בעולם רווחת הסברה **שבמדע יש סתירה לאמונה** ח"ו. והשאלה: מדוע זה כך, ולא הפוך? הרי "מדע" זה לדעת, וכשפותחים את העיניים רואים את נפלאות הבורא. א"כ **מדוע המדע הינו סתירה לאמונה?**

הטעם לכך הוא משום שהמדע קובע את מסקנותיו על פי הכלים שלרשותו, במעבדה, במבחנות וכו'. על ידי מיקרוסקופ מגלים עצמים זעירים ביותר. על ידי טלסקופ חוקרים אם יש חיים על כוכב רחוק, ולאחר הבדיקות המדעיות מגיע שלב ההוכחות והמסקנות המדעיות.

למשל, אם נשאל את המדען האם ניתן למצוא דג שאורכו אינו עולה על מחצית המילימטר? המדען יענה תשובה מדעית כי לא ניתן למצוא דג שכזה. כיצד קבע זאת המדען? פשוט מאוד, הוא בדק במעבדתו כי **לא ניתן ליצור רשת שהחורים שלה פחותים ממילימטר**. אך אם נתבונן בדבר כיצד הוא קבע שלא ניתן למצוא דג כזה, או ביתר דיוק מי 'החשיך עליו' ואמר לו שלא ימצא? התשובה היא, כי 'אור המדע' הוא שקבע זאת עבורו, משום שבכלים של המדע אי אפשר למצוא דג שכזה. אך כל אחד מבין שבמציאות ייתכן בהחלט שקיים דג שכזה.

כך הוא גם בעניין מציאות ה'. בכלים שביד המדע, ברדאר הכי רגיש, לא ניתן למצוא את בורא העולם. בשל כך המדע לא מאמין שקודשא בריך הוא חי וקיים. המדע מחשיך את האמונה, וזהו **החושך של יון**.

אלא שעל פי המדע אי אפשר למצוא את אלוקים, כיוון שהוא מחפש את ה' בכלים לא נכונים, ובאמת את הקב"ה אין מה לחפש בכלים שכאלו, אלא בכלים אנושיים; בכנות ובאמת. כיום יש בעולם 6 מיליארד - מכונות - בני אדם בצביונם ובקומתם. במוחו של כל ילד - ישנו מחשב - מה שמכיל 50 מיליארד תאי זיכרון. מי עשה את

זה? האם זה נהיה במקרה? אדם שיחשוב בכנות, יגלה את ה' יתברך.

חושך בעיניים

מהו החושך הגדול בעולם? עיניים! אין שקרן ומחשיך כמו עיניים, כיוון שסבורים אנו שמה שאין העיניים רואות - כביכול לא קיים.

וזהו חושך, מפני שיש הרבה מציאויות שאי אפשר לראות בעיניים. **ובעצם, חמשת החושים, עיניים, אוזניים, אף, טעם ומישוש - הם חמשת המשקרים הגדולים בעולם.** והמה לפעמים הורסים לנו את החיים מפני שהמה "אור", ואנו סומכים עליהם בכדי לקבוע מה נמצא ומה לא, כמה ואיך וכו'.

והנה בעוד שאדם המודע לכך כי נמצא הוא בחושך, מבין שאינו יודע הכל ולכן שואל את מי שנמצא באור, הרי אדם הסבור שהוא נמצא באור - לא עולה בדעתו לשאול.

העבודה של חנוכה: להכיר בחושך

בחז"ל ישנם שני דברים המוגדרים כחושך, האחד הוא העולם הזה, והשני הוא יוון. במדרש (ב"ר ב-ה) מובא "וחושך על פני תהום" - "זו יוון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיה". ולמרות שאחר מלכות יוון באה מלכות רומי היא אדום שבגלותה אנו שרויים, מכל מקום עדיין גלות יוון קיימת (שלא כמו מלכויות קודמות, כבבל, שכאשר נכבשה על ידי פרס, נעלמה, ופרס כאשר נכבשה על ידי יוון, נעלמה). מה שנקרא "תרבות המערב" כגון מדע, ספורט, בידור וכו' - הכל מבוסס על יוון.

וזו העבודה בחנוכה: להסתכל, ולראות את החושך; להכיר בחושך; לדעת שמה שסברנו על סמך מה שראינו בעינינו הברשיות אינו נכון, כי הן רימו אותנו שכביכול אנו נמצאים **באור** בעוד שבאמת היינו **בחושך**. ובמקום להסתכל בעיני בשר, מוטל עלינו להביט בהיגיון ולראות מי עשה את כל העולם הנפלא, ואיך הוא עובד? ולהגיע למסקנות באמת ובכנות.

חושך הידע ואור הבערות

החסיד יעב"ץ זצ"ל אומר שבזמן גזירות השמד, הנשים והאנשים הפשוטים קפצו לאש על קידוש השם, בעוד שחכמים ופילוסופים נכנעו. והסיבה לכך מפני שלפשוטי העם לא היה **אור** אחר, בעוד שלאחרים היה **"אור הפילוסופיה"** - שהחשיך עליהם מלראות את האור האמיתי.

לפני כמה שנים נסעתי עם הגאון ר' הלל זקס (שליט"א) [זצ"ל], נכד הח"ח זצוק"ל, לבקר את בת דודו - נכדת הח"ח - שעלתה לארץ מרוסיה. היא סיפרה לנו שבגיל שבע-עשרה ברחה מהבית ללמוד באוניברסיטה. לאחר שנתיים באה לבקר את סבה הח"ח ואמרה לו (בתרגום מאידיש) "סבא! מה אתה יושב בחושך, תצא לאור הגדול!" ענה לה הח"ח: "נכדתי, את רואה את האווירונים האלו (באותה תקופה הייתה מלחמת העולם הראשונה, שמטוסים היו מטילים פצצות על מקומות יישוב), הם עוד יגיעו לירח, והם עוד ייצרו פצצות המסוגלות לפוצץ את כל העולם, אבל אנחנו עסוקים בלייצר בני אדם!" מבהיל הדבר איך שנערה צעירה סברה שרבינו הח"ח זי"ע שהוא "אור העולם" יושב בחושך! (רק נתאר לעצמנו איך היינו נראים בלי ה'משנה ברורה'). ומה גרם לכך? "אור המדע" שהחשיך בעדה לראות את האור האמיתי.

(מלוקט מתוך שיחות הגר"ש פינקוס זצ"ל כרך חנוכה)

הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל
בעל ה"עלי שור"

מכתב תשובה לאב אחד בענין "בחינות בגרות"

יום י"ד אלול תש"ל

לכבוד-----

שלום רב!

בדבר שאלת כב' אם מותר להרשות לבתו לעשות בחינת בגרות,

הנני מתכבד להשיב:

ישנה החלטה של מועצת גדולי התורה בעניין זה, שנתקבלה בי"ח בסיון תשכ"ט, וזה לשונה:

"לאחר שהובהר תוך הסכמה כללית שאין כל מקום לבחינת בגרות במסגרת בית-יעקב, הוחלט לחזור ולהודיע על התנגדות החלטית לבחינות אלו...."

אם קיימת התנגדות החלטית לבחינת בגרות עבור כלל בתי הספר של בית יעקב, הרי אותה התנגדות קיימת גם עבור כל תלמידה פרטית אשר בשם בת בית-יעקב תכונה.

כב' הזכיר במכתבו, שהיום קשה לבוגרות סמינרי בית-יעקב לקבל משרה כמורה, ותעודת בגרות פותחת אפשרויות שונות לקבלת משרה, ובפרט בת המעוניינת להתחתן עם בן-תורה שימשיך ללמוד גם אחרי החתונה והיא מוכנה לעבוד כדי לפרנס את הבית, כדאי לה לעשות בחינת בגרות.

כמובן אין בנימוק זה כדי להתיר את אשר דעת תורה מתנגדת לו בהחלט, כי היה בזה משום מצוה הבאה בעבירה.

כב' הזכיר עוד במכתבו, כי הוא מכיר בנות חרדיות שעשו בחינת בגרות "ולא הזיק להן".

אך - ראשית: **מנין יודע כב' "שלא הזיק"**, והלא האדם רואה לעיניים! וכדי שיוכל אדם להבחין בעצמו אם קלט דעות פסולות או לא - הוא צריך להיות אדם גדול ממש, ואפילו לא כל תלמיד חכם יכול להיות בטוח בחוש הבחנתו בזה, ומה גם בנות שבשום אופן אינן יכולות להבחין תמיד מה בין דעות אמיתיות ובין דעות פסולות!

זאת ועוד: אף אם כב' יודע מבנות בעלות "בגרות" שהתחתנו עם בני תורה מובהקים הממשיכים ללמוד בכוללים - צא וראה לעומתן כמה בנות המשיכו באוניברסיטה והתחתנו שלא כרצון הוריהן! וכמה בנות אחרות אשר אמנם רצו בכך תורה מובהק ולא השיגו מבוקשן, כי הרבה בני תורה מובהקים נמנעים עד היום מלהתחתן עם בעלות השכלה!

אי לזאת, ידריך נא כב' את בתו בתמימות, ובדרך שדעת תורה נוחה הימנו, ויהא לבו סמוך ובטוח כי בתו תמצא דרכה בחיים, ודווקא עם בן תורה מובהק, ותמצא גם פרנסתה באופן אשר דעת תורה נוחה הימנו, וגם כב' ירווה נחת ממנה בע"ה!

בכבוד רב ובברכת התורה,

ש. וולבה

תרשים 2 סכומי התרומות מ'הקרן החדשה' לארגונים הפועלים נגד החברה החרדית (2005-2015)

מיקום	הארגון	סכום התעבוק (ש"ח)
1	איתן (מערב)	1,255,832
2	אל טופולה (מרכז)	922,550
3	ביל"ה	1,105,011
4	הגל - האגודה ליציאת ישראל	191,822
5	האגודה לזכויות האזרח בישראל	10,990,844
6	המטה לעתיד חרש והאזרח	18,000
7	המכללה החרדית כללית	467,573
8	המרכז הרפורמי לדת ומדינה	3,649,810
9	המחשבה לקידום לימודי כלכלה וזוהרה	20,000
10	התנועה החרדית	99,300
11	התנועה המסורתית (הקונסרבטיבית)	472,367
12	התנועה לעצמאות השלטון בישראל	5,500
13	יצי"ה	29,560
14	חדי"ש	80,000
15	חומרים מחדש	1,448,367
16	ישראל חופשית	570,722
17	מכון ון ליר בירושלים	940,202
18	מרכז צדק לעולם	780,095
19	נאמני חזרה ועבודה	761,194
20	נמר כוללית	243,200

פירוט סכומי התרומות של ה"קרן החדשה לישראל" למטרת שינוי פני החברה החרדית. פורסם במחקר "השפעת 'הקרן החדשה לישראל' על החברה החרדית" (אוגוסט 2017) - של מכון המחקר שע"י ארגון 'חותם', (עמודים 10-11). ראה תרשים 1 מתוך מחקר הנ"ל לעיל בעמוד 22.

מיקום	הארגון	סכום התעבוק (ש"ח)
21	פרנס	696,244
22	צמח דודת יראת	65,136
23	קולך	1,154,414
24	שדולת הנשים בישראל	325,117
25	שחרות	885,000
26	שחרות מקומית	194,423
27	אגודת נדב - המרכז הישראלי לאסטרטגיה תרבותית (חלק ממוקדאציה נגד חרדת נשים)	4,511,269
28	אגודת מרכזי הסיוע לנפגעות תקיפה מינית (חלק ממוקדאציה נגד חרדת נשים)	296,768
29	אלול (חלק ממוקדאציה נגד חרדת נשים)	35,220
30	החיות - טקס ישראלי (חלק ממוקדאציה נגד חרדת נשים)	65,500
31	הגל באוניברסיטה העברית (חלק ממוקדאציה נגד חרדת נשים)	15,000
32	המחשבה החרדית המודרנית (חלק ממוקדאציה נגד חרדת נשים)	686,497
33	י"ב בחשון (חלק ממוקדאציה נגד חרדת נשים)	582,351
34	מכון שלום הרסמן (חלק ממוקדאציה נגד חרדת נשים)	מפיע ברשימת מקבלי מענק מילון החדשה
35	מחלק ממוקדאציה נגד חרדת נשים	803,222
36	תמורה - המרכז המשפטי למעטת אפליה (חלק ממוקדאציה נגד חרדת נשים)	342,752

סה"כ: \$ 34,711,972

*התקציב ניתן לכל פעילות הארגונים בתחומים השונים.

חלק שלישי

מרנן ורבנן על משמר בית יעקב

גדולי התורה והחסידות מקימים חומת חיץ
בין היהדות החרדית לבין תנועת האקדמיה

איסור לימודי בגרות, לימודים אקדמיים וקבלת מורות בעלות תואר אקדמי בבית יעקב

החלטת מועצת גדולי התורה מי"ד באלול תשכ"ג ❖ החלטת מועצת גדולי התורה מי"ח בסיון תשכ"ט ❖ גדולי הדור בשנת תשמ"ה: "האיסור לערוך בחינות בגרות בבית יעקב בתקפו עומד" ❖ גדולי הדור בשנת תש"ס: אין לשלוח תלמידות בית יעקב לסמינרים המקיימים לימודי בגרות או לימודי תואר ❖ גדולי הדור בשנת תשס"ח: אין לקבל לבית יעקב מורות שלמדו בקורסים שאינם בפיקוח גדולי ישראל ❖ החלטות כנס חירום כסלו תשע"ו ❖ מכתב עוז מגדולי ראשי הישיבות אדר א' תשע"ו ❖ החלטות כינוס מנהלי הסמינרים כסלו תשע"ח ❖ הוקעת מוסדות המקיימות לימודים כאלו אל מחוץ למחנה

קביעותיהם של מרגן ורבנן המונעות קיום לימודי בגרות במוסדות בית יעקב, קבלת בעלי השכלה אקדמית לעבודת הוראה, וק"ו קיום לימודי תואר בסמינרים, נגזרות מעצם מהותו, ייעודו וצביונו הרוחני של בית יעקב. לתקנות אלו היסטוריה ארוכה, וגדולי ישראל רואים בהן חלק בלתי נפרד מהמאבק הממושך נגד מגמות ההשכלה השוררות בציבור הכללי, שכיום משרד החינוך מנסה להחדיר בשלל דרכים ואמצעים ובכל הכוח.

בפרק זה נסקור את השתלשלות חמישים וחמש שנות המערכה שבין השנים תשכ"ג – תשע"ח. מדי תקופה, בעקבות רוחות זרות הבאות מבחוץ, נדרשים מרגן ורבנן גדולי התורה והחסידות לשוב ולחזק את שתי ההחלטות של מועצת גדולי התורה בנדון.

■ תשכ"ג – תשכ"ט

בישיבת מועצת גדולי התורה שהתקיימה בי"ד באלול תשכ"ג, החליטה המועצת: "שאין לקבל מורים ומורות שקיבלו השכלה אקדמאית".

כעבור כחמש שנים, במסגרת ישיבת מועצה שהתקיימה בי"ח בסיון תשכ"ט, דנו בדבר קיום לימודי בגרות בתיכוני בית יעקב, והוחלט לאסור את הדבר. וזו לשון ההחלטה: "אין מקום לתוכנית לימודים המביאה לידי בחינות בגרות במוסדות של בית יעקב, מאחר שקיימת סתירה בין מטרת החינוך של בית יעקב השואף ליראת שמים, לבין מגמת ההשכלה שהיא יסוד החינוך התיכוני ובחינת הבגרות".

עברו שנים והחלו להגיע לחצים מהכיוון של גורמים שונים שביקשו לשנות מההחלטה הנ"ל, תוך טיעונים כאלו ואחרים. תופעה זו גרמה למרגן ורבנן גדולי התורה והחסידות לפרסם בציבור את עמדתם הברורה והבלתי מתפשרת בנידון. **בעקבות כך פורסם מכתב מיום כ' סיון תשמ"ה**, בחתימת מרגן הגרא"מ שך, כ"ק האדמו"ר מסלונים הגה"צ רבי שלו' נח ברזובסקי, כ"ק האדמו"ר מגור הגה"צ רבי שמחה בונים אלתר, כ"ק האדמו"ר מוויז'ניץ הגה"צ רבי משה יהושע הגר, זכר כולם לברכה, **בו הבהירו כי הוראת מועצת גדולי התורה מסיון תשכ"ט - האוסרת לימודי בגרות - בתוקפו עומד.**

החלטות מועצת גדולי התורה *

דעת תורה

מתוך ההחלטות שנתקבלו בישיבת
מועצת גדולי התורה

שהתקיימה י"ד אלול תשכ"ג:

ד. כל אלו בין מורים בין מורות אשר קיבלו השכלה אוניברסיטאית או שעברו קורסים אוניברסיטאיים, מכאן ולהבא לא יתקבלו לעבודת הוראה.

דעת תורה

מתוך ההחלטות
שנתקבלו בישיבת
מועצת גדולי התורה

שהתקיימה י"ח סיון
תשכ"ט:

א. אין מקום לתוכניות לימודים המביאה לידי בחינות בגרות במוסדות של בית יעקב, מאחר שקיימת סתירה בין מטרת החינוך של בית יעקב השואף ליראת שמים, לבין מגמת ההשכלה שהיא יסוד החינוך התיכוני ובחינת הבגרות.

ב. לאחר שהובהר תוך הסכמה כללית שאין כל מקום לבחינת בגרות במסגרת בית-יעקב, הוחלט לחזור ולהודיע על התנגדות החלטית לבחינות אלו.

דעת תורה

בס"ד מוצאי ש"ק בהעלותך כ' סיון תשמ"ה בני ברק

אנחנו מביעים דעתנו שהחלטה שהיתה במועצת גדולי התורה ב"ח סיון תשכ"ט שאסור להכניס תכנית של בחינות בגרות בסימניריונים של בית יעקב. בתקפו עומד

וע"ז באנו על החתום

שמחה בונם אלתר

אלעזר מנחם מן שך

הק' משה יהושע בהה"צ
מוהר"מ זצלה"ה

שלו' נח ברזובסקי

(העתק מדויק מהמקור הנמצא במערכת)

פורסמה בעיתונות החרדית דאז

* ראה להלן עמ' 77 הוראת מועצת גדולי התורה לכל בתי הספר של ה'חינוך העצמאי', שבט תשכ"ד, וראה עוד להלן עמ' 76 החלטת ה'ועדה העליונה' של ה'חינוך העצמאי', חשון תשכ"ד. וראה להלן עמ' 57 מכתב מרגן ורבנן משנת תשנ"ו השב ומחזק החלטות אלו.

■ תש"ס

כעבור כחמש עשרה שנה הורגש שוב רפיון מסוים בנושא לימודי תואר; היה זה כשהחלו מורות לצאת למקומות שאין רוח חכמים נוחה מהם, לצורך לימודי תואר, שנאסרו זה מכבר. או אז ראו גדולי הדור לנכון **לחזור ולחזק את ההחלטות שהתקבלו במועצת גדולי התורה מקדמת דנא, ועמדו ופרסמו מכתב הנושא התאריך חשון תש"ס וחתום ע"י כל גדולי הדור ההוא, עשרים וארבעה במספר, להודיע כי אין לקבל לבית יעקב מורות שלמדו בקורסים שאינם בפקוח גדולי ישראל.**

■ תשס"ח

כעבור כשמונה שנים נוספות הורגש שוב רפיון מסוים בגדון, לנוכח התגברות הלחצים להכניס תוכניות לימודי בגרות לסמינרים. **גדולי הדור ראו כי יש צורך לחזור ולחזק את ההחלטות שהתקבלו במועצת גדולי התורה מקדמת דנא, ועמדו ופרסמו מכתב הנושא את התאריך א' בשבט תשס"ח, בו הודיעו כי שתי החלטות מועצות גדולי התורה הנ"ל, הן זו שמשנת תשכ"ג לאסור קבלת מורים ומורות בעלי השכלה אקדמית במערכות החינוך החרדי, והן זו שמשנת תשכ"ט לאסור תוכניות לימודי בגרות בסמינרים של בית יעקב, שתיהן עומדות בתוקפן, ולא השתנה מאומה.**

באותו מכתב פנו מרגן ורבנן אף להורי התלמידות של בית יעקב **להזהירן לכל ירשמו את בנותיהם בסמינרים שאינם נשמעים לדעת תורה בהוראות הנ"ל.**

■ אייר תשע"ג

בחודש אייר תשע"ג התקיימה אספה מרכזית של מרגן ורבנן גדולי התורה והחסידות חברי מועצת גדולי התורה מטעם אגודת ישראל, בה קיימו דיון מקיף בנושא. במסגרת זו נתקבלו שורת החלטות שפורסמו ע"י מועצת גדוה"ת ב"קול קורא" (ראה להלן פרק י"א), אשר פותח בזה הלשון:

"עדים אנו היום לניסיונות לערוך שינויים המאיימים על דרך חינוכם והתנהגותם של בני ובנות ישראל ומשפחותיהם, להכניס לשלומי אמוני ישראל ולמוסדות החינוך החרדיים זמורות זר של לימודי ליבה, ולימודים לקבלת תארים אקדמיים במקצועות שונים...

גדולי וצדיקי דורות אחרונים זי"ע משמרי החינוך הטהור כבר תחמו גדרים וקבעו גבולות לדרך החינוך...

לאחר דיון מקיף בנושא, באים אנו בקריאה אל בני ובנות ישראל החרדים לדבר ה' ולתורתו, להעמידם על כובד האחריות המוטלת על כתפיהם, למען עתיד קדושת בית ישראל, לחזקם לעמוד איתן מול כל רוח זרה, ולא לסטות במאומה ממה שהורונו רבותינו זי"ע..."

■ כסלו תשע"ו

ביום י"ט בכסלו תשע"ו התקיים כינוס חירום למנהלי הסמינרים, בראשות מרגן הגר"ח קניבסקי שליט"א ומרגן כ"ק האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א, בו התקבלו שורת החלטות בסוגיה חמורה זו של לימודים אקדמיים והשפעותיהם.

במרכז ההחלטות היו חיזוק החומות והחובה לעמוד בכל תוקף על התקנות שמקדמת דנא האוסרות לימודי אקדמיה ולימודי בגרות. להלן ציטוטים מההחלטות:

...בנות ונשות ישראל לא תלמדנה במוסדות אקדמיים או במוסדות המסונפים לאקדמיה, ובכלל זה שלוחות או מוסדות המכנים את עצמם סמינרים ומעניקים תארים אקדמיים. וכבר נאסר הדבר בכל החומר על ידי גדולי הדורות מקדמת דנא ועד ימינו. (סעיף ב')

בנות ישראל לא תלמדנה לימודים לבגרות או לימודים המשמשים כהכנה ללימודים אקדמיים, בלא שום יוצא מן הכלל, ואף לא תיגשנה לבחינות באופן עצמאי, ומנהלי הסמינרים יעמדו על כך בכל תוקף. (סעיף ג')

מנהלי מוסדות החינוך החרדיים יעמדו כחומה בצורה שלא להתפתות אחר שכנועים שונים מבית ומחוץ, הבאים לשנות את צורת חינוך בנותינו. (סעיף ז')

מרן שר התורה
הגר"ח קניבסקי
שליט"א באסיפת
חירום שהתקיימה
במעונו,
בהשתתפות מרן
כ"ק האדמו"ר
מויזניץ שליט"א,
י"ט כסלו תשע"ו

אדר א' תשע"ו

כהמשך למאבק הבלתי מתפשר בנושא זה פרסמו גדולי ראשי הישיבות בחודש אדר א' תשע"ו בעיתונות החרדית מכתב קודש שנשא את הכותרת "לימודי האקדמיה על צורותיה השונות כבר נאסרו באיסור חמור". במכתב נאמר, בין היתר, כדברים האלה:

"א. לאחרונה אנו עדים לנסיונות גוברים והולכים לטשטוש הגבולות בתחומים אלו, ולהחדרת רוח האקדמיה אל תוך שורותינו, שכל כולה על צורותיה השונות, מערערת את דרך ישראל סבא, ומכנסת רוחות זרות ורעות לתוך בתי ישראל..."

מכתב קודש
מאת גדולי
ראשי הישיבות
שליט"א אדר א'
תשע"ו

ב. לצערנו הרב, נתווסדו בשנים האחרונות מוסדות לימוד אקדמיים או קדם אקדמיים בצידוק של הכנה לפרנסה, ומהם אף הקוראים לעצמם בשם בית יעקב... ואינו מתאים לאותן החפצות להקים בתים כשרים על אדני התורה וההלכה.

ג. ראינו לנכון בהוראת מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א לחדד ולהבהיר לציבור את הוראתם הברורה, והוראת גדולי הדור הקודם זצוק"ל, לבל ילכו שולל אחר כל מיני שמועות כזב המטעים את הציבור בתואנות שונות או בדברי כזב כאילו יש מי שהתירו את הדבר באופן כזה או אחר.

ד. כל מוסדות אלו אין רוח חכמים נוחה מהם, והירא את דבר ה' יניס את רגלו מאותם מקומות, שאינן לרוח ישראל סבא, ויונקים מהאקדמיה שכבר נאסרה באיסור חמור ע"י גדולי הדורות".

תשע"ז

אף לאחרונה, ביום כ' בכסלו תשע"ז התקיים "כינוס חומותיך" באולם הארנה שבירושלם, לאלפי בנות הסמינרים של בית יעקב, בדבר המערכה על סכנת האקדמיה. מרן הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א ראש ישיבת סלבודקה, שהיה ראש המדברים, העלה במסגרת זו אף את איסור לימודי הבגרות, וכה היו דבריו:

"צריך לדעת שיש למשרד החינוך מגמה ברורה. יש כאן בארץ ישראל מלחמת תרבות. החילוניים והחצי חילוניים והחצי דתיים, אינם מבקשים שהציבור החרדי יחדל מעשיית המצוות, הם אומרים: "רצונכם לקיים מצוות? בבקשה, אבל תהיו כמונו, תחיו יחד עמנו, שיהיו לכם אותם רעיונות וערכים שלנו". זה המטרה שלהם. ויש להם תוכניות מפורטות איך להגיע למבוקשם.

ברגע שיש לבת ישראל שייכות לאוניברסיטה, עצם השייכות לאקדמיה מורידה לגמרי את הרמה הרוחנית שלה, ויחד עמה את של כל משפחתה... זה הוא בדוק ומנוסה.

מטעם זה גם אסרו גדולי ישראל לימודי בגרות בסמינרים של בית יעקב, כי בגרות פותחת את השער לאקדמיה על תאריה לדרגותיהם, וזה מביא את החורבן ממש",

תשע"ח

גם בשנה זו בחודש כסלו בערבם של ימי החנוכה, התקיים כינוס התלכדות של ראשי ומנהלי סמינרים של בית יעקב. הכינוס התקיים במעונו של מרן הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א, מתוך מטרה לעמוד באופן אחיד מול אתגרי התקופה וסכנת הלימודים הזרים - לאור הנחיותיהם של גדולי ומאורי הדור מדורות שלפנינו זצוק"ל ויבלחט"א אלה החיים עמנו שליט"א. בכינוס זה נשמעו דבריהם הנחרצים של מרנן ורבנן שליט"א על הצורך להתרחק מלימודי האקדמיה שסכנתם מרובה.

במהלך הכינוס, לאחר שנדונו בעיות שונות בתחום זה העולות על שולחן של הנהלות הסמינרים, החליטו המנהלים פה אחד לפעול באופן מאוחד על שמירת הגדרים אשר נקבעו על ידי מרנן ורבנן מקדמת דנא, בכל הנוגע לתוכניות הלימודים ולזהירות מפני לימודים אקדמיים, לבל יפרצו בהם פרצות. (כתבה נרחבת על הכינוס פורסמה בעיתון יתד נאמן מיום כ"ד בכסלו תשע"ח).

דעת מרן בעל הקהילות יעקב זצ"ל על לימוד באוניברסיטה

"מסתבר שיש איסור יهרג ואל יעבור ללמוד באוניברסיטה, גם של יהודים בארץ ישראל בגלל הכפירה וכן עבודה זרה ששומעים שם".

(ארחות רבינו עמוד רנ"ה)

מכתבים וכרוזים

מאת מרנן ורבנן גדולי התורה והחסידות

איסור עריכת בחינות בגרות בבית יעקב בתוקפו עומד / **מכתב מכ' בסיון תשמ"ה** ❖ אין לקבל לבית יעקב מורות שלמדו בקורסים שאינם תחת פיקוח גדולי ישראל / **מכתב מחשון תש"ס** ❖ רצונם להפוך מוסדות קדושים אלו להיות כאוניברסיטאות, ויש להתנגד לכל שינוי מהמטרה שלשמה הוקם בית יעקב / **מכתב מרן הג"ר משה שמואל שפירא זצ"ל מטבת תשס"ב** ❖ אין לשלוח לסמינרים המקיימים "לימודי בגרות" או "לימודי תואר" / **מכתב משבט תשס"ח** ❖

הודעת מרנן ורבנן גדולי התורה והחסידות זצוק"ל כי איסור עריכת בחינות בגרות בבית יעקב בתוקפו עומד

ב"ה מוצאי שבת קודש בהעלותך, כ' סיון תשמ"ה, בני ברק

אנחנו מביעים דעתנו שההחלטה שהייתה במועצת גדולי התורה בי"ח סיון תשכ"ט שאסור להכניס תוכנית של בחינות בגרות בסמינריונים של בית יעקב, בתקפו עומד.

וע"ז באנו על החתום

אלעזר מנחם מן שך שלו' נח ברזובסקי שמחה בונים אלתר הק' משה יהושע בהה"צ
מוהר"ח"מ זצללה"ה

✽✽✽

עדות מרן הג"ר ברוך בער ליבוביץ זצ"ל על פסק מרן הגר"ח מבריסק זצוק"ל: "אסור ללמוד באוניברסיטה אף במקום פיקוח נפש"

בענין אם מותר לישראל ליתן את בנו לגימנסיות.

אבאר לו תחילה פסק מורי ורבי (מרן הגר"ח מבריסק) זיע"א ששאל אחד אם מותר לו בכדי שינצל מלכת אל המלחמה בזה שיעבוד בהזימסטבה (קאנצעלאריע) ויהי' שם חילול שבת של כתיבה, והורה לו להיתר, ושאל לו השני אם מותר לו כדי שיינצל מלכת אל המלחמה ללכת בהגימנסיה, ולא התיר לו, יען כי זה האיסור הוא מטעם מינות, ואסור להתרפאות בזה.

ואני עד מפי עד שהעיד רבינו הגאון האמתי הצדיק רשכבה"ג מרן ר' חיים עוזר (שליט"א) [זצ"ל] ששמע מפי רבי [מרן הגר"ח] הדברים כהווייתן...

(מתוך מכתב מרן הג"ר ברוך בער ליבוביץ
זצ"ל לרב א' במדינת אשכנז, נדפס
בברכת שמואל קידושין סי' כ"ז סק"ז)

קול קורא מאת מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור

אין לקבל לבית יעקב מורות שלמדו בקורסים שאינם בפיקוח גדולי ישראל

בס"ד, חשון תש"ס

שאיפת הקודש של גדולי ישראל בדור הקודם כפי שהנחו את מייסדת בית יעקב ע"ה, הייתה לחרוט על לוח לבם של בנות ישראל 'יראת ה' ושמירת ההלכה, ולא להרבות בידע ובהשתלמויות בדברים אשר אין חפץ בהם לעבודתו יתברך.

לכן מי שתלמד בקורסים שאינם בפיקוח, לא תוכל להתקבל כעובדת הוראה במסגרות חינוך חרדיות, הואיל ולא זו בלבד שאין הדבר תואם את רוח בית יעקב, אלא יתרה מזו, בחלק מההשתלמויות שומעות המורות שתחיל' דברים שהינם בניגוד לרוח התורה"ק.

רק עובדות הוראה שתלמדנה בקורסים להשתלמויות שיהיו בפיקוח ועד הרבנים, שהוקם על ידינו והפועל בהתאם להנחיותינו תוכלנה ללמד במסגרות חינוך חרדיות.

ובזכות נשים צדקניות נגאלו ובזכותן עתידין להגאל בב"א.

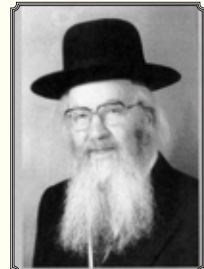
יוסף שלו' אלישיב	אהרן יהודה ל. שטינמן	משה שמואל שפירא	מיכל יהודה ליפקוביץ
שמחה זיסל ברוידא	שמואל הלוי ואזנר	הק' משה יהושע <small>בהה"צ מוהר"ח"מ זצלה"ה</small>	יעקב ארי' אלתר
שמואל אויערבאך	חיים קניבסקי	הק' ישכר דב רוקח	חיים פנחס שינברג
זלמן רוטברג	צבי מרקוביץ	אברהם יעקב זלזניק	חיים שאול קרליץ
ברוך רוזנברג	ש.י. נסים קרליץ	י. גרשון אידלשטיין	בנימין יהושע זילבר
אפרים פישל רבינוביץ	ישראל דן <small>בהר"צ מוהרש"א זצלה"ה ממודז'ץ</small>	אברהם יעקב <small>במוהר"ר משי" מסדיגורה</small>	אברהם מנחם <small>בן כ"ק אמו"ד מאלכסנדר</small>

(נדפס בספר "כתבוננו לדורות" קובץ אגרות
וכתבי הגרי"ש זצ"ל, מכתב קכד)

**מכתב ממרן הג"ר משה שמואל שפירא זצ"ל:
רצונם להפוך מוסדות קדושים אלו להיות כאוניברסיטאות
ויש להתנגד לכל שינוי מהמטרה שלשמה הוקם בית יעקב**

למעלת כבוד ידידנו הרבנים שליט"א, יראי ה', הנדברים לשמירת המוסדות הקדושים לבית יעקב,

נעימות בימינם נצח.

הייתי צריך לבוא להשתתף באסיפה בענין זה החשוב כל כך, אך מפאת סיבות קשה עלי הנסיעה, ומ"מ לא אמנע מלהעלות הדברים הפשוטים, כי כל תכלית בית יעקב הוא לחזק את בנות ישראל לשמירת התורה והמצוות ובכדי שיוכלו לבנות ביתם על אדני התורה בטהרה, ומה גם אשר חינוך בנינו ובנותינו לתורתנו מסורה בידם, ולזה בלבד ייסדו את "בית יעקב". ובוודאי שיש להתנגד לכל דבר היכול לגרום לשינוי ממטרה קדושה זו.

ובתביעות הבאות ממשרד החינוך אין להתחשב, וגם בזה לא יאמרו די, ואם לא עתה אז לאחר כך, ורצונם הוא להפוך מוסדות קדושים אלו להיות כאוניברסיטאות רחמנא ליצלן, והשי"ת יפר עצתם, ודיינו בשנות הלימודים הקיימים עד עתה.

ואנו עינינו נשואות להקב"ה שיצו את ברכתו לשומרי משמרת תורתו ומצותיו, ויחזקם ויאמצם ויערה על כולנו רוח טהרה ממרום.

כרחשי לבב ביקר, **מ.ש. שפירא**

(מספר "השמש לאור עולם" מכתב ק"פ)

**אין לשלוח תלמידות בית יעקב לסמינרים המקיימים
לימודי בגרות או לימודי תואר, אשר נאסרו מכבר ע"י מועצת גדולי התורה**

בס"ד, יום שלישי א' שבט תשס"ח

בדבר הרישום לסמינרים לבנות:

אין מקום לבנות בית יעקב בסמינרים המקיימים תוכניות לימודים אקדמיים או לימודים לקראת בגרות שנאסרו מכבר ע"י גדולי ישראל זיע"א וכפי שהוחלט בישיבת מועצת גדולי התורה בי"ח סיון תשכ"ט, וחזר ונשנה בכ' סיון תשמ"ח (כדלהלן):

"אין מקום לתוכנית לימודים המביאה לידי בחינות בגרות במוסדות של בית יעקב, מאחר שקיימת סתירה בין מטרת החינוך של בית יעקב השואף ליראת שמים, לבין מגמת ההשכלה שהיא יסוד החינוך התיכוני ובחינת הבגרות".

ובי"ד באלול תשכ"ג, החליטה מועצת גדולי התורה: **"שאין לקבל מורים ומורות שקיבלו השכלה אקדמאית".**

החותם לחזק גדרם של ראשונים

יוסף שלז' אלישיב **א.ל. שטינמן**

(נדפס בספר "כתבוננו לדורות" קובץ אגרות וכתבי הגר"ש זצ"ל, מכתב קכו)

ח"ו לומר שהיא על פי התורה הק' שיתנו ישראל בניהם לגימנסיות

"...אולם האמת עפ"י התורה, מחויב כל רב להגיד, כי ח"ו לומר שהיא על פי התורה הק' שיתנו ישראל בניהם לגימנסיות, ורק שהגה"צ רבי שמשון רפאל הירש ז"ל עשה זאת מפני שהוא ראה כ"כ את רעל הפיתוי של ההשכלה בוער, והייתה בוודאי כוונת הצדיק שע"ז ישובו לתשובה שלמה בהמשך הזמן כשיטעמו טעמה של תורה ויבינו מעצמם לשנות את עסק החכמות חיצוניות, ולאהוב את התורה"ק, כמאמר דוד המלך ע"ה שקר שנאתי ואתעבה ותורתך אהבתי".

מרן הג"ר ברוך בער ליבוביץ מרן הג"ר ברוך בער ליבוביץ זצ"ל - ציטוט מתוך מכתב לרב א' במדינת אשכנז (נדפס בברכת שמואל קידושין סי' כ"ז סק"א)

משולחן זה לא תצא בשום אופן הוראת-היתר בעניין זה

בדיון אחד שהתקיים בפורום של החינוך העצמאי, עלתה על הפרק שאלה שהציג מנהל ת"ת של החינוך העצמאי בנתניה: האם הינו רשאי להעסיק בתלמוד תורה מורה חרדי ירא שמים שלמד בנעוריו ב"אוניברסיטה"? כמעט כל הנוכחים חיוו את דעתם בעניין זה, מהם לחיוב ומהם לשלילה, רק מרן הג"ר יחזקאל אברמסקי זצ"ל ישב והחריש.

לבסוף כשגמרו כולם לחוות את דעתם, דפק בידו על השולחן, ויקרא: "משולחן זה לא תצא בשום אופן הוראת-היתר בעניין זה. מסופקני אם כל היושבים פה בקיאים ויודעים בטיבה של "אוניברסיטה", ברם ידעתי גם ידעתי, שכל מי שרגליו דרכו אי פעם על מפתן מוסד כזה, יהיה מי שיהיה, שוב לא יוכל להיות מחנך לילדי ישראל הקדושים!"

(מזבא בספר "מלך ביופיו" - תולדות חייו ופועליו של מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, עמ' 754)

כך התחילו המזרחי!

קבוצת מנהלי סמינרים באו אל מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל לדון בפניו על בעיית התופעה שבנות רבות יוצאות ללימוד במכללות בשל מגוון המקצועות המוצעים שמה, מה שלכאורה מביא לאפשרויות יותר נרחבות להשגת פרנסה, כשהמדובר כמובן במכללות "חרדיות".

השואלים הציעו שאולי לנוכח המצב, בכדי לבלום את התופעה, יש לשנות כיוון ולהתיר כיום להכניס לתוך מסגרת הסמינרים מקצועות שעד הנה לא הוכנסו לבית יעקב בשל תכני הלימודים או בשל זהות המרצות.

מרן זצ"ל הזדעק על כך וענה בנחרצות: "כך התחילו המזרחי!"

מרן זצ"ל היה רגיל להצביע, בהקשר לרעיונות מסוג זה, על לשון התוספות (ב"ק נו. ד"ה אילימא) "שאין חילוק בין מקרב דבר אצל האדם ובין מקרב האש אצל הדבר!!"

(פורסם ב'יתד נאמן', מוסף ש"ק פ' זארא, טבת תשע"ח)

חלק רביעי

מערכות קודש

מרנן ורבנן

גדולי התורה

והחסידות,

לאורך התקופות

תיעוד היסטורי

מערכות הקודש מתקופת השנים שבין תר"פ עד קרוב ל-ת"ש

הסערה סביב הקמת האוניברסיטה העברית בשנות תר"פ - תרפ"ה ❖ מכתב המחאה מאת מרן החפץ חיים זצוק"ל, ניסן תרפ"ה ❖ דבריו הנוקבים של מנהלה הרוחני דשיבת מיר מרן הגה"צ רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל שנשא בישיבה בפתח זמן קיץ תרפ"ה ❖ מחאה והכרזת ימי אבל מביד"צ ירושלים עיה"ק בראשות רבה של ירושלים - מרן הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל ❖ יוזמת העברת ה'סמינר לרבנים' מברלין אל ארץ הקודש ❖ מרן הג"ר חיים עוזר גרודזינסקי זצוק"ל מקדיש מלחמה עיקשת נגד היוזמה ❖ במכתבו ליוזם הרעיון: "כי לא אנוח ולא אשקוט בזה" ❖ במכתבו להרב קוק: כי זהו "עירוב כוס רעל במי התלמוד" ❖ מרן הגר"ח זצוק"ל פועל לסכל יוזמת פתיחת "מחלקה ללימודי רבנות" באוניברסיטה העברית ❖ מרן הגר"ח זצוק"ל מסכל יוזמת ייסוד סניף של ישיבה-אוניברסיטה שבניו יורק - בארץ הקודש

הסערה סביב הקמת האוניברסיטה העברית

הפרשייה התרחשה בירושלים עיה"ק לפני קרוב למאה שנה. מדובר בפעילות של החדרת לימודי השכלה גבוהה לעיר, שהסעירה את היהדות החרדית דאז. פרצה חמורה כזו בחומת החינוך לא ידעה ירושלים עיה"ק מיום התחדש בה היישוב. התגובות מצד קברניטי היהדות החרדית בירושלים של מעלה דאז, ובראשם רבה של ירושלים, מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, היו חריפות ביותר.

מעשה שהיה כך היה. בשנת תר"פ, קיימה ההנהלה הציונית אירוע מרשים של הנחת אבן פינה לאוניברסיטה העברית בהר הצופים. מוסד זה עתיד היה להיות המרכז הגדול ביותר לחינוך כפרני, שירושלים הכירה אי פעם. לאירוע התלווה פרסום מסיבי בעיתונות, וקריאה ליהדות הגולה לשלוח את בניה להתחנך באוניברסיטה בעיר הקודש.

הפרשייה הגיעה לשיאה מספר שנים לאחר מכן באמצע שנת תרפ"ה, כשהבניין כבר עמד על תלו, ונערכה חנוכת הבית חגיגית לכבוד פתיחת שער האוניברסיטה. החגיגה נמשכה שלושה ימים ברוב פאר והדר. הציונים הצליחו לגרור אל זירת האירוע רב 'חרדי' מוכר וידוע בעל שם עולמי, שהתייצב על דוכן הנואמים יחד עם ד"ר וייצמן, ובירכו יחד על הקמת האוניברסיטה, מה שבעצם העניק לה

גושפנקא רבנית ו'הכשר' כביכול, ולא נחה דעתם עד שהכריזוהו בשם 'בית המקדש השלישי' ו'אכסניה של תורה', וכהתגשמות חזון הנביאים באחרית הימים "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים"!!

מרן הגאון רבי יוסף חיים
זוננפלד זצוק"ל

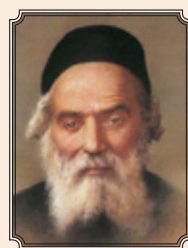
הדי השערורייה הגיעו עד לראדין מקום מושבו של מרן החפץ חיים זצוק"ל, אשר לא נח ולא שקט, ושיגר מכתב מחאה מתאריך ניסן תרפ"ה הנושא את הכותרת "הודעה לעדת ישראל", ולימים הודפס בספר מכתבי ה"חפץ חיים" (מכתב לא) ע"י בנו הג"ר לייב זצ"ל. במכתבו (ראה מסגרת) כותב מרן הח"ח, בין היתר, בזה הלשון: "כהיום נמצאים אנשים אשר מבלי דעת ותבונה מכנים ומדמים את האוניברסיטה אשר בנו בעה"ק בשם בית המקדש השלישי ואכסניה של תורה, והרעיון הזה מפרסמים ומפיצים אותו בקרב בית ישראל. וזהו חילול בית מקדשנו ותורתנו הקדושה אשר לא נשמע מעולם כמותו, אוי לאזניים שכך שומעות! - מחויב אנוכי להגיד לכל כלל ישראל כי האומרים את זה והמסכימים לזה, הם רוצים לעקור את כל התורה כולה ומצותיה, ואסור לילך בשיטותיהם, וכל המאמינים בתורת ה' יתברך מחויבים למחות נגד בזיון קודש זה", עכ"ל.

בד בבד, יצאו הרבנים הגאונים חברי הביד"ץ דירושלים דאז בראשות מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל בכרוז מיום ה' בניסן שבו קבעו שלושה ימי אבל לתושבי ירושלים עיה"ק עם אמירת פרקי תהילים ועריכת תיקון חצות למשך שלושת ימי החגיגות של פתיחת שערי האוניברסיטה. כמו"כ נכתב באותו כרוז שמן הראוי היה לגזור תענית אף שהיה זה ביומי ניסן, אך מפני חולשת הגוף שהייתה אז - נמנעו מזה.

(עפ"י ספר 'מרא דארעא דישראל' ח"ב עמ' קי"א ועמ' ד"ח)

מכתב מחאה מאת מרן החפץ חיים זצוק"ל מניסן תרפ"ה

הודעה לעדת ישראל

הנה ידוע מעולם שירושלים עיה"ק היא העיר אשר בה בחר ד' להשרות שכינתו, והיא היתה תמיד מלאה תורה ועבודת ד', ובה ה' בנוי בית המקדש לשם ד' כידוע לכל יושבי תבל, ככתוב מפורש בנביאים ובכתובים.

וע"י בית המקדש נתפרסמו אמונת ד' ותורתו בעולם, וכל ישראל מצפים ומחכים מתי יבנה בית המקדש השלישי כמו שהבטיחנו על ידי נביאיו הק'.

וכהיום נמצאים אנשים אשר מבלי דעת ותבונה מכנים ומדמים את האוניברסיטה אשר בנו בעיה"ק בשם "בית המקדש השלישי" ואכסניה של תורה, והרעיון הזה מפרסמים ומפיצים אותו בקרב בית ישראל.

וזהו חילול בית מקדשנו ותורתנו הקדושה אשר לא נשמע מעולם כמותו, אוי לאזניים שכך שומעות!

רק להיות ככל הגוים בית ישראל בלי תורה ודת. בתי הספר האלה הם פחותים בכמה מדריגות מבתי הספר אשר נוסדו בעיה"ק ע"י החפשים בתקופה הקודמת אשר קדמונינו הגאונים הקדושים זצ"ל גזרו איסור וחרם עליהם ועל כל בתי הספר אשר יהיו באה"ק עד ביאת משיח צדקנו.

והאחרון הכביד, אחרי כל הבתי ספר שהקימו אומרים הם להקים בית ספר גבוה אשר בשם אוניברסיטה יכונה. ודי להתבונן מעט קט אל מחולליו ומיסדיו לראות בראש את פרי הכחש אשר יצמיח הבית הזה. ליבנו ליבנו על הנפשות התמימות אשר ישקעו בבית הזה.

הזוהי התגשמות התקוה אשר תלינו בזמן האחרון לשיבת ישראל לארצו?

האפשר לעמנו להתקיים בארץ ישראל במצב שכזה?

אין ספק שעקירת התורה והדת בעיר הקדש, מרחקת את הגאולה האמתית ומפריעה את בנין הארץ והמקדש שאליהם אנו מיחלים, וכל דור שלא נבנה בהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו.

והנה מן הראוי ה' צריך לגזור תענית צבור על זה אפי' ביומי דניסן, אך מפני חולשת הצבור שזה מקרוב התענו בה"ב, אי אפשר לגזור גזירה זו, אך עכ"פ לאפושי ברחמים מבעיא, ובטוחים אנו כי המצא ימצאו יחידים אשר נפשם מרגישה את עומק החורבן הנורא הנשקף להתורה והדת, ומעצמם יחושו חובה בנפשם להתענות ביום הזה.

וכל איש ישראל אשר עוד רד עם קל ונצוץ נשמתו מושרשת באמונת ה' ובתורתו כי רק היא חיינו ואורך ימינו,

**יתאבלו בג' ימי פתיחת האוניברסיטה
על חרבן בית המקדש שלא נבנה בימיו,
וכל אחד יאמר בביתו את המזמורים תקון חצות**

עד ירחם ה' עלינו לעקור עבודה זרה מבית ה' וישלח לנו משיחנו ויבנה את בית מקדשנו ותפארתנו בהר מרום הרים, ונזכה להקריב קרבן ה' במועדו וישראל ישכון לבטח בב"א.

הכותבים בדמע על חורבן התורה, בד"צ לכל מקהלות האשכנזים, ה' ניסן תרפ"ה

**נאום מרדכי ליב רובין
נאום יצחק במוהר"א ז"ל פרענקיל
נאום דוב צבי קרעלענשטיין**

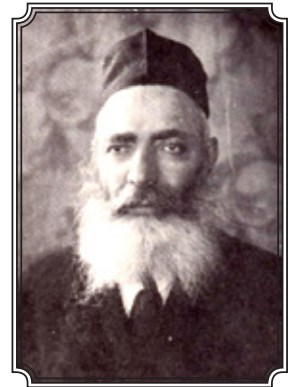
הדברים האמורים מפי הרה"ג הבד"צ שליט"א ירגיש כל מי שיש לו ניצוץ נשמה מאותם שעמדו על הר סיני כי נאמרים לאמתתן, השי"ת ירחם על שארית עמו להחזירם בתשובה שלימה ולא ישימו חשך לאור, ובזדאי מן הראוי לכל אחד לבקש רחמים על שארית ישראל שיחזרו בתשובה שלימה, ואין מעצור לה' להושיע ברב או במעט, ומובטחים אנחנו בנותן התורה ית"ש שלא יטוש את עמו ונחלתו ויחוש לנו ישועתו ברחמים.

נעתירת לב ונפש המחכה לישועה קרובה, ה"ק יוסף חיים זאנענפעלד

דברים נוקבים אודות האירוע החמור, שנשא מרן הגה"צ רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל מנהלה הרוחני של ישיבת מיר - בפני תלמידי הישיבה, תחילת זמן קיץ תרפ"ה

בחודש אייר באותה שנה, עם תחילת זמן הקיץ תרפ"ה בישיבת מיר שבליטא, בליל שבת קודש פרשת צו (ח' אייר), הקדיש המשגיח מרן הגה"צ רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל את שיחתו הקבועה - להסביר פשר תופעה מוזרה זו שעליה מחה מרן החפץ חיים במכתבו.

בדבריו שנאמרו בפני בני הישיבה עמד מרן רבי ירוחם זצ"ל על כך שנכון וראוי לכל 'בן תורה' שיבין היטיב את פשר התופעה, ויפיק לקח ממנה לבניינו הרוחני, וכה היו תמצית דבריו:

מרן הגה"צ רבי ירוחם ליוואויץ זצ"ל

שומה עלינו להתבונן על תופעה תמוהה ומוזרה שאנו עדים לה בה'פתיחה' של ה'אוניברסיטעט' (האוניברסיטה העברית) בירושלים. פרסום הדברים הגיע אלינו בגולה מארץ הקודש, כי יש אנשים אשר יראו בזה המוסד "מקום תורה" - "מקדש שלישי" - ואשר מייחסים להקמתו את "חזון הנביאים ואחרית הימים" של "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים". רבים תמהים כיצד ייתכן שרוב בישראל העוסק בתורה ומתלהט בעבודה המבין ויודע קדושת התורה מהי, יגיע לסטייה קיצונית כל כך.

אלא שאכן כך הם פני הדברים, וכבר היה כן לעולמים בחטא העגל שכידוע עם ישראל סובל ממנו עד היום ועד בכלל.

מפורש ברמב"ן (שמות לב-א) כי בשורש הדברים עושי העגל לא ראו ב'עגל' תחליף להקב"ה ח"ו, אלא התכוונו בסך הכל ל'צורה גשמית' שתסייע להם להגיע ל'כוונה' בהקרבת קרבנות לה', ומפורש הוא בכתוב שהקרבות שהקריבו היו לה' כמ"ש 'חג לה' מחר'. הנה כי כן, שורש הטעות היה שכאילו זקוקים ל"עזר" מבחוץ לעבודת ה', וב"עזר" כזה טמון השורש להשתלשלות - בהמשך הדרך - לאמונת "שיתוף" שלמה ומוחלטת.

וכאן המשיך מרן רבי ירוחם זצ"ל להסביר בפני בני הישיבה:

כך הם פני הדברים גם בכל ענייני היהדות. בתחילה מביאים איזשהו "עזר" בלבד. אלא שה"עזר" הלזה גורר אחריו עוד "עזר" ממקום אחר, עד שהופך "עזר" זה לאט לאט לכוח מקביל ושותף מלא! כך זה היה במעשה העגל; אחר שחיפשו "צורה לתועלת הכוונה בעבודת השם" הלכו ונגררו צעד אחר צעד עדי שלב של "אלה אלהיך ישראל"! כי הנטייה הטבעית של "כחי ועוצם ידי" גורם לאדם לראות בדמיונו את "עצמו" במעט מעשה כאילו שהוא הגורם המרכזי בעשייה, ומזה מגיעים בהמשך הדרך לעבודה זרה ממש רחמ"ל.

כך זה גם בעניין התורה. למרות ההבנה הבהירה בחשיבות ובקדושת התורה, מתגנב מהלך מדומה ומטעה שכאילו לא די בתורה עצמה, אלא זקוקים כביכול "לעזור ולסייע" להתורה. כך היה בתקופת חכמי פרובינצא שסברו כי החכמה והפילוסופיה נזקקים לאדם כ"עזר וסיוע" לתורה, ויצאו והתריעו על זה הגאונים שבאותו הדור כי תורתנו הקדושה אינה זקוקה לשום עזר, ולחמו בכל עוז נגד רעיון זה.

ואכן מהלך מדומה זה הוא שורש התופעה התמוהה שאירעה בירושלים לפני חג פסח. שורש פורה ראש ולענה זה – התפתח לעינינו עד כדי דעה מוטעית כל כך, שאנשים מסוגלים לראות ב'אוניברסיטה העברית' 'מקום תורה' ומקדש שלישי' וכדו' רח"ל.

כאשר אנו נחשפים בדורנו לדברים חמורים כאלה, שומה על כל 'בן תורה' להפיק לקח לעצמו, לבל יטעה אף הוא בטעות זו או הדומה לה. יש לשנן כי שלמות האדם היא על ידי התורה בלבד. החיפוש אחר "עזר" זולת התורה טומן סכנה גדולה, באשר כאמור מטבע הדברים הוא גורר אחריו ירידת קרן התורה ועליית קרנם של ערכים אחרים למרות שמתחילה הוצגו כ"עזר" בלבד לתורה...

(נערך עפ"י השיחה המלאה שהתפרסמה לראשונה ע"י הרב מרדכי שוורץ במוסף ש"ק יחד נאמן פ' שלח תשמ"ז, לרגל 50 שנה לפטירת מרן הגה"צ רבי ירחם זצ"ל)

פרסום מכתבו של מרן החפץ חיים זצוק"ל - בעיתון "קול ישראל" ניסן תרפ"ה

הודעה לבית ישראל.

הנה ידוע מעולם בירושלים עתיק היא העיר אשר בה בחר ד' להשרות שכנתו והיא היתה הסיד מלאה תורה ועבדת ד' ובה היו בניו בית המקדש לשם ד' בירוע לכל יושבי הכל, וכתוב ספורש בנבואים ובכתובים. וע"י בית המקדש נהפך סמו אמונת ד' והורתי בעולם, וכל ישראל מצפים ומחכים סתי יבנה המקדש השלישי, כמו שהנביאנו ע"י נביאיו הקדושים נמצאים אנשים אשר סבלי דעת ותבונה מכנים ומרמים את האוניברסיטה אשר בנו בעתיק בשם, בית המקדש השלישי ואכסניו של תורה, והרעיון הזה מפרסמים ומפיצים אותו בקרב בית ישראל, וזה חילול בית מקדשינו והורתינו הקדוש אשר לא נשבע מעולם בסותו, או לאנשים שכך שומעות! מחוב אנכי להגיד לכל בנך ישראל, כי האומרים את זה והמסכמים לזה הם רוצים לעקור את כל התורה כולה ומצותיה ואסור לילך בשיטותיהם, וכל המאמינים ימחיקים בתורה ד' יה' מחויבין למחות נגד ביוון קודש כזה—

ישראל מאיר הכהן

המחבר ספר 'חפץ חיים' ומשנה ברורה.

ידעתי גם ידעתי שימצאו אנשים שסיבתם אשר ילענו לזה ולא ארכש לי כבוד שהם אנכי כבר נאמר אשרי המוותר כבודו מפני כבוד המקום. הנ"ל. גם הרבנים בווינא יצאו בקול קורא להעם שלא ישלו את נפשם ע"י התעמולה הרעשנית בעד האוניברסיטה העברית שהנה כנגד תורת ישראל ודתה.

שערורית האוניברסיטה.

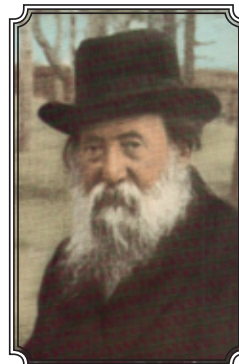
מההסתוללות של הצינים בקרשי ישראל הניעה כבר עד ההוצפה הנוראה לבנות את האוניברסיטה שהם אימצו להקים על הר הצופים בשם, בית המקדש השלישי, בעתונים צינים שיצאו באסרוקה יכפולני כנו את פהיתת האוניברסיטה: הניכת בית המקדש (ישיב ישיבים!) ביילנא הרביקי מידעות בחוצות העיר הקיראות לשסחת ולמצהלות על חניכת האוניברסיטה שהנה בית המקדש השלישי ובה יקויים כי סציון תצא תורה וגו', על הברווים האלה חתיסית ההסתרות הציניות וסרכו הסודות.

ההוצפה הנוראה הוצאת שנהפרסמה בכל העיר הכאיבה את לבב היראים והשלימים ואכלה יתפרפרות נוראה שררו ביניהם על ביוון הקדש, ועלבון התורה, הסודות, פרסם אחיכ בעתון, דאס ווארס' סנהב למערכת שבו היא אוסר שלא כל הסודות אחראי על הבריה שנהפרסם וכי עדיין לא נהאשר הכרוז על ידי הסניפים וכי, אוי לרד שכך עלתה ביסיון, נערים העלולים מפרסמים דברי כפירה וטיניה, יסחמסמים לספרותיהם הסויקות לתורה וססודת ישראל לא בכדי קדש כי אם בקדש הקדשים, סולולים "בכביר ישיבים יסכייחים כלככות הדיר הצעיר את הקות ישראל. הנהיצ בעל 'חפץ חיים' שליסיא יצא הראשון בסחאה חריפה על עלבון הקדש בסכתב דלקסן שנהפרסם בעתונים.

מלחמתו של מרן הג"ר חיים עוזר גרודז'ינסקי זצוק"ל נגד יוזמת העברת הסמינר לרבנים מברלין אל ארה"ק

בשנת תרצ"ד ניסה גורם רבני מסוים להעביר את הסמינר לרבנים שבברלין - לארץ ישראל. תחילה שם פניו לירושלים, ובשל ההתנגדות החריפה של גדולי ירושלים הפנה דרכו לתל אביב. מנהיג הדור דאז מרן הג"ר חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל, שראה ביוזמה זו חורבן נורא וסכנה עצומה ליהדות ולמוסדות התורה באה"ק, שיגר מכתבים לרבני ארץ ישראל, ליטא ופולין, והרעיש עולם ומלואו על מנת לסכל יוזמה מסוכנת זו.

מרן הג"ר חיים עוזר
גרודז'ינסקי זצוק"ל

בספר אגרות ר' חיים עוזר ח"ב נשתמרו תשעה מכתבים בעניין זה. להלן
ציטוטים מתוך חלק מהם:

כי לא אנוח ולא אשקוט בזה

"הגדתי לו וביקשתי למסור למע"כ וחבריו - דעת תורה שאין לעשות כן בשום אופן. אולם שמעתי אחרי כן כי רום מע"כ נסע לאה"ק ומתאמץ להוציא אל הפועל את חפצו, וכי שם פניו בתל-אביב לאחר שבירושלים עיה"ק לא הסכימו לזה, ורצונו לייסד שם הסמינר באמתלא עבור הספרדים מערי המזרח, מצאתי את עצמי מחויב בדבר לפנות אליו במכתבי זה...

איך יעלה על הדעת לייסד בית חרושת כזה לרבנים באה"ק שיש שם ישיבות גדולות ורבנים גדולים, גדולי תורה ויראה, לבחור ברבנים שאצלם דרך ארץ עיקר ותורה טפל, וגם להספרדים בערי המזרח אין צורך ברבנים כאלה... ואין זה תיקון רק קלקול גדול לאה"ק ועלבונה של תורה...

יתבונן בזה בטרם יעשה מעשה, כי לא אנוח ולא אשקוט בזה, כי על מי שיש בידו עליו למחות ולגדור את הפרצות".

(מתוך מכתב מג' חנוכה תרצ"ד אל יוזם התוכנית, נדפס באגרות ר' חיים עוזר ח"ב מכתב תקכ"ה)

האוניברסיטאות מטמאים את הגוף והנפש

אני פונה אליכם אחים יקרים וחביבים, תשימו לב לחינוך בניכם ובנותיכם. אל תשלחו אותם לאוניברסיטאות, יש שם תערובת בחורים ובחורות ביחד, ויש גם בהלימודים כפירה ומינות המנוגד לדת תורתנו הקדושה, ולמה לעזוב מקור מים חיים, תורתנו הקדושה המלמדת לאדם ומדריכה אותו... לחפור להם בארות נשברים...

ולזה שוב אני פונה אליכם, חוסו על נפש בניכם ובנותיכם, ללמד אותם אך ורק בבתי ספר חרדים ולהתרחק מהאוניברסיטאות, המטמאים את הגוף והנפש, ואז תזכו בכל הטוב בזה ובבא, ותתברכו בעושר ואושר בבריאות וכל הטוב.

ממני המברך, אלעזר מנחם מן שך

(מתוך מכתב, נדפס במכתבים ומאמרים ממרן הגרא"מ שך זצ"ל - ח"א עמ' לז)

לטעת שם הקולטורה האשכנזית אשר הרבה חללים הפילה

זהו לדעתי מעוות לא יוכל לתקון אם ח"ו יעלה בידו...

וזהו זמורת זר בכרם בית ישראל באה"ק, לטעת שם הקולטורע (קולטורה) האשכנזית אשר הרבה חללים הפילה, וראינו מה שעלתה להם...

ואבקש את רומע"כ אשר בכוח השפעתו ישפיע עליהם שבל יעשו צעד מסוכן כזה.

(מתוך מכתב מה' חנוכה תרצ"ד אל הרב קוק,
נדפס באגרות ר' חיים עוזר ח"ב מכתב תשצ"ג)

לערב כוס רעל במי התלמוד

יאבה נא כבוד תורתו לדרוש בשמי את שלום הרב... אם אמנם כבר הודעתי ע"י... את דעתי כי לא ייתכן בשום אופן להעביר את המוסד הזה לעיה"ק, הנני להכפיל עוד הפעם...

ומובן מאליו כי ביקור באינווערזיטעט (אוניברסיטה) בעיה"ק עם רבנות, זיווג כזה אינו עולה יפה, לערב כוס רעל במי התלמוד...

(מתוך מכתב מר"ח כסלו תרצ"ד אל הרב קוק,
נדפס באגרות ר' חיים עוזר ח"ב מכתב תשצ"ג)

המחיר ששילמה פרנקפורט על שהתירה את המדע

פרנקפורט התירה את המדע, והכניסה את הלימוד באוניברסיטה לכלל ה"לכתחילה" שבחינוך. המחיר ששילמו בעד זה, היה שנתמעטו מספר גדולי התורה בין חניכיהם. ואפילו מאלה שלמדו תורה בישיבות ליטא ופולין ואת המדע באשכנז, רק מעטים מאוד מהם (ממש נער יכתבם ואולי אף פחות מזה) אשר נהיו ללומדים גדולים, אמנם הרוויחו בזה אשר מספר המקולקלים אצלם היה קטן מאוד.

אם כי, בעצם טהרת ההשקפות בנוגע לאמיתותה הגמורה ממש של שיטת התורה הקדושה - במקום שהמדע סותרתה - הי' לקוי קצת, על ידי איזה שותפות משונה דאפשר לצרף סתירה ממשית בלב אחד, מכל מקום כמעט כולם נשארו מקיימי מצוות במסירות נפש, וכמה מהם זהירים מאוד אפילו בדקדוקי המצוות.

הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל - ציטוט מתוך מכתב
(נדפס ב"מכתב מאליהו" ח"ג עמ' 356)

פעילותו של מרן הגר"ע זצ"ל לסיכול יוזמת פתיחת "מחלקה ללימודי רבנות" באוניברסיטה העברית בירושלים

ראוי לעשות כל טצדקי להפריעם מזה

עוד לא שקטה הסערה, וכבר באותה שנה נולדה צרה חדשה. אנשי ה'מזרחי' יזמו רעיון חדש: פתיחת "מחלקה ללימודי רבנות" בתוך האוניברסיטה העברית בירושלים. כדי לקבל גושפנקא של "כשר אני" תכננו להעמיד בראשה דמות רבנית מוכרת. מרן הגר"ע זצ"ל פעל נמרצות כדי לסכל את התוכנית. ממערכה זו נשתמר המכתב דלהלן ששיגר מרן הגר"ע זצ"ל אל מרן החזון איש זצ"ל אודות תוכנית מסוכנת זו:

אור ליום ה' פ' משפטים תרצ"ד

אחדש"ת. יקרת מכתבו ע"י מר... הגיעני.

והנני להודיעו כי הרב ר' מאיר הילדסהיימר משך את ידו מדבר הוצאה לפועל את העברת הסמינריום ע"פ המכתבים שכתבתי אליו, ובטל דעתו מפני דעתי. אך א' מהמורים, גדול בתורה, הודיעני כי האוניברסיטה בירושלים חושב לפתוח מחלקה לידיעת הרבנות, והעומד בראשו יהיה... וזהו עפ"י השפעת המזרחים מן הצד כדרכם... בכל אופן אחשוב אשר ידי יבא בדברים עם... אשר כמובן ראוי לעשות כל טצדקי להפריעם מזה, ולחכם שכמותו יספיק הקיצור.

והנני ידידו מוקירו ומכבדו כרום ערכו הדורש שלומו תמיד באהבה רבה, ומחכה לתשובתו בהקדם.

חיים עוזר גראדזענסקי

(שם, מכתב תשצ"ז, וגם בסוף אגרות חזו"א ח"ב מכתב ו')

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל: אין לנשים חרדיות ללמוד באוניברסיטה

לכבוד הגאון רבי ארי' מלכאל קוטלר שליט"א

ראש הישיבה הגדולה והמפורסמת לתהילה 'לייקווד'

ברכה ושלו' רב

בדבר השאלה של לימוד נשים חרדיות באוניברסיטה בכדי לקבל תעודת בגרות, ועי"ז תוכל לכלכל את הבית ובעליהם יוכלו לשבת על התורה במנוחת הנפש, אשר תוכנית הלימודים ללמוד בספרים המלאים דברי מינות וכפירה ואף דברי נבלה המטמאים ומכלים מנפש ועד בשר.

וכבר פסק הרמב"ם הל' עבודת כוכבים פ"ב הל' ג' "ועל עניין זה הזהירה תורה ונאמר בה ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים, כלומר לא יימשך כל אחד מכם אחר דעתו הקצרה וידמה שמחשבתו משגת האמת, כך אמרו חכמים אחרי לבבכם זו מינות ואחרי עיניכם זו זנות, ולא זו אע"פ שהוא גורם לאדם לטרונו מן העולם הבא..."

(נדפס בספר "כתביו לדורות" קובץ אגרות וכתבי הגרי"ש זצ"ל, מכתב קכט)

ח' אייר תשנ"ט

פעילותו של מרן הגר"ע זצ"ל לסיכול יוזמת ייסוד סניף של ישיבה-אוניברסיטה שבניו יורק - בארה"ק

צעד מסוכן ליהדות

אולם עדיין לא שקטה הארץ.

בשנת תרצ"ה, כשנה בלבד לאחר פרשיית הסמינר לרבנים, נשמעה מזימה חדשה והפעם מניו יורק שבארצות הברית, להקים בארץ "ישיבה אוניברסיטה" כדוגמת מוסד זה הפעיל בארה"ב. גם נגד תוכנית זו לחם מרן הגר"ע זצ"ל בכל עוז, עד שירדה בס"ד מעל הפרק.

בספר אגרות ר' חיים עוזר נשתמר המכתב דלהלן ששלח הגר"ע אל הרב קוק בנידון:

יום א' ה' אדר שנת תרצ"ה

הו"כ ידידי הנעלה הרה"ג הגדול המפורסם כו' כש"ת מהור"ר אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, ישא ברכה מאת ד'.

אחד"ש הדר"ג שי

מהידיעות אשר אתי, מאמריקה מתעתדים איזה יחידים או יחיד לנסוע לאה"ק להכין שם מכון ישיבה עם קאלעדז' דוגמת ישיבת ר' יצחק אלחנן בניו יורק. ואם כי לא אדע אם הידיעה ברורה, ואם היא גם למעשה, בכל זאת מצאתי לנכון להודיע להדר"ג מיד, שידע מזה, לקדם פני הרעה בעוד מועד.

הלא למותר לפני להודיע עד כמה הצעד הזה מסוכן ליהדות ומוסדות התורה באה"ק, ובודאי יעמוד הדר"ג על המשמר בזה.

והגני ידידו מוקירו ומכבדו כרום ערכו הדוש"ת.

חיים עוזר גראדזענסקי

(שם ח"ב מכתב תשצ"ח)

חזיר עם שטריימל

הבוקר לאחר תפילת שחרית, נשאל מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן (שליט"א) [זצ"ל] - מה בדבר מקומות אקדמיות שנקראות "חרדיות"? הוא ענה "ס'איז א חזיר מיט א שטריימל" [הם כמו חזיר עם שטריימל] כלומר, זה חרדי רק במראה החיצוני, אבל זה טרף במהותו.

מפי הגאון רבי ברוך שפירא שליט"א
מראשי ישיבת "קול תורה" לצעירים

מערכות הקודש מתקופת השנים שבין תשט"ז עד תשל"ט

המערכה בשנת תשט"ז בראשות מרן הגרי"ז זצ"ל נגד יוזמת אנשי המזרחי להקמת "המדרשה להכשרת רבנים" ❖ פעילות מרן הגר"י אברמסקי זצ"ל בתשל"א לביטול מזימת הקמת "בית ספר לרפואה" לבני תורה ❖ פעילות גדולי הדור נגד הקמת "בית המדרש לרבנים" ברוח חדשה ע"י אוניברסיטת בר אילן ❖ המערכה בתשל"ה בראשות מרן הגרא"מ שך זצ"ל נגד ה"מכללה" בבית וגן שבירושלים ❖ המערכה הממושכת של גדולי הדור נגד הקמת "ישיבה אוניברסיטה" באה"ק ❖ המערכה בתשל"ט נגד הקמת טורא-קולג' באה"ק

גדולי הדור במערכה נגד יוזמת אנשי המזרחי להקמת המוסד: "המדרשה להכשרת רבנים"

אחת ממלחמותיו העיקשיות של הרב מבריסק מרן הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל באנשי ה'מזרחי' הייתה סביב רעיון הקמת "בית מדרש לרבנים".

היה זה בשנת תשט"ז. לאחר שיוזמת אנשי המזרחי לחידוש ה"סנהדרין" נחלה תבוסה עקב פעילותו הנמרצה של הרב מבריסק לביטולה, עברו הם לרעיון חדש [באמצעות משרד הדתות והסוכנות], והפעם בדמות "בית מדרש לרבנים", וכפי השם שכינוהו הם עצמם "המדרשה להכשרת רבנים".

היטב להגדיר את המגמה הטמונה ברעיון זה הג"ר צבי פסח פראנק זצ"ל, במכתבו ששיגר לחברי הרבנות הראשית מיום כ"ד שבט תשט"ז, בו הביע התנגדות חריפה לעצם הרעיון, וכתב בין היתר בזה"ל: בזה אני רואה הרס וחתירה עמוקה להשיבות בכלל וללומדי התורה בפרט. כידוע נצמח זה מהפתגם וההנחה ההמונית, שיש להכניס תיקונים חדשים בענייני הרבנות שיהיו הרבנים מתאימים ונוחים לבריות שבימינו... עכ"ל.

לאחר שפרסמו אנשי המזרחי את דבר היוזמה בעיתונות, קבעו דיון מיוחד בגידון - בכינוס של 'מועצת הרבנות הראשית', זאת כדי להוביל את הרעיון לפסים מעשיים. הדיון נקבע ליום כ"ד טבת

תשט"ז, אך עם היוודע הדבר הקדימם הרב מברסק וקינס אף הוא לעומתם 'אספת חירום' של גדולי אותו הדור ביום כ"א טבת, על מנת לדון בדרכי המלחמה לבלימת הרעיון. מאותה אספה יצא מעין 'פרוטוקול' (מוצג להלן) שחתמו עליו מרנן ורבנן גדולי וענקי אותו הדור, שבסיומו נכתב בזה"ל: "החרש לא נחריש ולא נשקוט ולא ננוח בע"ה עד אשר נפר את היזמה הזאת משורשה!" ה'פרוטוקול' התפרסם במלואו בעיתונות דאז.

כמו"כ עפ"י הוראתו כתב הרב משה שנפלד ז"ל מאמר הסברתי וסקירה היסטורית בנידון, כדי לגולל בפני הציבור את טעמי ההתנגדות. (למיטב ידיעתנו – משום מה המאמר לא פורסם אז ב"דגלנו". אומנם תוכנה פורסם שנים לאחר מכן בשנת תשל"ב בחוברת מיוחדת שי"ל במסגרת מאבקם של גדולי הדור דאז במהדורת "בית מדרש לרבנים" שיזמה אוניברסיטת בר אילן, וכפי שיובא להלן). פעולותיהם הנמרצות של מרן הרב מברסק ושאר גדולי אותו הדור עשו פרי, וכעבור מספר חודשים ירדה תוכנית הקמת "המדרשה להכשרת רבנים" מסדר היום.

ה"פרוטוקול"

בהתאספנו יחד אנחנו הח"מ באור ליום ו', כ"א בשבט תשט"ז

בדבר "המדרשה להכשרת רבנים" ש"מלבד ההוראה במדעי היהדות תנתן במדרשה השכלה אקדמאית כללית" ו"כן הדרכה בשפוט רבני", כפי שהם עצמם פרסמו זאת בעיתוניהם באופן רשמי, אשר הסכנה במוסד כזה מובנת לכל, וכבר נוסדו משכבר הימים במדינות שונות "בתי מדרש לרבנים" כאלה ונאסרו אז בשעתם על ידי גדולי הדורות ההם, והנסיון הראה בעליל עד כמה קלקלו והחריבו המוסדות האלה את בית ישראל בכל הנוגע לתורה וליהדות, והרבנים שיצאו מ"בתי מדרש" אלה היו מנוערים וריקנים מכל, ללא תורה וללא יראה והחריבו גם את קהילותיהם, כידוע לכל.

וגם בדורנו אנו עמדו תמיד רבותינו על המשמר לבלי תת ליסד "בתי מדרש לרבנים" כאלה, וכל אלה שנטו מדרך זו נכשלו ויצאו מהם זמורות זרים והיו לסלון ממאיר וקוץ מכאיב לבית ישראל, מהם היו למקצצים בנטיעות וכו' וכו', ושמנו פניהם "לתקן" את הדת לפי רוח הזמן, ולהתאים את חוקי תורתנו הק' למציאות החפשית ולדרישת הזמן, ועכשיו רוצים ליסד כזה באה"ק.

בהתבונן ובשים לב לכל זה החלטנו, שלא עת לחשות בזה ושהחובה מוטלת ללחום ולהפריע בעד הקמת מוסד כזה, שסכנתו קרובה ח"ו לתורה וליהדות והוא עשוי להיות תיכף לאבן-נגף ולצור-מכשול לבית-ישראל בהיווסד מוסד כזה להקים רבנים בישראל ודעתנו גלויה, שחלילה ליסד "בית מדרש" כזה באיזו צורה שהיא, חלילה, לא תהא כזאת בישראל!...

אנו מתנגדים אפוא, בכל תוקף ועוז ליסד מוסד להכשרת רבנים באיזה צורה שהיא, בשם זה או אחר. על מעשה זה החרש לא נחריש ולא נשקוט ולא ננוח בע"ה עד אשר נפר את היזמה הזאת משורשה....

יחזקאל אברמסקי, גאב"ד לונדון

עקיבא סופר, גאב"ד זר"מ פרעשבורג

יחזקאל סרגא, ראש ישיבת חברון

יצחק זאב סאלאווייציק, גאב"ד בריסק

דוב בעריש ווידענפלד, גאב"ד טשעבין

אליעזר יהודה פינקל, ראש ישיבת מיר

(נדפס בספר הרב מברסק ח"ד עמ' 290, ובקובץ מכתבים עמ' ל')

פעילות גדולי הדור לביטול מזימת הקמת "בית ספר לרפואה" לבני תורה

בשנת תשל"א יזם גורם מסוים מארה"ב להקים פה בארץ בית ספר לרפואה המיועד מלכתחילה עבור "בני תורה", כשלוחה של אוניברסיטה קיימת. מרן הג"ר יחזקאל אברמסקי זצ"ל שהיה אז בשנתו השמונים ושש, ראה ביסוד בית ספר כזה סכנה רוחנית עצומה ונרתם לביטול המזימה. עמד ושיגר איגרת למרן הג"ר משה פיינשטיין זצ"ל, וצירף אליו צילום של פרסום הידיעה על התוכנית, ואלה דברי האיגרת ככתבה וכלשוונה:

כבוד ידיד נפשי הגאון המפורסם בתורתו וביראתו

כש"ת רבי משה פיינשטיין שליט"א

חסד ה' יהי חופף עליו כל הימים!

ידיד נפשי!

הפתקא הצרופה בזה, הרעישה הלבבות של כל תופשי התורה בארצנו הקדושה.

האמור בה, שה--- עומד להקים בית ספר לרפואה "לבני תורה" בישראל!

בית ספר כזה, אין לו לסמוך על תלמידים שאין עליהם שום תקווה שיהיו נמנים על תלמידי הישיבות; אלה נכנסים לבתי ספר לרפואה הקיימים מכבר, שיש להם כבר יד ושם בארץ...

בית הספר אשר ה--- עומד להקים, אין לו להישען אלא על תלמידים שהיו נמנים על תלמידי הישיבות, שארית ישראל בקיום התורה, וכאמור הוא מוכן להיות במפעל זה שליח של אוניברסיטה בארץ או בחוץ לארץ.

כמובן, מצווים כל חובבי תורה להתקומם נגד הקמת בית ספר כזה בכל אומץ, כדי למנוע את הקמתו בעוד מועד.

גדול המעשה אשר יעשה כבוד גאונו אם ישפיע על--- שיחדל מלחתור חתירה תחת מוסדות התורה, טרם שיהיו מוכרחים לגדור בפני פרצה כזו.

בברכת נחמה כפולה ובידידות נאמנה

יחזקאל אברמסקי

(נדפס בספר "מלך ביזפיו" תולדות חייו ופועליו של
מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, עמ' 730)

פעילות גדולי הדור נגד הקמת "בית המדרש לרבנים - ברוח חדשה" ע"י אוניברסיטת בר אילן

"מחויבים להילחם נגד זה - שלא יבא לביצוע לא מינה ולא מקצתה"

בשנת תשל"א יזמה אוניברסיטת בר-אילן הקמת 'בית מדרש לרבנים' או 'מדרשה גבוהה לתורה'. כאשר קמה סערת רוחות נרתעו פטרוני המדרשה ומיהרו לפרסם שביטלו את שילוב לימודי החול

בתוכנית הלימודים. אך גדולי הדור לא הלכו שולל אחרי התחבולות הערמומיות, ויצאו בהכרזה כי האיסור בעינו עומד. הסיפור המלא הובא לעיל (עמוד 18) בסקירה ההיסטורית פרק ב', תחת הכותרת: "מאחורי מסווה בשינוי השם".

וזה לשון הכרוז:

נזדעזענו לראות בימים אלה מה שנתפרסם דברי איש המדבר רהב על הרבנים שליט"א אשר קטנם עבה ממתניו, ומוציא דברים שלא ניתנו לאומרם על מורי הוראה בישראל, המכהנים פאר בהיכלי התורה ובקהילות הקודש ומלמדים את עם ה' דעת ותבונה ודרך ה' אשר ילכו בה, שבכוח התורה ובהוראתם הייתה לנו תקומה עד היום הזה, וכל הרוחות שבעולם לא יזיזום ולא יגעו בה לרעה כל ימי עולם.

ועכשיו לפי דבריו אין הרבנים לפי רוח הזמן ואינם ראויים עוד להורות הוראה בישראל, ובזה הוא מטיל דופי בקהל ה', שאינם מסוגלים עוד לקבל על עצמם הוראה בתורת ה' ברוח המסורת שבידינו מדור דור.

ולכן הוא מתיימר להקים "בית מדרש לרבנים" ברוח חדשה ע"י אוניברסיטה "בר אילן" ולהכשיר בו רבנים להורות הוראה לפי רוח הדור.

הקמת מוסד כזה הוא פרץ גדול בחומת תורתנו הקדושה ואחריתו מי ישורנה, ומחויבים אנו להלחם נגד זה במסירות נפש שלא תינתן הצעה זו לביצוע לא מינה ולא מקצתה.

וגם מלפנים בעלות רעיון כזה בדור העבר התקוממו כנגדו כל גדולי הדור בכל תוקף ועוז ולא נחו ולא שקטו עד שירד העניין מעל הפרק, ומכל שכן עתה.

אי-לזאת מצאנו לנחוץ ולחובה לפרסם ברבים את מחאתנו והתנגדותנו הנמרצת כנגד יזמה כזאת, וח"ו לא תהא כזאת בישראל, כי תוה"ק שלימה היא בכל, ואינה זקוקה לשום אמצעים זרים להוראתה, והיא המכוונת ומשרתת את הוגיה ולומדיה במידות טובות ודרכי נועם ובכל יקר וסגולה, וגם מתווה למו דרכיה ונתיבותיה בהנהגת העולם ובכל הצורך לזה, ורק אלה אשר גודלו וחונכו על ברכי התורה בטהרתה וקדושתה, ומוסרים נפשם לעמול בה לבדה באמת, הם יהיו המלמדים בעם ולא זולתם, ולא יהיו אף אחד מתופשי התורה ליטול חלק בביצוע רעיון זה, ושום איש לא יהא מסייע בדבר, וחלילה למי שהוא להיות מן התומכים להפיק זממם באיזו צורה שתהיה, והעולם על רוחם היה לא תהיה, בעזרת השם יתברך.

ועל זה באעה"ח בחודש מנחם אב תשל"א

אלעזר מנחם מן שך	חיים שמואלביץ	יעקב ישראל קניבסקי	משה שמואל שפירא
אליהו מישקובסקי	יהושע ברים	מרדכי שולמן	פנחס מנחם אלתר
ברוך שמעון שניאורסון	יחזקאל אברמסקי	משה חברוני	שלמה זלמן אויערבך
דוד פוברסקי	יחיאל מיכל פיינשטיין	שלום נח ברזובסקי	
זלמן זלזניק	יוסף דוב סולובייציק	שלמה שרייבר	

(נדפס ב"השקפתנו - קהלות יעקב" עמ' 21)

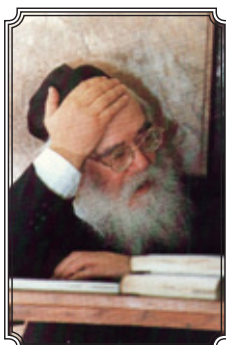

המערכה נגד המכללה

"סורו נא מעל אהל הרע הזה"

בשנת תשל"ה התעוררה סערה עצומה בדבר לימוד בנות ישראל כשרות במכללה שבשכונת בית וגן בירושלים. סיפור הדברים נמסר כאן כפי שהעלה אותם על הכתב הג"ר משה מרדכי שולזינגר זצ"ל,

בספר פניני רבינו האבי עזרי, עמודים קיח-קיט.

מרן בעל ה"אבי
עזרי" זצ"ל: "סורו
נא מעל האהל
הרע הזה!"

בריש חודש סיון תשל"ה באו שני תלמידי חכמים לבני ברק, כדי להניח את דבר תוכנית הלימודים של ה"מכללה" - שכללה עניינים פסולים - בפני מרנן ורבנן בעל הקהילות יעקב ובעל האבי עזרי זצוק"ל שהיו אז בחיי חיותם. המצב היה שהיו מהחרדים שלא נמנעו מלשלוח לשם את בנותיהם לאחר שסיימו את בית יעקב, ולכן היה צורך לפרסם את ה"טריפה" שיש שם.

מרן בעל
ה"קהילות
יעקב" זצ"ל: "מה
הבאתם לי את
הטריפה הזאת?!"

כשנכנסו למרן בעל הקהילות יעקב והניחו לפניו את תוכנית הלימודים, הוא התחיל לצעוק עליהם: "מה הבאתם לי בבית את הטריפה הזאת?" הם ענו שהם מבקשים שמרן יראה ויוציא

את פסקו לציבור, אך מרן צעק: "מה אתם חושבים שאני מלאך? אם אני אראה כאן דבר לא טוב, כל ימי חיי זה ינקר במוחי, וגם ביציאת נשמה זה יבא לקראתי. אתם רוצים להכשיל אותי להראות לי דברים כאלה, והרי אני כל החיים נזהר לא לראות שום דבר חיצוני, ועכשיו לעת זקנתי זה חסר לי?" חזרו ושאלו: "אם כן מי יוכל לראות את זה כדי לפסוק על זה את הדין, הרי כל אחד יעשה ק"ו, אם מרן אומר שאינו יכול להסתכל בזה, מי יכול?", חייך מרן והשיב: "יש אדם אחד בדור והרב וולף שמו, לכו אליו בשמי, יש לו סייעתא דשמיא מיוחדת, הוא מחוסן מהדברים האלו, ואין ללמוד מזה לאחרים", וכך עשו.

לאחר שיצאו ממרן בעל הקהילות יעקב, הלכו למרן בעל האבי עזרי והציעו לפניו כל העניין.

מרן נסער מאוד, ואמר שיכתוב מכתב על זה. כעבור ימים בודדים, בערב חג השבועות לאחר תפלת המנחה נכנסו אליו שלושה תלמידי חכמים, ומסר להם את מכתבו המובא כאן להלן, בו הוא פונה לכל בנות ישראל המסיימות בית יעקב, וקורא להם "סורו נא מעל אהל הרע הזה!" המכתב עורר הדים נרחבים, ומנע מרבים מלדרוך במקום זה שלרוב בניין ומניין של בני תורה הפך למקום פסול שהינו עומד מחוץ למחנה.

וזה לשון המכתב:

ב"ה, יום ה' ערב חג השבועות תשל"ה

הנני פונה בזה לכל הבנות הגומרות בבתי ספר בית יעקב והסמינריונים,

שלו' לכן,

כאשר שמעתי שיש ממכן, אשר רוצות להמשיך הלימודים בהמכללה אשר בירושלים בשכונת בית וגן, אשר בשם "מכללה חרדית" נקראת.

והנה ראיתי את השנתון תשל"ד - תשל"ה, ובו תוכנית הלימודים.

ראיתי ונזדעזעתי, שראיתי בו דברים אשר הם אסורים בהחלט, כמו הביקורת לביקורת המקרא בעמ' 19, אשר כמובן שצריכים מקודם לראות ולעייין בהביקורת, ולדעת על מה יהיה הביקורת, וזה

אסור בהחלט על פי המבואר בהרמב"ם (פ"ב מהל' עכו"ם ה"ג) שכתב "ולא עבודת כוכבים בלבד הוא שאסור להפנות אחריה במחשבה, אלא כל מחשבה שהוא גורם לו לאדם לעקור עיקר מעיקרי התורה, מוזהרים אנו שלא להעלותה על לבנו ולא נסיח דעתנו לכך, ונחשוב ונמשיך אחר הרהורי הלב, מפני שדעתו של אדם קצרה, ולא כל הדעות יכולים להשיג האמת על בוריו, ואם יימשך כל אדם אחר מחשבת לבו נמצא מחריב את העולם לפי קוצר דעתו".

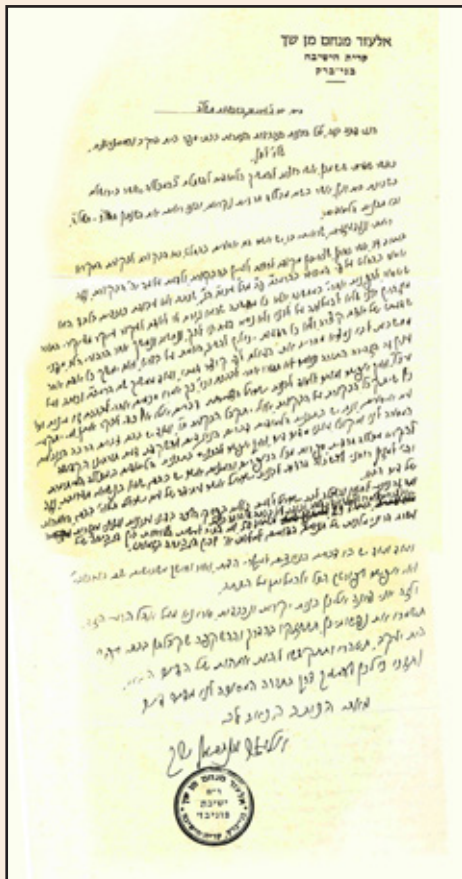
ועוד ממשיך שם הרמב"ם וכותב: "ועל עניין זה הזהירה התורה ונאמר בו 'ולא תתורו אחרי לבבכם' וכו' (במדבר טו-לט), כך אמרו חכמים (ספרי במדבר קטו, ברכות יב:) אחרי לבבכם זו מינות וכו'" עכ"ל, ואיך אפשר ומותר ללמד בנות ישראל הצעירות דברים אלו, אף כדי לבקר אותן, ומי יתקע כן שתתקבל הביקורת על הביקורת, אולי יתקבל הביקורת ח"ו.

וגם יש בתוכנית הלימודים דברים הנוגדים להשקפת דעת תורתנו הקדושה המסורה לנו ומקובל עלינו מדור דור. איך אפשר להכניס בתוכנית הלימודים במכללה המתיימרת להיקרא "מכללה חרדית" ספרות מכל הכופרים והמינים אשר יש בהם שחיו בנישואי תערובת, וזה יהי' למזון רוחני להשכלה חרדית לבנות ישראל, אשר עתידה של עם ישראל תלויה בהם, האמהות של הדור הבא.

ומה זה נוגע לחינוך והשכלה של בת ישראל שתדע כללים בפסקי הלכה בדיני עגונות ודיני ממזרות ובדברים שאסרו חכמינו לדרוש בשלושה (חגיגה יא:), ובוודאי לא בכיתה של הרבה בנות בעמ' 29 ובעמ' 50.

ומי התיר לעשות השוואות בין הגבורה של עשרה הרוגי מלכות של תנאים הדומים למלאכי א', לבין הגבורה בזמנינו?

ועוד ועוד יש בו דברים הנוגדים לעיקרי הדת, ואור וחושך משמשים שם בערבוביה, ואי אפשר לפרט הכל ולהעלותו על הכתב.

ולזה אני פונה אליכן בנות יקרות ונכבדות, סורו נא מעל אהל הרע הזה, תשמרו את נפשותיכן, תתחזקו בהדרך ובהשקפה שקבלתן בבתי ספר בית יעקב, תטהרו ותתקדשו להיות אמהות של הדור הבא, ותזכו כולכן להמשיך דרך התורה המסורה לנו מדור דור.

מאתי הכותב בכאב לב

אלעזר מנחם מן שך

יש לציין שכשהביאו את המכתב הנ"ל בפני מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר, עיין בו והתבטא בהתפעלות ואמר: "אזא גוטע שטיקל אבי עזרי" (כזה קטע מצוין של אבי עזרי), ואמר שיוורה לכולם להוציא את בנותיהם משם.

מרן הגר"ח
שמואלביץ:
"אזא גוטע
שטיקל אבי
עזרי"

אולם, בכך לא תם העניין. בסמינר בית יעקב בתל אביב הודיעה אחת התלמידות כי בשנה הבאה בדעתה לעזוב את הסמינר ולעבור למכללה. המחנכת ששמעה ונחרדה מזה, לאחר שביררה עם הבת פשר הדבר, הבינה כי רב אחד שהוא קרוב משפחתה הסביר לתלמידה שכביכול הוא עצמו שמע ממרן בעל האבי עזרי בשיחה אישית כי המכתב שפרסם נגד המכללה הוא רק לציבור, אך לכל אחת ששואלת באופן אישי הוא עונה שאפשר ללמוד שם... המורה שלא האמינה לדברים, לא טמנה ידיה בצלחת, נסעה לבני ברק ונכנסה אל מרן זצ"ל לברר את הדברים מכלי ראשון.

מרן נחרד למשמע אזהריו, וירד תיכף ומיד לטלפון הציבורי [באותו זמן לא היה לו טלפון בבית], ובמעמד אותה מורה התקשר לאותו רב וכה אמר לו: "נמצאת אצלי מורה מהסמינר בתל אביב, ואומרת בשמך דברים שאמרת בשמי בקשר למכללה... דע לך שאני לא מוחל לך לא בזה ולא בבא על ההוצאת שם רע הגדולה שהוצאת, ותדע שדעתי היא שאין לאף בת מבית יעקב ללכת לשם ללא יוצא מן הכלל, ואני מבקש שיותר לא תחזור על דברים כאלו". אח"כ פנה מרן למורה ואמר: "שמעתך? עכשיו תוכלו לתת תשובה ברורה".

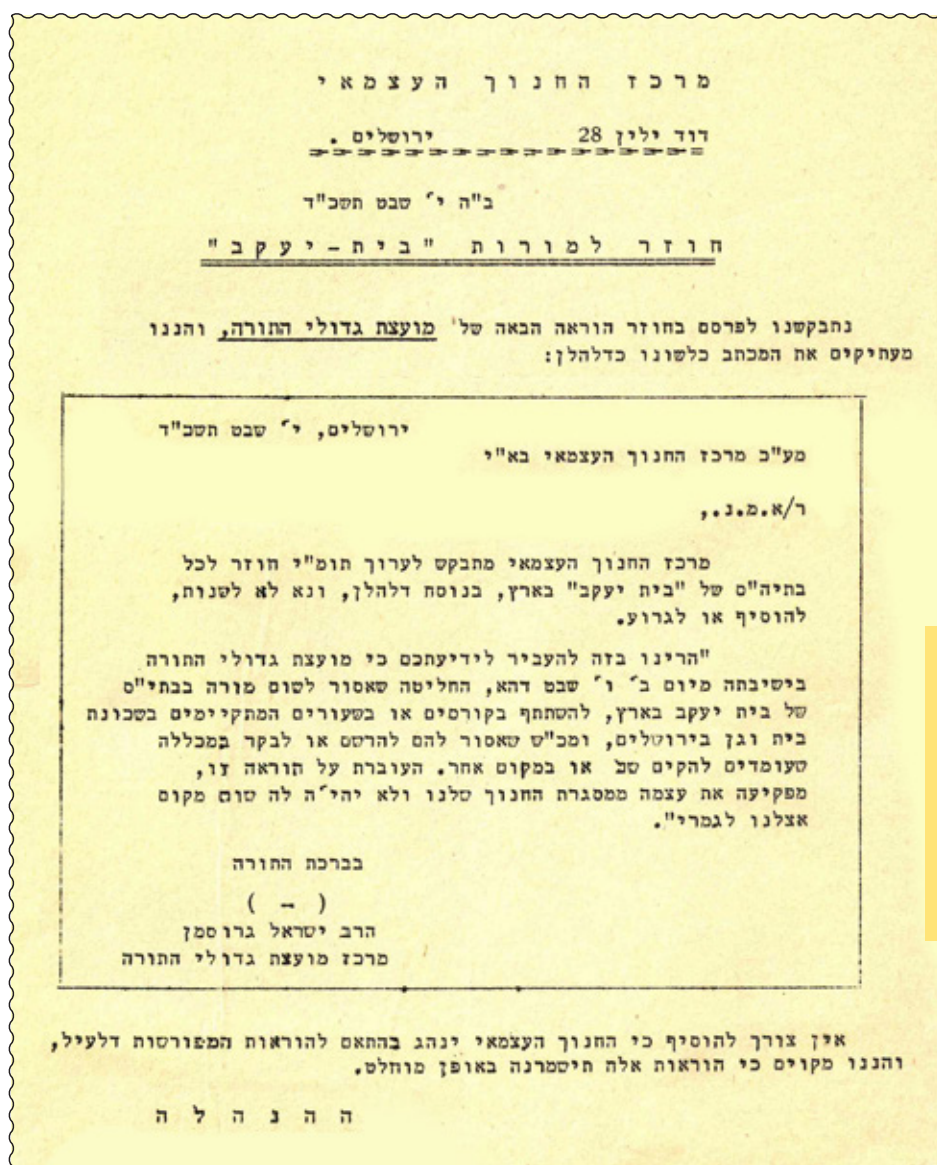
(מספר פניני רבינו האבי עזרי, עמודים קיח-קיט)

הועלה ענין המכללה ללימודי קודש שבהקמתה עוסק ה... מבית וגן, בה יתקבלו גומרות סימינר, ודרגת הלימודים תהיה אוניברסיטאית, דבר שיקנה גם דרגה אקדמאית. חברי הועדה תמימי דעים בדבר הסכנה הנשקפת באופן ישיר לבית יעקב. צוין שיש כבר מורות ההולכות לשיעוריו בתנ"ך מדי שבוע בשבוע, וכפי הנראה רוב המשתתפות מ"בית יעקב", דבר שנותן לו בודאי עדוד ותקוה כי יקבל תלמידות מבית יעקב. נמסר כי בימים אלה פורסם בעיתונות שמות חברי האגודה של המוסד שרובם אנשי המזרחי, וזה יהיה כנראה גם אופיו וכינונו.

סוכם:

- א. החלטת מועצת גדולי התורה שכל מי שיש לה השכלה אוניברסיטאית לא תתקבל לעבודה בחינוך העצמאי ובסמינרים, חלה גם על מכללה זו, וכן לנקוט באמצעים שהמורות הלומדות כבר, תפסקנה השתתפותן בשיעוריו ללא דיחוי.
- ב. לנקוט באמצעים מתאימים על מנת למנוע יסודו של המוסד בכלל.

קטע מתוך פרטוקול
ההחלטות שנתקבלו
בישיבת הועדה
הרוחנית העליונה
של ה'חינוך העצמאי'
שהתקיימה ביום כ"ה
חשון תשכ"ד

ב"חוזר" מטעם
הנהלת ה'חינוך
העצמאי' משבט
תשכ"ד, מועברת
החלטת 'מועצת
גדולי התורה',
בעקבות ניצני
ה"מכללה"
הראשונים

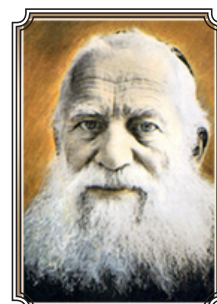

המערכה הממושכת נגד הקמת "ישיבה אוניברסיטה" באה"ק

כפי שסופר לעיל בשנת תרצ"ה סיכל מרן הג"ר חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל את המזימה לפתוח בארץ הקודש סניף של "ישיבה אוניברסיטה", והרעיון ירד אז מעל הפרק.

אולם כעבור שלושים וארבע שנים, בשנת תשכ"ט, התעוררה יוזמה זו מחדש ורקמה עור וגידים, ולאחר שנמצא נדבן שהקציב למטרה זו שני מיליוני דולר, הוחל בצעדים מעשיים.

מרן הרב מפוניבז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, שנחרד מפני הסכנה הרוחנית הטמונה ביוזמה זו, פעל נמרצות לבטל את התוכנית, ופנה - בביקורו האחרון לחייו בארה"ב - ליוזמי הרעיון באזהרה תקיפה, לבל יהינו להוציא

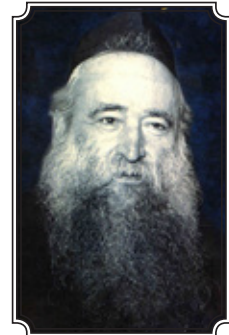

מרן הרב
מפוניבז' זצ"ל

מחשבתם לפועל. הוא הבהיר והזהיר (כסגנון הגר"ע במכתבו) "כי הוא לא ינוח ולא ישקוט בדבר הזה", ובס"ד ירד שוב העניין מעל הפרק.

(מספר 'הרב מפוניבז' עמ' רט"ז)

אולם לאחר מכן, כעבור שבע שנים נוספות, בשנת תשל"ו, התעוררה שוב היוזמה מחדש. או אז כשהגיע דבר התוכנית לאוזניו של מרן הג"ר יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שכבר היה אז בשנתו התשיעים לחייו, חלש ורפה אונים מרוב חולי וזקנה, נפשו נסערה מאוד ולא ידע את רוחו. הוא התבטא בפני מקורביו במילים חריפות "דער שטן האט זיך פארלייגט אף די תורה" (השטן הכריז מלחמה נגד התורה). למרות תשישותו, חגר שארית כוחותיו וירד ממיטת חוליו כדי לערוך את איגרתו דלהלן שהריץ בדחיפות אל הרב יוסף דב סולובייצ'יק מבוסטון, שעמד אז בראש "ישיבה-יוניברסיטי" שבניו יורק.

מרן בעל ה"חזון יחזקאל" זצ"ל

המכתב ששלח מרן הג"ר יחזקאל אברמסקי זצ"ל

ב"ה. ירושלים, ו' אייר תשל"ו

הו"כ ידידי הגאון המהולל בתשבחות כש"ת רי"ד שליט"א למשפחת סולובייצ'יק

אלה הם הדברים אשר מצאו את מקומן בעיתון האנגלי ("גרסולם פוסט") מיום א' פ' אמור, ובהצופה באותו יום, אודות ייסוד מוסד לחקירה ודרישה בים התלמוד ע"מ לקבל תואר דוקטור, וכבר רכשו להם מגרש של 22 דונם לתכלית זו, וכמאה סטודנטים משייבה אוניברסיטה באים הנה ויעבדו עבודתם ע"פ הוראת והדרכת כ"ג.

אמנם אינני מאמין שכ"ג נוטל חלק בהקמת המוסד הזה, שהוא כקטב מרירי לרוב הישיבות, השוקדים על התורה בדרך המקובל לנו מדור דור, והכוללים המתפרנסים בצמצום אכזרי, כדרכה של תורה.

אני מאמין שכ"ג יקום נגד רעיון זה במלוא השפעתו ובמלוא מרצו, ולא ישקוט ולא ינוח כדי למנוע מלהוציא לפועל קלקלה זו. וזכות אבותיו תהי' מסייעתו בפעולתו למען קיום התורה בדרכי האבות.

כאזרח ירושלים כ"ה שנה יודע אני היטב את מצב השוקדים על התורה במסירות נפש, ע"פ הדרכים המקובלים מיום שניתנה תורה לעמו ישראל. בהיווסד מוסד כזה בתוככי ארצנו הקדושה תהי' פגיעה בלימוד התורה, ותתרבה מחלוקת בישראל, שאחריתה מי ישורנה.

ראשי הישיבות שליט"א, האדמו"רים שליט"א ורבני ישראל שליט"א, יראו במחלוקת זו "מחלוקת לשם שמים" כדי להציל קיומה של תורה ברוח ישראל סבא.

בידידות ובברכה,

יחזקאל אברמסקי

(נדפס בספר "מלך ביזפיו" תולדות חייו ופועליו של מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, עמ' 731)

"רחמו נא על שארית פליטתנו שלא יניפו עליהם ברזל החרב"

אולם בכך לא נסתם הגולל על הפרשייה.

כעבור חמישה חודשים בלבד, בשלהי אלול תשל"ו, נפטר מרן הגר"י אברמסקי זצ"ל לבית עולמו, ולמרבה הפלא עוד באותו שבוע, בעיצומם של ימי השבעה ובטרם יבש מעין הדמעות על סילוקו של אותו גאון וצדיק זקן ראשי הישיבות, התפרסם בעיתון "הצופה" אודות פנייתו של רב הראשי דאז ש' ג' להנהלת ישיבה-יוניברסיטי שבנ"י שתשלח קבוצת סטודנטים משם במטרה לייסד את הסניף באה"ק.

או אז קמו תיכף ומיד גדולי הדור מרנן הגרא"מ שך בעל האבי עזרי והגרי"י קניבסקי בעל הקה"י, ועוד בטרם כלות השבעה הריצו מכתב אל גדולי ארה"ב, מרנן הרבנים הגאונים רבי יעקב קמינצקי זצ"ל ורבי משה פיינשטיין זצ"ל, לבקשם לפעול אצל הרי"ד סולובייצ'יק מבוסטון לבטל את המזימה.

המכתב המשותף ששלחו מרנן בעל האבי עזרי ובעל הקהילות יעקב

לכבוד הגאון הגדול עה"י אוצר התורה והיראה רב הפעלים לתורה ולומדיה מוהר"ר יעקב קאמנצקי שליט"א והגאון האדיר עה"י פאר דורנו מוהר"ר משה פיינשטיין שליט"א

שלו' ורב ברכה עד בלי ירח

הננו פונים אל הדר"ג שליט"א, אחר הסתלקותו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, ומתוך שהי' זקן הרבנים וראשי הישיבות כאן בארצנו הקדושה, [שמיום בואו לכאן הי' מגיד שיעור בישיבת סלבודקא בבני ברק], השפעתו הייתה גדולה על כל החוגים.

ולפני שנה שנתיים ששמענו שיש בכוונתם של מנהלי ישיבת אוניברסיטא ע"ש ר' יצחק אלחנן בניוארק, לייסד סניף כאן בארצנו הקדושה, וראינו שיש בזה סכנה גם להישיבות הקדושות כאן השומרות על גחלת התורה שלא ישונה דבר, ולא יחול שום שינוי בלימוד התורה כנתינתה ללא שום תערובת זר, ועל ידי ייסוד ישיבה כזאת יהי' בזה כמו שנאמר אצל עמלק "אשר קרך בדרך" (דברים כה, יח), וכפירש"י משל לאמבטי' רותחת וכו', וגם יגרום מחלוקת גדולה, ומי ישורנו את גודל הסכנה בזה.

ובגלל כל זאת נכנס הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל בעובי הקורה וכתב להגרי"ד סולובייצ'יק שיחי' שיעמוד בפרץ ולא יצא שום תקלה ע"י, שהרי הוא עומד בראש הישיבה אוניברסיטא בניוארק, וב"ה עלתה בידו, ועד היום עוד לא יצא לפועל מחשבתם בזה, אולם חוששנו עכשיו אחר פטירתו של הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל ישובו למחשבה זו, וכן ראינו בגיליון הצופה מיום ראשון זה כ"ד אלול, שהרב גורן פנה להמנהל החדש בישיבת אוניברסיטא ד"ר... שישלח בחורים הלומדים בישיבת אוניברסיטא לכאן לארץ שיקלטו מתורת ארץ ישראל, ובטח שזה יהיה גרעין לייסוד ישיבה כזאת כאן בארץ, שהרי כבר יש להם מגרש בירושלים לבנייה.

ולזה אנו פונים אל כ"ג להזדרז ולקדם פני הרעה, ובכוח השפעתו ישתדל אצל הגרי"ד שיחי' בבוסטון שיעמוד בפרץ ולא ייתן ידו לזה, ואדברא יפעל לבטל מזימה זו, כי לדעתנו אם ח"ו יצא לפועל מזימה זו - הרס היא לתורתנו הקדושה לכל הישיבות הקדושות בארצנו.

אנא רחמו נא על שארית פליטתנו שלא יניפו עליהם ברזל החרב, והשי"ת ירחם.

והננו מאחלים לכ"ג שליט"א ולביתו ולכל אשר אתו כו"ח טובה לאלתר בספרן של צדיקים גמורים.

יעקב ישראל קניבסקי

אלעזר מנחם מן שך

(נדפס במכתבים ומאמרים ממרן הגרא"מ שך זצ"ל - החדש - ח"ד עמוד מה)

המערכה נגד הקמת "טורא - קולג" באה"ק

בשנת תשל"ט נודע על מזימה חדשה, להקים סניף של "טורא-קולדז' באה"ק. מדובר במסגרת המשלבת לימודים תורניים עם לימודי תואר אקדמי.

מרנן בעל האבי עזרי ובעל הקהילות יעקב שחרדו מזה מאוד, שלחו מברק בהול ונפרד לכל אחד משני יוזמי התוכנית מניו יורק, מר שטורם מארגון "ישראל הצעיר" ודר. ברנרד לנדרנר מטורא קאלעדז' שבניו יורק.

מברק 1

ה' טבת תשל"ט

מר שטורם, "ישראל הצעיר" ניו יורק.

התוכנית של "ישראל הצעיר" בשיתוף "טורא קולג" לתוכנית לימוד בארץ ישראל כמו שנפרס ונכתב בעיתון "ג'ואיש פרס" הם בהחלט איסור חמור.

נא לעשות כל שבכוך שהתוכניות לא יתממשו.

יעקב ישראל קניבסקי

אלעזר מנחם מן שך

מברק 2

כ"א שבט, תשל"ט

ד"ר ברנרד לנדרנר, טורא קאלעדז' ניו יורק.

כפי שנמסר לנו ונכתב בג'ואיש פרס הנך עומד לפתוח קאלעדז' לבנות ישראל.

התוכנית היא בהחלט איסור חמור בכל צורה שהיא.

יעקב ישראל קניבסקי

אלעזר מנחם מן שך

(שני המברקים פורסמו בקונטרס
"בית חיינו" ח"ז עמ' ס"ז)

ואולם משלא ירדה התוכנית מעל הפרק נאלצו לפרסם מכתב לרבים. למכתב זה הצטרפו גם שני גדולי הדור שבארה"ב, מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ומרן הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל.

תתרחקו ממצודותיהן וסורו מעל ה"טורא קאלעדז"

מוצש"ק לסדר "ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור", אור לכ"ה ניסן תשל"ט
הנה בדבר אשר שמענו שקבוצת אנשים ייסדו מוסד לבנות בשם "טורא קאלעדז" בארצנו הקדושה, וברור הוא שדבר זה הוא אסון וחורבן לחינוך המסורה משנות דור ודור.
והנה הקב"ה ברחמיו המרובים הותיר לנו שריד מעט, איזה פינה טהורה בלי שמץ ותערובת של השקפות ודעות המנוגדות לדעת תורה המסורה לנו מדור דור, ובפרט בתקופה זו אשר רוב רובם של הצעירים מתחנכים ללא תורה ויראה, באים אנשים אף אם הם דתיים ואף אם בשם רב יקראו, אמנם פעולתם מנוגדת לדעת תורתנו הקדושה, ומחכמות החיצוניות ינקו השקפותיהם, וגורמים להרס חינוך החרדי. ואם נשקוט היום ויוציאו לפועל מחשבתם ביסדם ה"טורא קאלעדז" הוא מעוות לא יוכל לתקן, כי גם חינוך הבנות הוא יסוד קיומה של תורתנו ואומתנו.
וכבר פנינו ללב המנהלים, אנא חוסו על נפשיכם שלא ייגרם חלילה הרס גדול בחינוך המסורה לנו, ולא נענו לבקשתנו.

ולכן לדעתנו, כל מי שבידו לבטלו, צריך לצאת נגד זה בכל כוח השפעתו ולמחות נגד זה.
וכן אנו פונים לבנות היקרות והנכבדות, תתרחקו ממצודותיהן וסורו מעל ה"טורא קאלעדז".
תטהרו ותתקדשו להיות אמהות של הדור הבא, ותזכו לראות דורות ישרים.

וע"ז אנו באים על החתום בצער וכאב לב על שהגענו לזה,

אלעזר מנחם מן שך
יעקב ישראל קניבסקי
משה פיינשטיין
יעקב קמינצקי

(נדפס במכתבים ומאמרים ממרן
הגרא"מ שך זצ"ל ח"ב מכתב ע"ט)

הדברים דלהלן הופיעו בכתבה בעיתון 'המודיע' בשלהי ניסן שנת תשל"ט, בה נמסרה ידיעה על דברי מרן הגרא"מ שך זצ"ל שנשא בעת הספידו את האברך הצעיר רבי מאיר קוטלר זצ"ל (בנו של מרן הגאון הגדול רבי שניאור קוטלר זצ"ל ונכדו של מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל)

בהלוייתו שהתקיימה בירושלים ברחבת ישיבת דבר ירושלים שבשכונת גאולה. הדברים נאמרו לפני קהל אלפים.

זקן ראשי הישיבות בארץ ישראל התריע נגד "טורא קאלעדז"

...ראש ישיבת פוניבז' מרן הגאון רבי אליעזר שך שליט"א שבא לספוד לרבי מאיר הצעיר, שהיה כוכב עולה בעולמה של תורה, מצא הזדמנות להתריע נגד הסכנה החדשה העומדת בשער.

והדברים נאמרו מתוך כאב לב ובחרדה, שהוסיפו יגון על היגון, ורבים שמעו לראשונה על סכנה חדשה שהגיעה לירושלים פלטרין של מלך, בדמותו של מוסד חינוכי חדש בשם "טורא - קאלוג" שנועד לבנות, מוסד שהוקע על ידי גדולי התורה בארצות הברית, ומבקש עתה לתקוע ציפורניו בחומת ירושלים.

העוסקים במלאכה זו נדרשו בכל תוקף לסלק את ידם ממזימה זו, שעשויה הייתה, חלילה, לקעקע את חומת הקדושה והטהרה שנטעה תנועת בית יעקב, התנועה שעשתה חיל וידה רב לה בקיומו של עולם התורה. ניכרים היו הדברים שהנושא נוגע לנפשו של ראש הישיבה, ומצא את המקום ואת השעה המתאימה להתריע על הקלקלה בכל חומרת ההתייחסות.

(נדפס ב'השקפתנו' ח"ג בעמ' 48)

כל באיה לא ישובון

עדות חיה מובאת בספר פניני רבינו הקהלות יעקב, מה שדיבר מרן הסטייפלר זצ"ל עם בחור ישיבה מארצות הברית שהוריו דרשו ממנו ללמוד משפטים באוניברסיטה, וכך אמר לו: "דע לך שללכת ללמוד בקולג' (אוניברסיטה) - זה סכנה לכל היהדות שלך. שמה מתקלקלים לגמרי, גם באמונה וגם במצוות מעשיות רחמנא ליצלן. כל באיה לא ישובון. כולם שקועים שם בתאוות היותר גרועות רחמנא ליצלן, ויוצאים משם מקולקל לגמרי, שקוע בטומאה בעריות ובמינות וכפירה רח"ל.

תסביר להורים ואני מקווה שיבינו, אבל אפילו אם יתעקשו ולא יסכימו - הלא בזה הדין מפורש בגמרא ובשולחן ערוך שאסור לשמוע להורים לעשות נגד התורה! וללכת לקולג' - זוהי עבירה נוראה רחמנא ליצלן".

(פניני רבנו הקהלות יעקב ח"א עמוד נט)

מערכות הקודש מתקופת השנים שבין תש"ס עד תשע"ב

תחילת הופעת רעיון תנועת אקדמיה חרדית בשנות תש"ס-תשס"ב ❖ גדולי ישראל בקול קורא: להרעיש עולם ומלואו לביטול המכונים ה'חרדיים' ללימודי אקדמיה ❖ לחץ משרד החינוך על הנהלות הסמינרים לערוך שינויים מהותיים בתוכני הלימודים ❖ מכתבם של גדולי הדור מתמוז תשס"ו: "הנהלות הסמינרים פועלים כשלוחים של גדולי הדור, ואין רשות לאף אחד לפרוץ מה שגדרו ראשונים" ❖ "אין לנשים חרדיות ללמוד באוניברסיטה" ❖ מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל במכתבו מחשון תש"ע: "אין ללמד בבית יעקב מקצועות אשר לא שערום אבותינו" ❖ מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל במכתבו מחנוכה תשע"ב: "מטרתם לעשות שינוי הרוח והמהות של הציבור החרדי"

להרעיש עולם ומלואו לביטול המכונים ה'חרדיים' ללימודי אקדמיה

בשנים תש"ס - תשס"ב (1999 - 2001 למניינם) החל לנצנץ הרעיון של אקדמיה 'חרדית'. באותן שנים נפתחה בקול רעש גדול המכללה החרדית בירושלים, וכשנה לאחר מכן נפתח הקמפוס החרדי בקריה האקדמית אונו, ועוד מספר מסלולים אקדמיים שונים שפנו לציבור הנשים החרדיות, כפי שנסקרו הדברים בהרחבה בתחקירים שפורסמו בציבור החרדי. ואולם לא עבר זמן רב מאז הנצנוץ הראשוני עד שגדולי ומאורי הדור במבטם למרחוק הבחינו בסכנה העומדת להתפתח: נהירה המונית לעבר מסלולי האקדמיה, וכפי שכיום הכל יודעים ורואים. או אז, בריש שנת תשס"ב, נזעקו גדולי ומאורי הדור ויצאו בקול קורא לציבור (מוצג להלן) להזהירו מפני האסון המתקרב ובא, וקראו להרעיש עולם ומלואו לביטול המכונים "החרדיים" ללימודי אקדמיה.

קול קורא מתשרי שנת תשס"ב

באנו להרים קול מר על הרוח הרעה שפשטה בתוך המחנה, ומאיימת על עתיד קיום התורה והיהדות בהחדרת דרכים חדשים ופסולים בהתחמכויות שונות להתחכם על מה שגבלו והעמידו לנו חכמי הדורות זצ"ל, על גודל החורבן של האוניברסיטאות ולימודי אקדמיה... אשר כל זה הוא חורבן נורא לדת ומביא לפריקת עול... ואחריתה מי

"... וכמה גדול החורבן וההרס בהקמת מכונים לנשים ונערות לשכללם בלימודים חיצוניים...

לכן באנו באזהרה חמורה להודיע כי **דברים אלו אסורים על פי תורתנו הקדושה** וטומנים בחובם סכנת חורבן והרס לשארית פליטתנו... ומחובת כל החרדים לדבר ה' לעשות כל שביכולתם ולהרעיש עולם ומלואו לביטול דברים והנהגות אלו..."

(**חתומים מרנן ורבנן זצוק"ל - הגר"ש וואזנר, הגר"מ פיינשטיין, הגר"ש שפירא, הגר"ש בירנבוים, הגר"מ לפקוביץ, הגר"ז רוטברג, ובדלחט"א מרנן הגר"מ ד סולובייצ'יק, הגר"מ צדקה, הגר"ש כהן, ועוד שורה ארוכה**)

גילוי דעת

מאת גדול דברי חכם וחסיד כבוד ראשי הישיבה שלי"א
על סכנת מכון הכשרה מקצועית ואקדמי

באנו להודיע קול מר על הדוח הרעה שפוטרה בתוך המחנה, ומאיימת על עתיד קיום התורה והיהדות, בהחזרת דרכים חדשים ומסלולים בהתחכמות שונות להתחכקו על מה שנכלל והעמידו לנו חכמי הדורות זצ"ל, על גדול החורבן של האינברסיטאות ולימודי אקדמיים ומסוגי השכלה - לנבדלים - וכל הקשור לה כל צורה שהיא. אשר כל זה הוא חורבן טורא לדת ומביא לפריקת עול והתנכרות לחיוב היהדות המקובל, ולהתנגלות והשתלבות בדרכים ובדרכים של פורקי עול ואחריותה מי ישורנה ח"ו.

וכמה גדול החורבן וההרס בהקמת מכונים לנשים ונערות לשכללם בלימודים חיצוניים ומקצועות ליחצאות חרץ לערבבם במקומות העבודה של דורחוב המרוץ והקלוקל ר"ל.

לנו כאנו באזהרה גדולה להודיע כי דברים אלו אסורים ע"י חז"ק נמשכים בחינם סכנת חורבן וחורס רעאות נרמס חסותם בארץ הקודש. ואסור לתת יד לעתה במחשם לביצת איומים אלו העולמים להקים חורבן דמיוני אסון עומד קים חמורה חמורה במחצית באה"ס.

ולהרעיש עולם ומלואו לביטול דברים והנהגות איומות אלו

תיעוד ה'גילוי דעת' מתשרי תשס"ב

אין רשות לפרוץ גדרם של ראשונים

במהלך אותן שנים החריפו אנשי משרד החינוך את המאבק בהנהלות הסמינרים. משרד החינוך תכנן לגזור 'מכסות' לבנות ישראל החפצות ללמוד על טהרת הקודש, ודחק כל העת את מנהלי הסמינרים להסכים לשינויים מהותיים בתכני הלימודים ולהארכת שנות העל-תיכון למתכונת של שלוש שנים. אנשי משרד החינוך אף התלו במנהלים בהבטחות שווא, ומשלא קיימו את הבטחותיהם הבינו הכל את דרכי תרמיותיהם.

במכתבם הנוקב דלהלן של גדולי הדור משנת תשס"ו, המשקף את כל הנ"ל, קבעו מרנן ורבנן בצורה שאינה משתמעת לשני פנים כי הנהלות הסמינרים פועלות מכוח שליחותם של גדולי הדור, ואין לאף אחד רשות לפרוץ גדרים שגדרו ראשונים.

להלן המכתב:

בס"ד, תמוז תשס"ו

מן המפורסמות כמה חרדו גדולי ישראל זיע"א לבל ישנו בסדרי הלימודים במוסדות החינוך בית יעקב, ובקושי התירו ללמד שנה ב' בסמינר, ובמשך השנים נתווספו לימודים נוספים שלא נתברר היתרן, ה"י.

ועל של עתה באתי - הנה בדעת משרד החינוך לגזור מכסות לבנות ישראל החפצות ללמוד על טהרת

הקודש, ועוד שהוא תובע שהמורות המלמדות בסמינרים יעשו השתלמויות נוספות לדרגה אקדמית, וכל דבריהם בעבר שיסכימו להמשיך ההסדר שיוכלו בנות ישראל המסיימות שנה שני' ללמד בחינוך העצמאי - חזרו בהם, והגדילו עשות לתבוע שכל הסמינרים ילמדו במתכונת של שלש שנים.

על הנהלת הסמינרים לדעת שהם פועלים מכוח שליחותם של גדולי התורה שהתוו את הדרך לבית יעקב, ואין להם רשות לפרוץ גדרים של ראשונים ועליהם להיות כפופים לדעת תורה. ובכל שאלה בנושאים אלו עליהם לפנות למועצת גדולי התורה שליט"א לקבל הוראותיהם.

בברכת התורה

אהרן י. לייב שטינמן

מיכל יהודה ליפקוביץ

יוסף שלו' אלישיב

(נדפס בספר "כתבוני לדורות" קובץ אגרות וכתבי הגרי"ש זצ"ל, מכתב קכה)

חומר האיסור ללמוד במוסד שמשמיעים בו זברים שאסור לשומעם

יום א' תולדות ה'תשל"ט "ואל תקרב אל פתח ביתה" לפ"ק

....מה נאמר ומה נדבר על בתי ספר המלמדים לילדי בני ישראל דברי כפירה ואפיקורסות, אשר כידוע בתמימותם מקבלים כל מה שלומדים עמהן כדברים אמיתיים וברורים, וכשמלמדים אותו דברי כפירה ואפיקורסות רח"ל הרי הוא מאמין בהם ונחשב הוא באותה שעה מין ואפיקורס ממש - ובכלל ספרי מינות הוא ספרי היסטוריה שיש בהם כפירה רח"ל בחידוש העולם וכיו"ב - אשר הבית ספר הלומד את הנ"ל עם התלמידים הוא מהפכן למינים ואפיקורסים רח"ל.

וכן כשמלמדין לילדים דברי תיעוב וזנות, כבר מבואר בשו"ע סי' ש"ז שם דאסור מקרא ד"אל תפנו אל האלילים" ומשום דמגרי יצרא אנפשם וכל שכן בילדים קטנים שמטמאין ומטמטמין את מוחם בהרהורים רעים מקטנותם להשחית את נחלתם רח"ל... ובוודאי בבתי ספר שלומדים בו אפיקורסות או דרכי הזנות אסור לשום ישראל לשלוח בניו ללמוד שמה...

ובאנו עה"ח

יעקב ישראל קניבסקי

אלעזר מנחם מן שך

(מתוך מכתב, נדפס במכתבים ומאמרים
ממרת הגרא"מ שך זצ"ל - ח"ג עמ' יז)

ברור הדבר כי אין ללמד בבית יעקב מקצועות אשר לא שערום אבותינו

במהלך השנים, עם התפתחות האקדמיה ה'חרדית' וההכשרה המקצועית ה'חרדית' מחד, והגידול הטבעי של הציבור מאידך, ועל הכל המחסור במקומות עבודה, ניסו גורמים שונים להוביל שינוי במתכונת הלימודים בסמינרים, לפיו יכניסו הכשרה מקצועית לתוך הסמינרים, רעיון רווי סכנות רוחניות רבות, וביניהן הנהירה של בנות ישראל למקומות עבודה פסולים.

במכתבו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל (המוצג להלן) מחשון תש"ע, הפונה אל מנהלי הסמינרים ומשקף את כל הנ"ל, מבהיר מרן זצ"ל כי בית יעקב לא נוסד ולא נועד כלל וכלל לספק 'פרנסות' לבוגרות, אלא אך ורק לחנך ליראת שמים ומדות טובות, ולכן אין מקום לנטילת סיכונים כדי לספק פרנסה לבוגרות הסמינרים.

כמו"כ מדגיש מרן במכתבו הנ"ל את החובה החינוכית המוטלת על צוותות החינוך בסמינרים וכן על כל בעל בביתו, להזהיר לבל תלכנה בנות ישראל לעבוד במקום שיש בו סכנות רוחניות או הלכתיות, וכי צורך פרנסה אינו מהווה היתר לכך.

להלן המכתב:

בס"ד, חשון תש"ע

לכבוד מנהלי הסמינרים בית יעקב הי"ו

כבר קבע מרן בעל החפץ חיים זצ"ל כי מטרת מוסדות בית יעקב לבנות ישראל הוא אך ורק לחנך לתורה יראת שמים ומידות טובות, וכבר הבענו דעתנו בעבר כי הדברים לא השתנו.

וברור הדבר כי אין ללמד בבית יעקב מקצועות אשר לא שיערום אבותינו ואשר עלולים לגרום לתקלות חמורות בעתיד ח"ו.

כמו"כ פונים אנו למנהלי ומחנכות הסמינרים ולהורים ולבעלים להשגיח לבל תלכנה בנות ישראל לעבוד במקום העלול להביא תקלות ח"ו ושאינן רוח חכמים נוחה הימנו.

ויהי רצון שתזכו להמשיך לחנך את בנות ישראל בדרך ישראל סבא.

יוסף של' אלישיב

(נדפס בספר "כתבוני לדורות" קובץ אגרות וכתבי הגרי"ש זצ"ל, מכתב קכז)

מטרתם ומגמתם בכל אלו - לעשות שינוי הרוח והמהות של הציבור החרדי

בחנוכה תשע"ב כתב מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל את מכתבו הנוקב (המוצג להלן) בו בא לידי ביטוי עומק ניסיונות הדור וחשכת התקופה בה אנו שרויים. מכתב זה הוא כנראה האחרון שכתב בחייו, ומשמש מעין צוואה לדורות. העיקרון המרכזי של המכתב הוא ללמדנו כי מגמתם הוא "לעשות שינוי הרוח והמהות של הציבור החרדי". מנקודת מבט זה הזהיר מפני כל הסכנות המפורטות בו כפי שיראה הקורא, ובכללן להוקיע אל מחוץ למחנה כל מוסד לימודים "חרדי" המקיים לימודים אקדמיים או לימודי בגרות.

להלן מתוך המכתב:

בס"ד, מוצש"ק מקץ תשע"ב

...יש למחות ולהזהיר מפני כל מיני מגמות מבחוץ לשלוח יד בפח השמן הטהור, שמייסדים מסגרות מיוחדות לחרדים שיהיו תחת שליטתם המלאה ועל פי רוחם...

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל: "מגמתם לעשות שינוי הרוח והמהות של הציבור החרדי"

שתכליתם לייצר מקומות מיוחדים שמגבשים קיבוץ של חרדים הכפוף לפורקי עול, לשליטתם ותרבותם.

וכן מעודדים כל מיני מכונים ומכללות להכשרות ולימודים חיצוניים של תארים ותעודות ושל לימודי אקדמיה וכו', אשר יכניסו שאיפות זרות הקלוטות מבחוץ. וכידוע כמה נלחמו גדולי ישראל זצוק"ל נגד כל "מוסד לימודים חרדי" שמיועד ללימודים כאלה, והוקיעוהו אל מחוץ למחנה.

ובפרט שמודיעים בגלוי שמטרתם בכל מגמות אלו לעשות שינוי הרוח והמהות של הציבור החרדי ולפעול להחדיר כל מיני שאיפות אחרות, לאומיות ומשכיליות, אשר לא שערום אבותינו, ולעשות השתלבות והתחברות עם חיי החילוניות ועם תרבות אנשים חטאים.

ועל כן יש לקרוא אל תלך בדרך איתם מנע רגלך מנתיבתם, ועם שונים אל תתערב, אלא אך ורק בדרך המסורה לנו מדור דור, לעשות רצון אבינו שבשמים שהבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכנו.

יוסף שלו' אלישיב

פרנסה זה מן השמים!

תשובת מרן הג"ר גרשון אדלשטיין שליט"א למשלחת של מנהלי סמינרים:

שאלה: "יש כיום קושי גדול בנושא של ה'אקדמיה', שבנות חושבות שאם תלכנה ללמוד באקדמיה וישיגו תואר, ירוויחו יותר כסף, וזה פיתוי גדול"

תשובה: זה לא נכון. בשביל פרנסה מאבדים זכויות, ולא זו בלבד, והתוצאות באות אח"כ שגם המשפחה והילדים מושפעים, מקבלים השפעה של חוסר יראת שמים מכל הנסיונות שיש באקדמיה. צריכים לדעת שפרנסה זה מן השמים, ואין מקום להשתדלות בניגוד לדין.

(פורסם בחוברת "דברי חיזוק ומספד" שי"ל ע"י

ת"ת דרכי יושר לע"נ מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, עמ' טז)

דרייט נישט די קאפ! (אל תבלבלו את הראש)

אברך בא להיוועץ עם מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, באשר מציעים לאשתו ללמוד ולקבל איזה תואר ודרגה, ויועיל לה לפרנסה, ולא מדובר שתלך חלילה לאקדמיה אלא קבוצת נשים לימדו יחד, אלא שישמעו הרצאה מפי אחד שאינו חרדי אך אין בזה שום תוכן גרוע רק לימודי תואר גרידא. דחה אותו מרן זצ"ל בתקיפות, ואמר לו "אל תבלבלו את הראש" (דרייט נישט קיין קאפ).

(מספר 'צדיק כתמר יפרח' עמ' תמ"ח)

מערכות הקודש מתקופת ימינו

מרן הגר"א^ל שטיינמן זצ"ל במכתבו מטבת תשע"ה: **גם** **אנו** **בדורנו** **צריכים** **לעמוד** **במסירות** **נפש** **נגד** **גזירת** **המלכות** ❖ מרן הגר"א^ל שטיינמן זצ"ל במכתבו מכסלו תשע"ז: **"לימודי** **אקדמיה** **אסורים** **ונזקיהם** **רבים** **מאוד**" ❖ גדולי הדור במכתבם מתמוז תשע"ג: **"אין** **לבנות** **ונשות** **ישראל** **ללכת** **למוסדות** **של** **לימודי** **תואר**" ❖ מרן הגר"ר מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: **הכינו** **תוכניות** **רחבות** **ידים** **במטרה** **לעקור** **ח"ו** **את** **היסוד** **של** **הכלל** **ישראל** ❖ מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א: **אין** **להתיר** **ללמוד** **אקדמיה** **בשום** **אופן!** ❖ מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א במכתבו מתמוז תשע"ג: **"איסור** **לימודי** **אקדמיה** **היא** **קבלת** **רבותינו** **מדור** **העבר**" ❖ מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א במכתבו מכסלו תשע"ז: **"בלימודי** **אקדמיה** **הולכת** **לטמיון** **השקעת** **החינוך** **של** **שנים** **רבות**" ❖ החלטות כנס חירום כסלו תשע"ו: **"בלימודים** **אקדמיים** **יש** **מכשולות** **עצומים** **ונאסרו** **בכל** **החומר** **בכל** **צורה** **שהיא** **ללא** **יוצא** **מן** **הכלל**" ❖ פרסום החלטות מועצת גדולי התורה מאייר תשע"ג ❖ פרסום מכתב מאת בד"ץ העדה החרדית - **בדבר** **איסור** **לימודי** **אקדמיה**, אלול תשע"ח ❖

מכתבי עוז ממרן הגר"א^ל שטיינמן זצ"ל *

גם אנו בדורנו צריכים לעמוד במסירות נפש נגד גזירת המלכות

בס"ד

לכבוד הממונים על חינוך בנות ישראל בדרך ישראל סבא

ד' עליהם יחי'

עומדים אנו בימי החנוכה אשר כתב הב"ח שעיקר הגזירה היתה על שנתרשלו בעבודה ומזה ה' הכוח להסטרא אחרא עד שהיו צריכים לעמוד במס"נ נגד גזירת המלכות.

והדברים אמורים גם לדורנו, שיש כאלו שמנסים ורוצים לנגח בחינוך הטהור ע"י הכנסת לימודים שאין רוח חכמים נוחה מהם, ע"כ עלינו לעמוד כחומה בצורה ולא לתת להם אחיזה בכלום.

והדברים אמורים גם לגבי התלמידות אך גם המורים צריכים לעמוד על נפשם לבל ילכו ללמוד במוסדות זרים שמלמדים שם לימודים אקדמיים, אלא ורק במסגרות בית יעקב.

ותחזקנה ידי המנהלים אשר עומדים בעוז נגד פרצות אלו ונקווה כי נזכה שיהי' ומלאה הארץ דעה את ד' כמים לים מכסים.

א' דר"ח טבת תשע"ה

הכו"ח

א.ל. שטיינמן

לימודי אקדמיה אסורים ונזקיהם רבים מאוד

בס"ד

לבנות ישראל שיחי' המתאספות להתחזק בדרך החינוך הטהור שע"י מוסדות בית יעקב

בדורנו שרבים הנסיונות מהרחוב הפרוץ ומדעות כוזבות, צריך להקפיד על המקומות שלומדים בהם שיהיו לפי

* נמנענו מלפרסם תמונת מרן זצ"ל - עפ"י בקשתו בצוואתו

רצון התורה, גם כשמדובר בהשתדלות לפרנסה, ולא לרעות בשדות זרים בלימודי האקדמיה האסורים שנזקיהם רבים מאוד.

ונקווה שכתוצאה מזה יזכו שהבנות יבנו בתים בדרך תורתנו הקדושה, ויתפרנסו ברווח מהמקומות אחרים באופן טהור.

כ' כסלו תשע"ז

א.ל. שטינמן

אין לבנות ונשות ישראל ללכת למוסדות של לימודי תואר

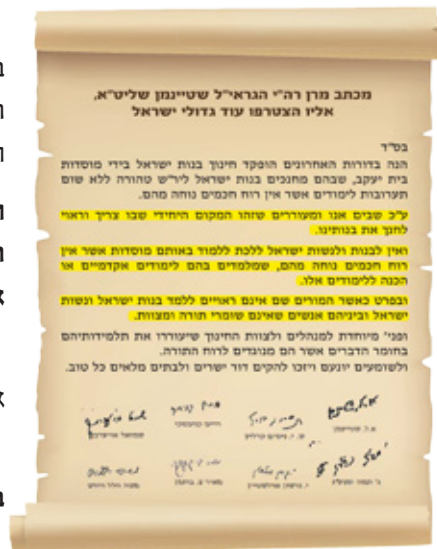
הנה בדורות האחרונים הופקד חינוך בנות ישראל בידי מוסדות בית יעקב, שבהם מחנכים בנות ישראל ליראת שמים טהורה ללא שום תערובות לימודים אשר אין רוח חכמים נוחה מהם, על כן שבים אנו ומעוררים שזהו המקום היחידי שבו צריך וראוי לחנך את בנותינו.

ואין לבנות ונשות ישראל ללכת ללמוד באותם מוסדות אשר אין רוח חכמים נוחה מהם, שמלמדים בהם לימודים אקדמיים או הכנה ללימודים אלו.

ובפרט כאשר המורים שם אינם ראויים ללמד בנות ישראל וביניהם אנשים שאינם שומרים תורה ומצוות.

ופני' מיוחדת למנהלים ולצוות החינוך שיעוררו את תלמידותיהם בחומר הדברים אשר הינם מנוגדים לדעת תורה.

ג' תמוז תשע"ג

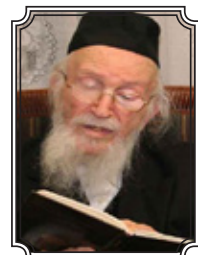

א.ל. שטינמן ש.י. ניסים קרליץ חיים קניבסקי שמואל אויערבך
י. גרשון אדלשטיין מ.צ. ברגמן משה הלל הירש

מכתב ממרן הג"ר מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל

הכינו תוכניות רחבות ידים במטרה לעקור ח"ו את היסוד של הכלל ישראל

"אמרו חז"ל [ילקוט שמעוני אסתר רמז תתרמד] על הפסוק (ישעיה ז-א) ויהי בימי אחז וז"ל "מה צרה היתה שם וכו' רבי חוניה בשם ר"א, למה נקרא שמו אחז שאחז בתי כנסיות ובתי מדרשות (שלא ילמדו תנוקות של בית רבן תורה) וכו' וכיון שאחז בתי כנסיות התחיל הכל צווחין ווי", עכ"ל.

הנה מאמר חז"ל זה מכוון באופן ישר על תקופת זמננו שעמדו עלינו ועל תורתנו בתכניות רחבות ידים לעקור ח"ו את היסוד של הכלל ישראל ע"י שמייסדים בתי חינוך המשנים לגמרי את לימוד התורה שניתנה מסיני ומשווים אותה רח"ל ללימוד של שאר לימודי חול, ועוד יותר שמעורב גם לימודים מספרים וסופרים של פורקי עול המכניס ארס בנשמת התלמיד, והוא ממש כתבשיל שהכניסו בו ארס של סם, האם יסכים משהו לטעום מתבשיל כזה? כן הוא הדבר בעינינו.

(מתוך מכתב למסיימי כתי' ישיבתית בת"ת "יסודי התורה" בתל-אביב)

דברי חיזוק ממרן הג"ר גרשון אדלשטיין שליט"א - תשובות לשואל

לא להתיר בשום אופן!

שאלה: עושים עכשיו כינוס לבנות ישראל לזכרו של מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, והרי כתוב בספרים שהצדיק כשמסתלק משאיר בעוה"ז אוצרות רוחניים, ובנות ישראל מבקשות לדעת מה אפשר לקחת מאותם אוצרות רוחניים? הפעם האחרונה שהרב זצ"ל דיבר לציבור היה על האיסור ללמוד באקדמיה, ודיבר ע"ז מאד בחריפות, וגם כתב ע"ז כמה פעמים, אבל יש נסיונות קשים בגלל נושא ה"פרנסה"...

תשובה: פרנסה היא מן השמים! הכל קצוב, בראש השנה נגזר מי יעני ומי יעשר. צריך להתחזק באמונה שהכל בידי שמים, זה הרי כתוב במחזור... ומן השמים נותנים לפי הזכויות.

שאלה: הבעיה היא שמפתים את הבנות בכל מיני פרסומים שנותנים לזה מעטה "חרדי" ולומדים שם אקדמיה, לא להתיר בשום אופן?

תשובה: בודאי שלא. לא ללכת לאקדמיה, הרב זצ"ל כבר אסר את זה, אין כאן בכלל מקום לשאלה.

(פורסם בחוברת "דברי חיזוק ומספד" שי"ל ע"י ת"ת דרכי יוסף לע"נ מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, עמ' יד)

מכתבי עוז ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

איסור לימודי אקדמיה היא קבלת רבותינו מדור העבר

בענין השמועה הנמסרה בשמי כאילו הרשיתי או התרתי לתלמידה או לתלמידות שלמדו בסמינר של "בית יעקב" לעבור למסגרות אחרות שבהם לומדים מקצועות כלשהם ומקבלים תארים אקדמאיים, להוי ידוע שלהד"מ, והוא שקר וכזב.

וכבר קיבלנו מאמור זללה"ה ומגדולי הדור שעבר זצ"ל, שאין ללמוד במוסדות אקדמאיים, או במכללה או במוסדות המסונפים אליהם בכל צורה שהיא, והשומע בעצת זקנים מובטח לו שלא יכשל וירוה נחת מצאצאיו.

וע"ז באה"ח יום ו' ג' מנ"א תשע"ג,

חיים קניבסקי

בלימודי אקדמיה הולכת לטמיון השקעת החינוך של שנים רבות

לשלוח לאקדמיות והדומין להם הרי הוא הרס גמור לכל ההשקעה שהשקיעו בבנות שנים רבות, והכל הולך לטמיון רח"ל. וכידוע שללכת ללמוד בלי השגחה מדוקדקת הוא להתפקר לאביזרייהו דגילוי עריות ועבודה זרה.

ובקושי התירו גדולי ישראל לאשה לצאת מן הבית להביא פרנסה לביתה, אכן אם יש חשש קטן שזה יפגום ברוחניות שלה אין שום היתר בעולם. ובזה התחייבנו ונצטוונו במידת הביטחון, והכל נגזר מראש השנה.

וכל הנזהרים ודאי יתברכו בפרנסה בשפע בדרך כבוד, ובדרך היתר, ויזכו להקים ביתם בית של תורה.

(מתוך מכתב מרן שליט"א, נמסר בכנס חירום למנהלי הסמינרים, כסלו תשע"ז)

בלימודים אקדמיים יש מכשולים עצומים ונאסרו בכל החומר בכל צורה שהיא ללא יוצא מן הכלל

"במוסדות הלימוד האקדמאיים על כל צורותיהם, קיימות סכנות רבות של מכשולות עצומים הן בתכני הלימודים והן במרצים, שיש להם השפעה רעה בעניינים הנוגעים לחמורות, ובוודאי שהם מהווים סתירה גמורה לדרך ישראל סבא.

על כן אנו שבים ומזהירים, כי בנות ישראל לא תלמדנה במוסדות אקדמאיים או במוסדות המסונפים לאקדמיה, ובכלל זה שלוחות או מוסדות המכנים את עצמם סמינרים ומעניקים תארים אקדמאיים. וכבר נאסר הדבר בכל החומר על ידי גדולי הדורות מקדמת דנא ועד ימינו. ואין להתפתות בנושאים אלו בתואנות שווא של פרנסה..."

(מתוך החלטות כנס חירום למנהלי הסמינרים בראשות מרן שליט"א, כסליו תשע"ז)

מועצת גדולי התורה על משמר תלמודי התורה ובית יעקב

מתוך קול קורא שפירסמה מועצת גדולי התורה' שע"י "אגודת ישראל"

"עדים אנו היום לנסיונות לערוך שינויים המאיימים על דרך חינוכם והתנהגותם של בני ובנות ישראל ומשפחותיהם, להכניס לשלומי אמוני ישראל ולמוסדות החינוך החרדיים זמורות זר של לימודי ליבה, ולימודים לקבלת תארים אקדמאיים במקצועות שונים...

גדולי וצדיקי דורות אחרונים זי"ע משמרי החינוך הטהור כבר תחמו גדרים וקבעו גבולות לדרך החינוך וההתנהגות של בני ובנות ישראל להקמת בתים נאמנים בישראל, לקדושה, טהרה, אהבת תורה ויר"ש. לאחר דיון מקיף בנושא, באים אנו בקריאה אל בני ובנות ישראל החרדים לדבר ה' ולתורתו, להעמידם על כובד האחריות המוטלת על כתפיהם, למען עתיד קדושת בית ישראל, לחזקם לעמוד איתן מול כל רוח זרה, ולא לסטות במאומה ממה שהורנו רבותינו זי"ע."

• "לא יערכו בתלמודי התורה ובישיבות שינויים כל שהן בתכני ובסדרי הלימוד, ממה שהיה נהוג מקדמת דנא, ולא ישלבו בהם את לימודי הליבה." (סעיף א')

• "לא יכניסו בכל מסגרת הלימודים של החינוך העצמאי, בית יעקב ומערכת החינוך החרדית הכללית, לימודים לבגרות ולתארים אקדמאיים, או כל מקצועות אחרים שאינם מאושרים ע"י ועדת הרבנים לענייני חינוך שהוסמכה לכך על ידינו." (סעיף ב')

• "מנהלי מוסדות החינוך החרדיים יקפידו שצוותי ההוראה והחינוך יהיו אך ורק אלה שאינם לומדים לימודים אקדמאיים, ועושים את השתלמויותיהם רק במקומות המפוקחים ע"י ודת הרבנים לענייני חינוך." (סעיף ג')

• "בנות ישראל לא תלמדנה באוניברסיטאות, מכללות, מכונים ובתי חינוך שבהם לומדים לבגרות ולתארים אקדמאיים." (סעיף ה')

• "המלמדים והמורות יחנכו את תלמידיהם לערכים האמורים, בשיעורי החינוך." (סעיף ז')

מועצת גדולי התורה

אייר תשע"ג

מכתב בדבר איסור 'לימודי אקדמיה' מאת בד"ץ העדה החרדית אלול תשע"ח

ב"ה מטעם רבותינו כ"ק מרנן שרי התורה הגאב"ד והגאווה"צ הביד"צ שליט"א

אזהרה חמורה

אודות מה שנתפשט שיהודים חרדים הולכים ללימודים במוסדות האקדמיה, בכל שום וחניכא דאית להו, אוניברסיטאות, מכללות וקמפוסים למיניהם. נתברר לנו שמעורבים בהם דברי כפירה ממש ה"י. וחובה על כל אחד להתרחק ולמנוע הבנים והבנות מללמוד בהם וכיו"ב, ומצוי שרק אחר זמן ניכר שנתקלקל, לכן חובה מדין תורה לחנך בניו ובנותיו בקדושה ולא לקלקל אותם ח"ו בדעות כוזבות, ואם חושש לאבדן פרנסה הקב"ה ימלא חסרונו, כמ"ש "הבוטח בה' חסד יסובבנו".

וחובה על כל אחד לעשות כל מה שאפשר שלא יתפשטו לימודי השכלה אלו בכרם בית ישראל אשר מהם נחרבו קהילות ישראל בגולה, ה"י.

ובזכות חינוך בנינו ובנותינו בקדושה יזכה כל אחד לנחת מילדיו, ויזכו לפרנסה טובה בהיתר בנחת וברוח ולהכתב ולהחתם לחיים טובים ולשלום, ולראות במהרה בישועת ה' נחמת ציון וביאת הגואל.

ובעה"ח למען קדושת מחנינו, י"ב אלול תשע"ח הביד"צ דפעה"ק ירושת"ו

נאם יצחק טובי' ווייס רב ואב"ד פעיה"ק ת"ו

נאם יהושע ראזענבערגער

נאם אברהם יצחק אולמן

נאם משה שטרנבוך ראב"ד

נאם יהודה במוהגרי"י פישר

נאם יעקב מענדל יאראוויטש

היה פועל בתפלתו לפני הבורא יתברך שהאנייה תיטבע בים עם בנו

סיפר רבינו זיע"א (מרן הגה"צ רבי אליהו לופיאן) מעשה נורא שסיפר אחד ממקורביו צדיק נשגב, כי בן אחד מבניו רצה לנסוע לאמריקה ללמוד שם באוניברסיטה, וכמובן שהאב התנגד מאד לזה, מה עשה הבן, עלה על האנייה ובאמצע הדרך בנסעו על הים כתב מכתב לאביו שהוא מתכוון להגיע לאמריקא וליכנס לאוניברסיטה וכו' וכו', ואמר האב אילו ה' יודע שאין על הספינה יהודים אחרים, ה' פועל בתפלתו לפני הבורא יתברך שהאני' תיטבע בים עם בנו, ובלבד שלא ילמד באוניברסיטה...

וה' מוכח ברור מדברי רבינו זיע"א שפשוט בעניו כי נכון ה' הדבר לעשות כן.

(מספר "לב אליהו", חלק בראשית, מדור מעשים והנהגות, בעריכת הגה"צ רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון זצ"ל, עמ' 73)

דברות עוז מפי מרנן ורבנן גדולי דורנו שליט"א

שנשמעו ונמסרו בכינוסים שונים

לימודי אקדמיה טומנים מכשולים עצומים לקדושת ישראל ויסודות היהדות / כ"ק מרן האדמו"ר מוויזניץ שליט"א ❖ לברוח כמו מאש מהדברים שמאבדים את האמונה / כ"ק מרן האדמו"ר מסלונים שליט"א ❖ מכתב קודש בדבר חובת השעה לעמוד בעוז נגד "המכוונים והמנווטים" המבקשים לגשר בין החרדים לחילונים - ע"י הקמת מוסדות חינוך פסולים והחדרת תוכניות שונות / הגאון הגדול רבי דב לנדו שליט"א, ראש ישיבת סלבודקה ❖ מדוע גדולי הדורות ועד לדורנו אנו, התנגדו לשנות את צורת בית יעקב? ומדוע התנגדו בתוקף ללימודי תואר אקדמי? / הגאון הגדול רבי משה הלל הירש שליט"א, ראש ישיבת סלבודקה ❖ השתדלות לפרנסה מתוך 'איסור' אין זה כלל בגדר השתדלות / הגה"צ רבי דן סגל שליט"א ❖ הסמינרים עומדים בניסיונות עצומים מול לחצים מערכתיים ופיתויים כספיים המופעלים עליהם - להכניס לימודי אקדמיה / הגאון הגדול רבי אביעזר פילץ שליט"א - ראש ישיבת "תושיה" תפרח ❖ ללמוד אקדמיה זה מעבר לגבול האויב! / הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א - ראש ישיבת פורת יוסף ❖ חלילה להאמין להיתרים מדומים!! אי אפשר לזייף את התורה!! / הגאון הגדול רבי בן ציון מוצפי שליט"א - ראש ישיבת בני ציון ❖ לימודים אקדמיים הינם "תרבות יוון" וטעונים הגעלה / הגאון הגדול רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל - ראש ישיבת "קריית מלך" ❖ בית של תורה עם השפעת לימודי אקדמיה הם "תרתי דסתרי" / הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א - ראש ישיבת חברון ❖ טומאת ההשכלה מהי? / הגאון רבי חיים פיינשטיין שליט"א - ראש ישיבת עטרת שלמה ❖ האקדמיה מקררת כל רגש יהודי ומיבשת כל לחלוחית של קדושה / הגאון רבי משה ברזובסקי שליט"א - ראש ישיבת "בית אברהם" סלונים ❖ בת שהולכת לאקדמיה איבדה את היקרות והחשיבות להיקרא "בת בית יעקב" / הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א - רב ואב"ד מודיעין עילית ❖

כ"ק מרן האדמו"ר מוויזניץ שליט"א

לימודי אקדמיה טומנים מכשולים עצומים לקדושת ישראל ויסודות היהדות

בחודש זה נעשו ניסים לאבותינו להינצל ממלכות יוון הרשעה, שעמדה על עם ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, בדרך של השכלה ולימוד חכמת יוון.

הנני לחזק את ידי העוסקים לחנך בני ובנות ישראל, שלא ללמוד לימודי אקדמיה, באשר אין רוח חכמים נוחה מהם, וכאשר ידועה דעתם הנחרצה והבהירה של גדולי הדורות האחרונים – שלא ללמוד במוסדות האוניברסיטה ושלוחותיהם לקבלת תואר אקדמי. **מהות תוכן וסביבת הלימוד, טומנים מכשולים עצומים לקדושת ישראל וליסודות היהדות הצרופה, ועלולים לפגוע ח"ו בחינוך הטהור של הדורות הבאים.**

ע"כ שומר נפשו ונפש דורותיו ירחק מהם, אף בתואנות שווא של פרנסה, כי באמצעי פרנסה שאין לו היתר אין הברכה שרויה.

כ"ק מרן האדמו"ר מסלונים שליט"א

לברוח כמו מאש מהדברים שמאבדים את האמונה

האקדמיה והאינטרנט הם האסונות של דורנו, כי הם גורמים לאבד מלב האדם את האמונה המושרשת לנו מאבותינו והיא הועברה מדור לדור מאב לבן עד לדורנו אנו.

הסכנה הגדולה ביותר היא לאבד את הרכוש הכי גדול שיש לנו שזה האמונה הטהורה.

ההשכלה מצד עצמה היא לא דבר טוב, ועל אחת כמה וכמה ההליכה לאקדמיה, הליכה לאוניברסיטאות ומכללות, ומקומות בהם בנות ישראל הכשרות והצנועות, מוצאות עצמן עם מי שהתרחקו מרחק רב, רב מאד, מההשקפה הטהורה ומאמונת הלב, שכבר חדרו בהם דעות כוזבות, זה סכנה עצומה לאמונת הלב שבזה תלוי עיקר היהדות.

מחובת האדם לחזור ולשנן: עיקר מלחמת היצר במאבק של הס"מ בקדושה, הוא בעניין הזה של אמונת ד', האמונה המושרשת בלב היהודי, ובזה תלוי כל היהדות, וע"כ עלינו לברוח כמו מאש מהדברים שמאבדים את האמונה, כמו האינטרנט והאקדמיה.

זה לא יכול לצאת מהנשמה!

אברך בא לשאול את מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל – "האם ניתן לתת לבתו ללכת ללמוד באוניברסיטה?"

שאל אותו מרן זצ"ל: "מדוע?"

ענה לו האברך: "משום שרוצה להתפרנס בכבוד"

השיב לו מרן: "יש לי רעיון יותר טוב איך שתרוויח כסף: שתגנוב."

שאל אותו האברך: "הראש ישיבה משווה לימודים באקדמיה לגניבה?"

והשיב לו מרן: "זה יותר גרוע. גניבה זה לא הניתק לעשה, אפשר לעשות תשובה ולהחזיר את הכסף, אבל בדברים האלו דשבשתא כיוון דעל על, וזה לא יכול לצאת מהנשמה."

כ"ח תשרי תשע"ח

דברי החזון איש במכתבו (בענין גזירת שירות לאומי בשעתו): "ידינו עסוקות בבנין חומות ולהקים חיצ בן הצפיעים והצפיעות שלנו לחוצות הפרועות שאיות - הכחש (ר"ל שממות הכפירה) וחמדת - התועבות", הם הוראה וכיוון לדורות עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

ואדרבא, ככל שהזמנים מתארכים והגנו נמצאים
בנסיונות חדשים ומתחדשים בכל מיני כיוונים יש
לדברים משנה תוקף והוראה ליתר תושיה עבורנו
לעמידה בפרץ ללא כל רפיון שהוא.

כל רצון להתחבר עם העולם החילוני, **תרבות, ערכיו, מושגיו, צורת חשיבתו, שאיפותיו לסוגיהן וגישתו לכל המתרחש, מיבנה שפת דיבורו וכתיבתו לכל גווניה**, ובעקבות זה נוסדים מוסדות "חינוך" (במרכאות) לבנים ולבנות, ועוד תוכניות כיוצא בזה, **שאחת היא מטרתן להסיר ככל האפשר את החיץ שבינינו לבנים**, הוא הוא הפתח לשאל תחתית, החוצות הפרועות שאיות הכחש וחמדת התועבות, רחמנא ליצלן.

ובל יספרו לנו כל מיני סיפורים הקשורים למצבנו הקשה בתקופתנו, איך לנווט את בעיית קיומנו היום יומי בדרכים חדשות, כאלו וכאלו, שכולם אחת היא תוצאותם: הרס, הרס והרס, ישמרנו השם.

מצוה גדולה להתאזר ולעמוד בעוז - בישוב הדעת
ובזהירות - נגד כל הדרכים האלו, **לכל גוונים ולכל
מכוונים.** והשם יה' בעזרנו.

הכותב בכאב ויגון

דוב לנדז

৯০৯

902

[illegible]

הם הולכים ויורדו לנחל
והנחל הזה הוא נחל
הנחל הזה הוא נחל
הנחל הזה הוא נחל
הנחל הזה הוא נחל

[illegible]

החל מיום שבת 17.12.2010 - נא להחליף את
הכרטיס, למעלה, למטה, ולמטה, למעלה.
החל מיום שבת 17.12.2010 - נא להחליף את
הכרטיס, למעלה, למטה, ולמטה, למעלה.

מכתבו של מרן החזון איש זצ"ל

(חזו"א קובץ אגרות א-ק"ג)

במצב החמור הזה נמצא שארית סגולתו הנאמנים לד' ולתורתו לחוקיו ומשפטיו, בלב דואג ובשברון רוח, איך נרעה את הגדלים ואיך נרביץ תורה, וידינו עסוקות בבנין חומות ולהקים חייץ בין הצפיעים והצפיעות שלנו לחוצות הפרועות שאיתן הפחד וחמדת התועבות !

מה נורא הכאב ומה אכזר'ה המכה לאכוף על בנותינו האמונות על צניעות המפוארה לצאת חוץ למחיצותיהן להסתכל בחיי התענוגים ובחמדת בשרים, ליהנות מיופי מרהיבי עיין להריח קטורת הזרה לשמוע את הלעג וההתלוצצות על הצניעות החביבה, עלי האמונה ועל המצוה, כל עין תדמע לשמע אוזן כל רוח נשברה.

מדוע גדולי הדורות ועד לדורנו אנו - התנגדו לשנות את צורת בית יעקב? ומדוע התנגדו בתוקף ללימודי תואר אקדמי?

אחת הבעיות המעסיקות כיום רבים וטובים הלא היא בעיית הפרנסה. דוחק הפרנסה הוא חזון נפרץ, והוא מביא עמו שרשרת של בעיות נוספות, והדברים ידועים.

מאידך, יש כאלו שמציעים תשובות ופתרונות. הם באים ואומרים תכניסו לתוך בית יעקב עוד קורסים במקצועות נוספים, שיאפשרו לבסוף להשיג על ידי זה פרנסה.

אותם **טועים** באים וטוענים, במקום הפעילות החברתית והלימודים שהם חסרי תועלת מעשית לרוב הבנות, **כפי שאותם טועים מגדירים**, במקום זה הם מבקשים להכניס עוד מקצועות לבית יעקב. זוהי עצה אחת שהם טוענים.

ועוד עצה הם באים ואומרים שיש אפשרות לקבל תואר אקדמי, ועל ידי זה ייפתחו עוד כמה וכמה סוגי מקצועות שעד עכשיו היו סגורים בפניהן.

למטרה זו התכנסנו כאן היום, בכדי לברר לעצמנו סוגיה זו. יש הרבה שלא מבינים, ויש גם תלמידי חכמים שלא מבינים, וחושבים למה לא?

בדברים קצרים אבקש להסביר, למה גדולי התורה לדורותיהם וגדולי דורנו שליט"א התנגדו ומתנגדים לשנות את צורת בית יעקב, ומצד שני למה התנגדו בתוקף ללימודי תואר אקדמי.
ונקדים הקדמה קטנה.

הניסיון מלמד על תופעה שכיחה; כשאנשים נתקלים בקשיים בעניין כלשהו בנפתולי החיים, הלחץ שנתונים בו באותה שעה, והלהט להציל את מה שניתן, גורמת לעתים נטייה לקבל עצות מכל הבא ליד, בצורה בלתי מבוקרת. לעתים מגיעות עצות מהכיוון של "יועצים" למיניהם, כשלאמיתיה אותן "עצות" אינן אלא "עצות אחיתופל", העומדות בסתירה מוחלטת לאותה "הצלה" המיוחלת. כמדומה, שכשבאים להציע עצות ופתרונות כיצד לפרנס משפחות של בני התורה, **צריכים לבדוק טוב אם העצות הללו אינן סותרות את כל המטרה והייעוד.** לגופו של עניין:

צריך לדעת שיש למשרד החינוך כאן מגמה ברורה. יש כאן בארץ ישראל **מלחמת תרבות**. החילוניים והחצי חילוניים והחצי דתיים, אינם מבקשים שהציבור החרדי יחדל מעשיית המצוות, הם אומרים: **"רצונכם לקיים מצוות? בבקשה, אבל תהיו כמונו, תחיו יחד עמנו, שיהיו לכם אותם רעיונות וערכים שלנו"**. זה המטרה שלהם. ויש להם תוכניות מפורטות איך להגיע למבוקשם.

ברגע שיש לבת ישראל שייכות לאוניברסיטה, **עצם השייכות לאקדמיה מורידה לגמרי את הרמה הרוחנית שלה**, ויחד עמה את של כל משפחתה. לא, אני לא מתכוון שהבעל יפסיק מיד ללמוד בכולל, אבל יחס היוקרה ללימוד התורה ייעלם או ייחלש, הקשר להקב"ה יתרופף, חמימות התפילה תתקרב, דקדוק המצוות יפחת ורמת הצניעות תיפגע. אולי זה לא יהיה באופן הכי בולט, אבל כל מי שיתבונן יבחין בזה. מה שישתפר זה צורת הבית, הגשמיות של הבית, אלו יעלו, אבל הרמה הרוחנית תרד. **כל זה הוא בדוק ומנוסה.**

מטעם זה גם אסרו גדולי ישראל לימודי בגרות בסמינרים של בית יעקב, כי בגרות פותחת את השער לאקדמיה על תאריה לדרגותיהם, וזה מביא את החורבן ממש.

זו הסיבה למה גדולי ישראל מתנגדים ללימודים אקדמיים.

ישנה עוד נקודה חשובה:

בוגרת בית יעקב שיוצאת לעולם העבודה בחוץ, היא בדרך כלל נפגשת עם כל מיני סוגי אנשים מבחוץ שהם לאו דווקא מחוגי החרדים, או אפילו עם חרדיות כאלו שכבר נפגמו מהרוח הנושבת בחוץ, ויש יצר הרע גדול מאוד להיראות טוב במחיצתן.

רואים בחוש, בנות ישראל יקרות לאחר שיוצאות לשוק העבודה בחוץ, לאט לאט צורת לבושן משתנה, צורת הדיבור משתנה, מתרגלות לסגנון דיבור זול כפי שהוא ברחוב בחוץ. הן זורמות איתן. עלינו לחשוב מחשבות איך שזה לא יקרה, בת בית יעקב אינה צריכה לנהוג כמו אנשי הרחוב. אמנם היא צריכה ללבוש בצורה מכובדת ונאה, אך באופן שונה לגמרי מהרחוב. **צריכים להיות מובדלים מהם ומהמונם.**

ובכן, הבסיס שנותן את הכוח לבת ישראל כשרה שלא להיכנע לרוח הרחוב ולהיות שונה מהם, זוהי **ההזדהות ותחושת הקשר** החזק לחינוך של בית יעקב. אין הכוונה להסתובב כל היום ולומר "אני מבית יעקב", אך **בהרגשה הפנימית היא צריכה לחוש ולהיות גאה בכך שהיא תלמידת או בוגרת בית יעקב, וכי היא יונקת משם את השקפותיה, הנהגותיה ואורח חייה. זה מה שנותן לה את הכוח והעוצמה לרצות להיות שונה ולהבדל מהרוח השוררת ברחוב.**

אבל ברגע שהיא עוברת לתוך 'עולם האקדמיה', היא מתנתקת מבית יעקב ונכנסת לעולם חדש לחלוטין. הבסיס הזה נשמט, וכבר אין לה את הכוח הזה להיות שונה מאנשי הרחוב. גם נקודה זו היא מהדברים המאוד בעייתיים שיש באקדמיה.

המסקנה המתבקשת; בת ישראל שנדבקה במחשבה על לימודי תואר, צריכה לערוך לעצמה חשבון נפש נוקב! עליה להתחיל מהתחלה, ולהתבונן מהי בעצם מטרתה ותכליתה בחיים. ברור שבאופן כללי היא מודעת לכך שהמטרה היא לעשות רצון השם, אין בכך ספק, אך תועיל נא לעשות לעצמה את החשבון בינה לבין עצמה, האם אכן הקב"ה מרוצה ממנה שתעשה תואר, או שלא? האם זה יביא אותה לחיזוק בקיום המצוות, בצניעות, בחשיבות התורה? נראה שתגיע למסקנה ברורה; שאם גדולי ישראל אמרו שיש חשש שאני יכולה מזה לרדת בדרגה הרוחנית שלי, אז איך אני יכולה להרשות לעצמי דבר כזה? **אם היא תשכיל להבין את האמת הזאת לאמיתה, שהיא מסכנת ח"ו טוטאלית את כל החיים הרוחניים שלה, ושהיא עלולה לרדת לגמרי ממדרגתה ח"ו, אז היא בוודאי תשלול לגמרי את הרעיון.**

בל נחשוב שאלו הן גוזמאות. תעקבו אחר כמה וכמה בנות שמכירים, ותיווכחו שהן באמת ירדו בגלל זה.

שמעתי שישנם אברכים שמזלזלים בכל הבעייתיות של לימודי אקדמיה. הם אומרים לעצמם מה רע בזה? אני אומר לאברכים הללו, תחשבו לרגע באיזה מדרגה אתם; אולי הזלזול הזה נובע דווקא מכך שיש לכם איזה אדישות ואינכם מתחזקים בקביעות ביראת שמים. אין קובעים לימוד בספרי מוסר. **אני מבקש מאותם אברכים שיחשבו על זה.** חושבני שיגיעו בעצמם למסקנה זו שאולי באמת זאת הסיבה לזלזול.

ובנות ישראל הכשרות צריכות להמשיך ולקיים את תפקידן עתיק היומין כפי שהיה בכל הדורות - **להיות מגיני הבית, להיות הבסיס של הבית, בית של תורה,** ועל ידי ריבוי כבוד שמים היוצא מהקבלות הטובות שכל אחת בוודאי מקבלת על עצמה, נזכה שתבוא הגאולה השלמה בקרוב בב"א.

לחפש שידוך אחרי!

"נשאל מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל על שידוך עם בת שלמדה במכללה חרדית, ואמר לחפש שידוך אחרי! ולאחר שהשיב, נאנח ואמר אי ארחמנות אויף אידישע טאכטער... רחמנות על בת ישראל. שאלתי וכי רבנו כ"כ מודאג שלא תמצא שידוך, אמר רבנו - לא על השידוך אני דואג, רק מה יהיה עם היראת שמים שלה, אחרי שלמדה בכזה מקום..."

(עלון "פרי חיים" ניסן תשע"ה)

השתדלות לפרנסה מתוך איסור - אין זה כלל בגדר השתדלות

הנה כהיום היצר מעמיד נסיונות של פרנסה, ומעמיד פתיון ללכת ללמוד במקומות לא כשרים בשביל העתיד, כדי שאח"כ תהיה פרנסה, להעמיד בית של תורה.

צריך לדעת שאם ההשתדלות הוא באיסור אז פטורים מהשתדלות. יש כאלו החושבים שכיוון שהם אינם בכזו דרגה של ביטחון לכן מוטל עליהם לעסוק יותר בהשתדלות באופן כזה. זאת טעות ממש! כי ביטחון נוגע להשתדלות של היתר כמה הוא מחויב להשתדל, אבל השתדלות של איסור - כל יהודי מחויב להימנע ממנה.

שמעתי ממרן בעל הקהילות יעקב זצ"ל שאמר בשם החפץ חיים שפרנסה זה כמעט פיקוח נפש, והרי אעפ"כ כותב החפץ חיים בספרו שאם אדם במקום עבודתו עלול להיכשל באיסור לשון הרע תדיר (או אפילו באיסורים מדרבנן), חייב לעזוב את מקום עבודתו, אף שלא יהיה לו במה להתפרנס!

נשאלת השאלה, אם פרנסה זה פיקוח נפש, א"כ איך אומר הח"ח לאדם במצב זה לעזוב את עבודתו, הרי אפילו בספק פיקוח נפש, מותר לעבור על לאו? אלא מוכח שהשתדלות באיסור אינה בגדר השתדלות, ולכך פוסק הח"ח שעליו לעזוב את עבודתו. אם כן הדברים ברורים, שללכת ללמוד במקומות כאלו שנאסרו על ידי גדולי ישראל - אין זה כלל השתדלות ולא יעזור כלום.

הגאון הגדול רבי אביעזר פילץ שליט"א

ראש ישיבת "תושיה" תפרח

הסמינרים עומדים בנסיונות עצומים מול לחצים מערכתניים ופיתויים כספיים המופעלים עליהם - להכניס בדוך כזו או אחרת לימודי אקדמיה

ברשות מרנן שליט"א, קשה לסרב לדבר במעמד נשגב כזה, בו נחשוב קצת על המצב של כלל ישראל.

שמענו בשם אחד מגדולי הרבנים שאמר, שבדור האחרון לפני ביאת המשיח, הקב"ה ימתח חבל מקצה העולם ועד סופו, ובו יאחזו כל בעלי האמונה, אך הקדוש ברוך הוא ינענע את החבל הזה בחוזקה, עד שיהיה קשה להמשיך ולאחוז בו, ורק מי שיישאר מחובר אל החבל גם אחרי כל הנענועים - אלה יזכו לראות בביאת המשיח.

זה היסוד של הירידה שאנו רואים היום, כי באמת גם בכל הדורות הקב"ה ניסה את עם ישראל בנסיונות קשים כשואל, אך נראה כי בדור הזה אין הנסיון ביסורי גוף כבעבר אלא הנסיון הוא 'להחזיק את האמונה', שלא להתפתות אל כוחות הרע השולטים היום [באמצעות הכלים הטכנולוגיים, דרכם מפיצים את דעותיהם הכפרניות].

היצר הרע מפעיל את כל כוחותיו למשוך את הקהל לאקדמיה, לטכנולוגיה ולביטול לימוד תורה.

מטרתו במשיכה לאקדמיה, היא כדי שיצליח לקעקע את האמונה, ובכך לעכב את ביאת הגואל.

לא נותר לנו אלא לקיים "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת עמך".

כיצד נעביר את אותה רוח הסלידה הלאה לצעירים? איך נצליח להשרישה בבנותינו?

התשובה היא, רק על ידי מסירות נפש!

כיום, יש לחצים פנימיים ומערכתיים המופעלים על כל סמינר, להכניס בתחום כזה או אחר את האקדמיה שהיא במהותה הפך האמונה, הפך רצון ה', ופעמים רבות עומדת הנהלת הסמינר בפני ניסיון של הפסד ממון רב. משרד החינוך מציג רווח כספי גדול למי שמכניס את התכנים הפסולים הללו.

אך מנהלי הסמינרים מוסרים נפש לעמוד על קוצו של יוד, ולא לוותר על כל שהוא, ואף כשנראה כאילו שזה ימיט חורבן על הסמינר הניזוק בהפסד ממון גדול. לאמיתו של דבר דווקא זה הוא מה שנותן לסמינר את העוצמה של "למען אשר יצווה את בניו אחריו!"

יעזור ה', שרוח המסירות נפש ששמענו מפי הרבנים תעבור ותושרש בליבות בנינו ובנותינו שימשיכו "למען אשר יצווה" לשמור דרך ה', וזאת הברכה, בזכות מרנן ורבנן שליט"א המשתתפים עימנו, שנזכה באמת ובקרב לביאת גואל צדק בב"א.

הגאון הגדול רבי משה צדקה שליט"א

ראש ישיבת פורת יוסף

ללמוד אקדמיה זה מעבר לגבול האויב!

אנחנו שומעים שישנם בדורנו, דור עקבתא דמשיחא, הפרעות קשות לתורה וליהדות. ישנם נסיונות קשים המבקשים לשבור את המחיצות שבינינו לבין החילוניים רחמ"ל.

ואולם, אנו רואים בהיסטוריה שלנו שבנות ישראל הן היו הראשונות שעמדו איתן שלא להיגרר אחר הלחץ החברתי. כך זה היה בחטא העגל; אף שהיה שם יצר הרע גדול מאוד בכל זאת הנשים עמדו איתן ולא נכשלו. וכידוע זאת הסיבה שעד היום הזה נשים לא עושות מלאכה בראש חודש לזכר שלא נכשלו בעוון הזה.

על הפסוק "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", אומרים רבותינו, שגם בדור הגאולה זה יהיה כמו ביציאת מצרים, ובכלל זה גם כוח מיוחד זה שבנות ישראל הכשרות יעמדו איתן שלא להיגרר אחר הסחף, וישמרו את ההבדלה בינינו לבין החילונים ובנות הרחוב.

חלילה ללכת ללמוד לימודי אקדמיה!

למה הדבר דומה? לאדם שמחוסר תקציב לרכישת דירה הלך וקנה דירה ליד גבול האויב. שמע אביו מזה ומחשש לחיי בנו, הוזיל מכיסו ורכש עבור בנו דירה במרכז העיר. והנה לאחר זמן מה, חזר הבן ועבר לגור באיזור גבול האויב. ככה זה אותו דבר בלימודי אקדמיה. בת ישראל כשרה שזכתה בס"ד להסתופף במסגרת 'בית יעקב', מרכז של הנהגת התורה והקדושה, עוזבת חלילה ועוברת לגבול האויב? או לנו! מה היה לנו?

בואו וראו מה כותב רש"י על הפסוק "ושבתי בשלום אל בית אבי", מה הכוונה שיחזור לשלום? "שלא אלמד מלבן הרשע". דברי רש"י מזעזעים הם. היעלה בדעתנו שיעקב אבינו ילמד מלבן הרשע? איך זה יתכן? אלא למדים אנו מכאן שאכן כך; אפילו יעקב אבינו הענק שבענקים צריך שמירה שלא ילמד מלבן הרשע! וזהו לימוד עבורנו, כמה עלינו להיזהר מהשפעה רעה אפשרית הבאה מבחוץ! המבצר היחיד הוא המסגרת של 'בית יעקב' השומר עלינו.

הגאון הגדול רבי בן ציון מוצפי שליט"א

ראש ישיבת בני ציון

חלילה להאמין להיתרים מדומים!! אי אפשר לזייף את התורה!!

תשובה לשואל

שאלה:

ילמדנו רבינו, מצד אחד נתפרסמה הוראת מרנן ורבנן גדולי ישראל שלא תלכנה בנות ישראל ללמודים אקדמאיים גם במקומות חרדיים, אולם מאידך ישנם מקומות שטוענים שהם "בפיקוח", האם ניתן להתיר לסמוך ע"ז וללמוד במקומות כאלו לצורך פרנסה?

תשובה:

דורנו הוא דור אומלל מבחינת "יתמות ההנהגה". אין לנו רועה ולא מנהיג ולא מורה הוראה נכון ומסור, והציבור הרחב ברובו חי ללא מנהיגות ראויה.

לצערנו הרב, נוצרה מגמה נוראה כאילו בשביל להתפרנס מותר הכל, כולל לימודי כפירה מובהקים מספרי גדולי הכופרים, וכן ח"ו שמיעת דברי מדע מפי מרצים העוברים על חוקי התורה במזיד וביודעין.

הרי כתבו חכמי הקבלה שאפילו ספר תורה קדוש שבקדושים, שקרא בו אדם רשע, אזי הצל שלו מרחף על הס"ת וזה יכול להפריע לקורא בו.

למדנו רבותינו, "אין דבר טהור יוצא מדבר טמא", ו"אין מצוה באה בעבירה", אין יוצאת תועלת מדבר הבא באופן לא כשר, ולא באמצעות אנשים פסולים.

וכל זה נעשה תחת היתר רבני כביכול, או חסות כביכול של אנשים ידועים העוסקים בקירוב לדת ולתורה.

חלילה חלילה להאמין זאת!! אי אפשר לזייף את התורה!! הרמב"ם ז"ל כותב "זאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תשתנה בשום זמן מהזמנים, והאומר כן אין חלק באלקי ישראל"!!

פקח עיניך וראה, מהו החומר הנלמד שם, מי הם המלמדים שם, אם יראי השם הם, או יודעי הלכה, או זהירים בקלה כבחמורה, והשם יתברך יהא עם עמך ועם כל ישראל.

החותם ברעדה,

בן ציון מוצפי

הגאון הגדול רבי שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל

ראש ישיבת "קריית מלך"

לימודים אקדמיים הינם "תרבות יוון" וטעונים הגעלה

כל מוסדות האקדמיה למיניהם הם ההפך המוחלט של פך השמן הטהור... ההפרדה מתרבות יוון ונימוסי הגויים הם יסוד קיום התורה כולה. לימודים אלו דומים לגיעולי נכרים הטעונים הגעלה וריחוק גמור.

הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א
ראש ישיבת חברון

בית של תורה עם השפעת לימודי אקדמיה הם תרתי דסתרי

...איך ייתכן שהורים מתחננים שהבנות תתקבלנה לסמינרים הטובים ביותר במטרה להבטיח שמירה איכותית של בתים הנאמנים לד' ולתורתו, ומספר שנים לאחר מכן יתפתו אותם הורים בתואנות שונות, לשלוח את הבנות ללמוד במקומות כאלו?

הלא זה תרתי דסתרי...

כמעט שאין אפשרות לבנות בית של תורה בד בבד עם השפעתם של לימודי אקדמיה!

האיסור הוא גם אם לא יושפע מזה לרעה

"הבעיה עם לימודי אקדמיה היא שאסור ללמוד אפיקורסות! וזה אפילו לא תלוי אם יושפע מכך אם לא, פשוט אסור ללמוד את זה, ואסור להיות שם - ללא קשר למה תהיה התוצאה!"
"פרנסה באה מהקב"ה, לא מהלימודים! נדמה לי כי דווקא הגבירים הגדולים לא ידעו דבר!"

(מרו"ג הגר"א ל שטיינמן (שליט"א) [זצ"ל] במענה לשאלות בנושאי חינוך בכנס בפלטבוש, מתוך מוסף שבת קודש של יתד נאמן - ויצא תשס"ה)

הגאון רבי חיים פיינשטיין שליט"א
ראש ישיבת עטרת שלמה

טומאת ההשכלה מהי?

כל המכללות והמכונים למיניהם בלי שום חילוק, ואין בהם שום יוצא מן הכלל, כרוכים בללמוד ולקבל מאנשים חילונים ר"ל, מחילונים למחצה ולשליש ולרביע.

ובכן, שתי נקודות יש בענין הזה.

ראשית, ההשקפות שלהם פסולות, ואפילו במקצועות שאינם שייכים להשקפות במישרין, אי אפשר שלא יהא מעורב מההשקפות הפסולות האישיות שלהם הטבועות בנפשם, וממילא פשוט שמעורב בדבריהם דברי כפירה, דברי איסור ודברי הבל.

זהו דבר המשפיע על המקבל, ואי אפשר להימנע מזה אפילו כשמדובר בלימוד חכמה בעלמא.

והנקודה השנייה היא, שעיקר הרע שיש בלימוד במקומות אלו זוהי "טומאת ההשכלה". התפיסה הבסיסית של האקדמיה, היא שמודדים את ערכו של האדם על פי מעמדו, קרי הצלחתו בקריירה, בעסקים או בהשכלתו. זה אצלם עיקר האדם, ואת זה צריך לכבד, ולכן הדבר הרצוי והעיקרי הוא להיות בעל תעודה ודיפלומה, שזהו ערך לעצמו להיות בעל תואר.

עיקרון זה הינו ההפך הגמור של השקפת התורה. זה ההפך של כל תכליתנו בעולם הזה הדומה לפרוזדור. עיקרון זה ספוג עמוק בעולם האקדמיה, ולכן מי שנכנס שם ללמוד במקומות אלו בעל כורחו יוצא אדם אחר. מי שהוא שם, בית כשר בישראל הוא כבר לא יבנה. הוא כבר לא יבנה בית שיצאו משם תלמידי חכמים יראי שמים שספוגים באהבת ד' ובאהבת קיום המצוות. יש לו כבר עולם של ערכים אחרים. "כל באיה לא ישובו". זהו הרס כל בית ובית בישראל. זהו המסר שהמייסדים מבקשים להעביר כאן.

כל מי ששהה אפילו לזמן קצר באחת המכללות או באחד המכונים האלו, כבר נפגם ולא חזר אל ביתו שלם כפי שהיה.

הגאון רבי משה ברזובסקי שליט"א
ראש ישיבת "בית אברהם" סלונים

האקדמיה מקררת כל רגש יהודי ומייבשת כל לחלוחית של קדושה

עלינו לדעת כי מי שהולכת לאקדמיה! אין לה שום דרך לשמור על האמונה הבהירה והטהורה, שהיא יסוד היהדות, והיא מה שנותנת לנו חלק בתורת משה רבינו.

לא קיימת כזו אפשרות.

כל המאמץ שמושקע בכל הסמינרים החרדיים להטמיע את האמונה, הכל ילך לטמיון ח"ו אם בנות ישראל תלכנה לאקדמיה.

אי אפשר שתהיה לבנות ישראל שאיפת אמת לחיי צניעות וקדושה ולהקים בית של תורה, רק אם תהיה להן התבדלות מוחלטת מכל העולם החילוני, על מכלול הבליו ומושגיו. ההליכה לאקדמיה צועדת בכיוון ההפוך, היא מקרבת את בנותינו לכל עולם המושגים החילוני.

האקדמיה מקררת את כל הרגש היהודי ומייבשת כל לחלוחית של קדושה. אי אפשר לתאר את גודל הסכנה של "יהדות במתכונת חדשה", כזו שהיא מלאת קרירות ואדישות. זו יהדות שאין בה שום סיכוי לעמוד בנסיונות הקשים של הדור שלנו.

בת ישראל שהולכת לאקדמיה והיא לא חוששת לסכן את הדרגה הרוחנית שלה, היא לא חוששת לעתיד ביתה, ולא חוששת לעתיד דורותיה, אם כן איך היא תזכה לשמירה הגדולה מהקב"ה? ומי יכולה לעמוד בלי שמירה וקל וחומר בדורנו?!

מיסודות החינוך, חובת הציות לגדולי ישראל שליט"א וההתבטלות לדעתם, והרי הם הורו לבנות ישראל שלא ללכת ללמוד באוניברסיטאות, במכללות, במכונים בהם לומדים לתארים אקדמיים. רק דור שבו נשמעים לגדולים, בדור שמושרשת חובת הציות לגדולי ישראל, רק הוא יוכל להישאר חרד ונאמן לה' ולתורתו.

בת שהולכת לאקדמיה איבדה את היקרות והחשיבות להיקרא "בת בית יעקב"!

מרן פוסק הדור הגרי"ש אלישיב זצוק"ל התבטא הרבה בנושא זה.

ובהזדמנות, הגדיר את מעמדן של הבנות ההולכות ללמוד באקדמיה: "דאס איז נישט קיין בת בית יעקב". כלומר, בת שלומדת במקומות כאלה, איננה ראויה לתואר הנכבד "בת של בית יעקב".

יעקב!"

זאת אומרת, שבת הלומדת באקדמיה, מאבדת את הזכות להיקרא בתואר היקר, הטהור והקדוש "בת של בית יעקב".

כידוע, מרן החזון איש זצ"ל, פסק להלכה, שתלמידת בית יעקב יש לה דין של "בת תלמיד חכם". הוי אומר, שהמוותרת על המטען שקיבלה בבית יעקב, והולכת - מכל סיבה שהיא - ללמוד באקדמיה, היא כבר איבדה את היקרות והחשיבות להיקרא "בת בית יעקב"!

אני מכיר אחד מראשי הישיבות שליט"א, שהכריז בישיבתו שבחור שלוקח בת ממקומות כאלה שאינם בית יעקב, הישיבה תתרחק ממנו ותאסור להשתתף בשמחתו, גם אם הן באות מבתי חשובים.

עוד אמירה חשובה שאמר מרן הגרי"ש אלישיב, אמירה שמתמצתת את הכל: "בית יעקב איז גימאכט נאר אויף איין זאך, לחנך את הבנות להיות אוהבות תורה ושומרות דת ולא בכדי לספק 'פרנסות'!" (בית יעקב נועד ונוצר למטרה אחת ויחידה, לחנך את הבנות לאהבת התורה ולשמירת הדת ולא נועד לספק להן אמצעי פרנסה).

הקדוש ברוך הוא יעזור, שהכינוס הזה יעורר אותנו, להשריש בקרבנו את האמת שהקב"ה הוא זה שמפרנס ודואג למשפחות לכלכלתן ורווחתן, ואם אנחנו נלך בדרך ישרה בתמימות, לא יחסר לנו כלום, וגם אם יחסר - הבית לא יינזק מזה באופן משמעותי, אלא יהיה יותר איכותי, עם יותר הכנעה ויותר פשטות, ועם תורה מתוך הדחק שהוא יסוד הסייעתא דשמיא של החיים פה בארץ ישראל.

יה"ר שנזכה בעזר ה' לקבל פני משיח צדקנו בפנים מאירות.

גם אם יאמרו דברים שאינם נוגעים לאמונה וליסודי התורה, מוכרח שיש בהם ארס

לא יתחבר עם בעלי הפילוסופיה, אף על פי שהוא לא ילמד ולא ישמע מהם אלא רק דברים שאינם נוגעים לאמונה וליסודי התורה, יען כי כלל גדול יש בידינו "היוצא מן הטמא טמא", על כן אלו כיון שהם כופרים ואין מאמינים בהשגחה, ומכחישים בכמה דברים שדברה בהם תורה,

מרן ה"בן איש חי"

לכן גם אם יאמרו דברים חיצוניים שאינם נוגעים לאמונה וליסודי התורה, מוכרח שיש בהם ארס ולא ינקה כל הקרב אצלם ולומד בספריהם. ועליהם אמר שלמה "אל תקרב אל פתח ביתה" וכאשר ביאר רבינו מהר"מ אלשיך ז"ל פסוקי משלי (פרק ז' פסוקים ז-כג), יעיון שם.

(בן איש חי - הלכות, שנה שניה פרשת אמור)

איסור פרסום לימודי אקדמיה בעיתונים ובמקומונים ואיסור לפרסם מודעות בעיתונים ומקומונים המפרסמים לימודי אקדמיה

בס"ד, שבט תשע"ז

תיקון גדול והסרת מכשול

לאחר שהתפרסמה ברבים דעתם של גדולי הדור מכל העדות והחוגים כי לימודי אקדמיה אסורים באיסור גמור הן לגברים והן לנשים והן לבנות. ובפרט בעת הזו כאשר נעשים מאמצים אדירים של השלטונות למשוך את הציבור החרדי לאקדמיה כחלק ממלחמת תרבות, ומתוך מאמץ לקעקע את חומת הקדושה ויראת שמים של הציבור החרדי לדבר ה'.

ולאחר שבכינוס האדיר של קידוש השם שהתקיים בכ' בכסלו באולם ארנה שבירושלים, במעמד למעלה מרבעה של תלמידות בית יעקב ובשידור חי לריכוזים חרדיים רבים ברחבי הארץ, הוכרזה קריאתם של גדולי ישראל הברורה והנחרצת, להעמיד מחדש חומה בצורה להוציא את לימודי האקדמיה לצמיחות אל מחוץ למחנה.

וכמו כן התפרסמו בכנס הנ"ל דברי מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א: "לשלוח לאקדמיות והדומין להם הרי הוא הרס גמור לכל ההשקעה שהשקיעו בבנות שנים רבות והכל הולך לטמיון רח"ל, ובזה התחייבנו ונצטוונו במידת הביטחון והכל נגזר מראש השנה", עכ"ל.

ומה עוד שלימודי האקדמיה נעשים בפרהסיה תוך התעלמות מקריאתם של גדולי ישראל, ומהווים חילול ה' שהוא העוון החמור בתורה, וקל וחומר שפרסום לימודי האקדמיה בראש חוצות תוך התעלמות מהוראתם של גדולי ישראל, מהווה חילול ה'.

מעתה ברור כי עיתון חרדי ויהודי חרדי לא יעייזו לפרסם ולקרוא לציבור לבא וללמוד לימודי אקדמיה, וכל פרסום כזה מהווה גם העזת פנים בגדולי ישראל שליט"א.

ועל כן:

- אסור למשרד פרסום חרדי, עיתון או עלון פרסום חרדי, לפרסם לימודי אקדמיה בשום צורה ואופן (לימודי תואר, או הכנה אליהם, מכללות, שלוחות של אוניברסיטאות וכדו').
- עיתון או עלון שיעבור מעתה על הדברים הנ"ל, יש לראותו כמכשול, ואין לו מקום בבית חרדי.
- אסור למוסדות, ארגונים, בעלי עסקים וחנויות הפונים לציבור חרדי - לפרסם בעיתון או עלון המפרסם לימודי אקדמיה לחרדים.

על החתום:

ישראל גנס <small>רב זמ"צ בקרית מטרסדורף</small>	ישראל גואלמן <small>רב קהילת שערי תבונה</small>	שמעון בעדני <small>חבר מועצת חכמי התורה</small>	עזריאל אויערבך <small>רב חניכי הישיבות בית וגן</small>
נפתלי נוסבום <small>אב"ד ביד"צ אהבת שלום</small>	בן ציון מוצפי <small>ראש ישיבת בנין ציון</small>	צבי זבר <small>רב שכונת נווה יעקב</small>	שמאי קהת הכהן גראס <small>דומ"ץ קהל מחזיקי הדת בעלזא</small>
שריאל רוזנברג <small>ראב"ד בד"ץ בני ברק</small>	משה צדקה <small>ראש ישיבת פורת יוסף</small>	מנחם מנדל פוקס <small>רב שכונת רמות ד'</small>	יהודה סילמן <small>רב דקהל חסידים רמת אלחנן ב"ב</small>
צבי שרלין <small>רב קריית החרדים רמת אשכול</small>	שמזאל אליעזר שטרן <small>רב מערב בני ברק</small>	ברוך שרגא <small>רב הגבעה הצרפתית</small>	שמחה ב"צ רבינוביץ <small>רב בשכ' רמת שלמה</small>

[החתימות עפ"י סדר א"ב]

מפתח כרוזים, פרוטוקולים ומסמכים שונים

- מאמר "ה'מדרשה' ומשמעותה" מאת הרב משה שינפלד - הופיע בבטאון 'דגלנו' ניסן תשל"א 16
- 'פרק ההקדמה' - של מחקר ארגון 'חותם': "השפעת 'הקרן החדשה לישראל' על החברה החרדית" 21
- 'תרשים ו' מתוך המחקר הנ"ל: ששה "תחומי פעילות" נגד החברה החרדית במימון ה'קרן החדשה לישראל'..... 22
- תמונת 'הזמנה' לכנס "מגמות שינוי בחינוך החרדי", במימון פדרציית ניו יורק הרפורמית 23
- תמונת חוברת 'צמצום פערים' - הונפקה ע"י 'מכון מנדל למנהיגות חינוכית' 26
- מסמך החושף שותפות של "גוונים" עם JCF (פדרציית סן פרנסיסקו) הרפורמית 29
- חומרים שהוגשו ב'כנס היסוד' ל"ארגון הבורגים" של תכנית 'שלוחי ציבור' שע"י 'מכון מנדל'..... 30
- תמונת מכתב "על משמר בית יעקב" - ממרן ורבנן נגד סמינר "בנות חיל" פורסם ב'יתד נאמן' טבת תשע"ח..... 33
- כתבה שהתפרסמה במדור "בונים חומות" - 'יתד נאמן' כ"ט טבת תש"ח..... 34
- 'תרשים 2' מתוך מחקר ארגון 'חותם': מימון "הקרן החדשה לישראל" ל-36 עמותות הפועלות נגד החברה החרדית - פירוט המסתכם למעל 34 מיליון דולר 48
- החלטות מועצת גדולי התורה בישיבותיה מי"ד אלול תשכ"ג ומי"ח סיון תשכ"ט..... 51
- החלטת מועצת גדולי התורה - כ' סיון תש"ה..... 51
- תמונת אסיפת חירום 'נוכח סכנת מוסדות האקדמיה' במעונו של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א י"ט כסלו תשע"ו 53
- 'מכתב קודש' מגדולי ראשי הישיבות שליט"א אדר' א' תשע"ו בענין איסור לימודי האקדמיה על צורותיה השונות 53
- 'קול קורא' ממרן ורבנן - חשון תש"ס: שאין לקבל מורות שלמדו בקורסים שאינם בפיקוח גדולי ישראל 56
- 'מכתב מחאה' שפרסם מרן הח"ח זצוק"ל בשנת תרפ"ה: נגד אנשים חרדים שתמכו בהקמת ה'אוניברסיטה העברית' 61
- תמונת 'כרוז מחאה והכרזת ימי אבל' מביד"צ העה"ח ירושלים בניסן תרפ"ה: נגד הקמת האוניברסיטה העברית 62

65	תמונת כתבה אודות אירוע חנוכת הבית לאוניברסיטה העברית, ופרסום מכתב מחאת מרן הח"ח צוק"ל מעיתון קול ישראל ניסן תרפ"ה
71	פרוטוקול אסיפת מרנן ורבנן גדולי הדור זיע"א ביום כ"א שבט תשט"ז בראשות מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל
73	כרוז מרנן ורבנן גדולי הדור זיע"א: נגד הקמת "בית המדרש לרבנים" ע"י אוניברסיטת בר אילן
75	תמונת כת"י מכתב מרן הגרא"מ שך זצ"ל מסיון תשל"ה: נגד ה'מכללה' בבית וגן
76	קטע מתוך 'פרוטוקול ההחלטות' של ישיבת ה'ועדה העליונה של החינוך העצמאי' - כ"ה חשון תשכ"ד
77	'חוזר למורות בית יעקב' מטעם הנהלת החינוך העצמאי - המעביר את הוראת מועצת גדולי התורה מיום ב' שבט תשכ"ד האוסרת על המורות ללמוד בקורסים של המכללה
84	תמונת ה'גילוי דעת' מאת מרנן ורבנן בתשרי תשס"ב: על סכנת מכוני הכשרה מקצועית ואקדמיה
89	מכתב מרנן ורבנן גדולי הדור: "שאינן לבנות ישראל ללמוד במוסדות של לימודי אקדמיה או לימודי הכנה לזה"
91	מועצת גדולי התורה שע"י 'אגודת ישראל' - אייר תשע"ג על משמר תלמודי התורה ובית יעקב
94	מכתב מרן החזון איש צוק"ל: "ידינו עסוקות בבנין חומות" - (קובץ אגרות חזו"א ח"א מכתב קיג)
94	כתב יד מכתב הגאון הגדול רבי דוב לנדו שליט"א
104	קול קורא מרבני הקהילות שליט"א: איסור פרסום לימודי אקדמיה בעיתונים, ואיסור פרסום מודעות בעיתונים המפרסמים לימודי אקדמיה

